

Reconstructie Veluwe

Voorontwerpplan / Milieueffect Rapport

Inhoudsopgave

LEESWIJZER.....	4
SAMENVATTING.....	6
1 INLEIDING	14
1.1 DE RECONSTRUCTIE.....	14
1.1.1 Achtergrond.....	14
1.1.2 Doel.....	14
1.1.3 Het plangebied.....	14
1.1.4 Het proces van de Reconstructie.....	14
1.2 VOP/MER.....	16
1.2.1 Richtlijnen.....	16
1.2.2 Inhoud VOP/MER.....	18
1.3 INSpraakPROCEDURE VOP/MER.....	19
1.3.1 Initiatiefnemer, bevoegd gezag en uitvoerder.....	19
1.3.2 Inspraakreacties MER.....	19
1.3.3 Inspraakreacties Voorontwerpplan Reconstructie.....	19
1.4 RELATIE MET LOPENDE PROJECTEN.....	20
1.4.1 Inleiding.....	20
1.4.2 Provinciale projecten.....	20
1.4.3 Regionale projecten.....	20
1.5 LEESWIJZER.....	20
2 DE RECONSTRUCTIEOPGAVE.....	22
2.1 INLEIDING.....	22
2.2 DUURZAAM RAAMWERK.....	22
2.3 DOELEN VAN DE RECONSTRUCTIE.....	22
2.4 VAN VISIE NAAR PRIORITAIRE DOELEN.....	24
2.5 AUTONOME ONTWIKKELING.....	27
2.5.1 Water-, milieu-, natuurkwaliteit.....	27
2.5.2 Grondgebonden landbouw.....	27
2.5.3 Intensieve veehouderij.....	27
2.5.4 Wonen.....	27
2.5.5 Groene wiggen.....	28
2.5.6 Waterberging.....	28
2.5.7 Drinkwatervoorziening.....	28
2.5.8 Nieuwe economische dragers.....	28
2.5.9 Recreatie en toerisme.....	28
2.5.10 Realisatie EHS.....	28
2.5.11 Beeldkwaliteit.....	29
2.6 DE OPGAVE.....	31
2.6.1 Water- milieu- en natuurkwaliteit.....	31
2.6.2 Grondgebonden landbouw.....	31
2.6.3 Intensieve veehouderij.....	31
2.6.4 Wonen.....	32
2.6.5 Groene wiggen.....	32
2.6.6 Waterberging.....	33
2.6.7 Drinkwatervoorziening.....	34
2.6.8 Nieuwe economische dragers.....	35
2.6.9 Recreatie en toerisme.....	35
2.6.10 Realiseren EHS.....	36
2.6.11 Beeldkwaliteit.....	36
3 TWEE ALTERNATIEVEN.....	38
3.1 INLEIDING.....	38

3.2	HYDRO-ECOLOGISCH EN SOCIAAL-ECONOMISCH ALTERNATIEF.....	38
3.3	ZONERING GERICHT OP INTENSIEVE VEEHOUDERIJ PER ALTERNATIEF.....	47
4	VERGELIJKING ALTERNATIEVEN	52
4.1.	INLEIDING	52
4.2	VELUWE TOTAAL	53
4.2.1	<i>Dag- en Verblijfsrecreatie.....</i>	53
4.2.2	<i>Intensieve veehouderij.....</i>	54
4.3	KEUZEN PER DEELGEBIED	56
4.3.1	<i>Blauwe Bron/Noord west IJsselvallei.....</i>	57
4.3.2	<i>We(ij)dse Landschap/ Noord oost IJsselvallei</i>	58
4.3.3	<i>Ontspanning voor de stad/ stedendriehoek</i>	59
4.3.4	<i>Harmonie/ Zuidelijke IJsselvallei.....</i>	59
4.3.5	<i>Zichtbare overgangen/ Randmeergebied.....</i>	60
4.3.6	<i>Sleutel voor dynamiek/Agrarische Enclave.....</i>	60
4.3.7	<i>Eindeloze Veluwe/ CVN.....</i>	61
4.4	EFFECTVERGELIJKING VOOR HET MEEST MILIEUVRIENDELIJK ALTERNATIEF (MMA)	62
5	VOORKEURSALTERNATIEF EN MEEST MILIEUVRIENDELIJK ALTERNATIEF.....	64
5.1	INLEIDING	64
5.2	VELUWE ALS GEHEEL: "SLEUTEL VOOR ONTWIKKELING".....	64
5.2.1	<i>Het voorkeursalternatief.....</i>	64
5.2.2	<i>De effecten van het Voorkeursalternatief.....</i>	67
5.2.3	<i>Het Meest Milieuvriendelijke alternatief (MMA)</i>	69
5.3	HET VOORKEURSALTERNATIEF PER DEELGEBIED	71
5.3.1	<i>De Blauwe Bron/Noordwest-IJsselvallei.....</i>	71
5.3.2	<i>Het Wij(ei)dse Landschap/Noordoost-IJsselvallei</i>	73
5.3.3	<i>Ontspanning voor de stad/Stedendriehoek.....</i>	74
5.3.4	<i>Harmonie/Zuidelijke IJsselvallei.....</i>	75
5.3.5	<i>Zichtbare Overgangen/Het Randmeergebied.....</i>	77
5.3.6	<i>Sleutel voor dynamiek/Agrarische Enclave.....</i>	78
5.3.7	<i>Eindeloze Veluwe/CVN.....</i>	79
5.4	ZONERING.....	80
5.4.1	<i>Zonering intensieve veehouderij.....</i>	81
5.4.2	<i>Zonering voor de Agrarische Enclave.....</i>	82
5.4.3	<i>Regio-zonering.....</i>	83
5.4.4	<i>Zoekgebieden verblijfsrecreatie</i>	84
5.5	MAATREGELEN EN KOSTEN.....	84
6	HOE NU VERDER?	86
6.1	STATUS VAN DIT VOORONTWERPPLAN/MER	86
6.2	VERDERE PROCEDURE.....	86
6.3	ONTWERPPLAN – NADERE UITWERKING VAN HET VOORONTWERP	86
6.4	UITVOERINGSMODULES	88
6.5	NIEUWE ONTWIKKELINGEN	88
7	LEEMTEN IN KENNIS EN EVALUATIE	89
7.1	ALGEMEEN.....	89
7.2	LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE	89
7.3	CONCEPT-EVALUATIE EN MONITORINGSPROGRAMMA	89
	LITERATUURLIJST	91
	VERKLARING BEGRIPPEN EN AFKORTINGEN.....	92

Bijlagenrapport

1. Tekst zonering uit opdrachtverlening door GS aan reconstructiecommissies
2. Zoneringsprincipes per alternatief
3. Alternatieven per deelgebied
4. Effectvergelijking alternatieven
5. Kosten alternatieven
6. Mate van doelbereik alternatieven
7. Effecten van het Voorkeursalternatief
8. Criteria kaarten Voorkeursalternatief
9. Kosten en maatregelen Voorkeursalternatief
10. Hoe om te gaan met wateroverlast
11. Samenstelling Veluwecommissie

Kaarten VOP/MER

Hoofdstuk 1 Inleiding

Kaart 1 plangebied

Hoofdstuk 2 De Opgave

Kaart 2 Duurzaam Raamwerk

Kaart 3 deelgebieden

Kaart 4 visie

Kaart 5 autonome ontwikkeling

Hoofdstuk 3 Alternatieven

Kaart 6 Plankaart hydro-ecologisch alternatief

Kaart 7 Plankaart sociaal - economisch alternatief

Kaart 8 Zonering intensieve veehouderij hydro-ecologisch alternatief

Kaart 9 Zonering intensieve veehouderij sociaal-economisch alternatief

Hoofdstuk 4 Vergelijking alternatieven

Geen kaarten.

Hoofdstuk 5 VKA en MMA

Kaart 10 a/b/c Ontwikkelingskaarten per deelgebied

Kaart 11 Zonering intensieve veehouderij Voorkeursalternatief

Kaart 12 Plankaart Voorkeursalternatief

Kaart 13 Zoekgebieden dag- en verblijfsrecreatie

Bijlagen

Bijlage 3:

Kaart 14 Waterkaart hydro-ecologisch alternatief

Kaart 15 Waterkaart sociaal - economisch alternatief

Leeswijzer

Reconstructie Veluwe: het voorontwerpplan/milieu-effectrapportage

Dit voorontwerpplan/milieu-effectrapport (VOP/MER) is een plan op hoofdlijnen om de ruimtelijke en milieuproblematiek in het gebied in de komende 12 jaar aan te pakken. Het is een plan bedoeld voor de inspraak en overleg met betrokken instanties en de mensen in het gebied. Mede op basis van de inspraak en het overleg over het voorgestelde plan op hoofdlijnen wordt een ontwerpplan opgesteld. Het voorontwerp bevat tevens een milieu-effectrapportage. Deze milieu-effectrapportage samen met de gebiedsvisie/Startnotitie dient ter onderbouwing van de besluitvorming. Het voorontwerpplan is dus een plan op hoofdlijnen dat inzicht probeert te geven in de gemaakte keuzes en de voorgestelde richting voor de verdere uitwerking.

In hoofdstuk 1 worden de aanleiding en het proces besproken. Hoofdstuk 2 gaat in op de opgave voor de reconstructie en geeft een samenvatting van de Gebiedsvisie/Startnotitie. Hoofdstuk 3 worden de twee alternatieven toegelicht, waarna in hoofdstuk 4 een vergelijking van de alternatieven plaatsvindt. In hoofdstuk 5 wordt het Voorkeursalternatief en het verschil met het Meest Milieuvriendelijke Alternatief beschreven. Hoofdstuk 6 gaat in op de vraag 'hoe nu verder.' Tenslotte wordt in hoofdstuk 7 de leemten in kennis beschouwd. Voor een uitgebreide informatie over de huidige situatie, autonome ontwikkeling, visie en doelen wordt verwezen naar de Gebiedsvisie/Startnotitie en haar achtergronddocumenten.

Waarom?

De directe aanleiding voor de reconstructie was de varkenspest, eind jaren negentig. Er moest iets gebeuren om herhaling te voorkomen. De overheid zocht naar een oplossing voor de intensieve veehouderij en de problemen die daarbij komen kijken.

Het reconstructieplan moet de 'gestapelde' problematiek in de concentratiegebieden integraal aanpakken en moet een goede ruimtelijke structuur bevorderen, in het bijzonder voor landbouw, natuur, bos, landschap, recreatie, water, milieu en infrastructuur. Daarnaast moet de reconstructie het woon-, werk- en leefklimaat en de economische structuur verbeteren. De problematiek binnen de bebouwde kom van dorpen en steden in het gebied is geen onderdeel van dit plan.

Hoe?

Om een oplossing te bieden aan de –soms tegengestelde– wensen van de functies in het landelijk gebied, heeft de Eerste Kamer op 1 april 2002 de Reconstructiewet concentratiegebieden aangenomen. In het kader van deze Reconstructiewet, worden *reconstructieplannen* opgesteld, zo ook voor de Veluwe.

Door wie?

De initiatiefnemer en het bevoegd gezag is de provincie Gelderland (Gedeputeerde Staten). Het voorontwerpplan/milieu-effectrapport is opgesteld door de reconstructiecommissie Veluwe en wordt als advies aangeboden aan de provincie Gelderland.

Voor wie?

Het landelijk gebied verandert niet alleen voor de agrariërs, maar ook voor bewoners, ondernemers en toeristen op de Veluwe.

Uw mening!

Aan u de vraag of antwoord wordt gegeven op de volgende belangrijke vragen.

- Bent u het eens met de gemaakte keuzen op hoofdlijnen, zo niet welke alternatieven ziet u?

- Op welke onderdelen van het plan is verbetering mogelijk volgens u, zo ja hoe ziet die verbetering eruit?
- Geeft het voorontwerpplan/MER voldoende inzicht in de gevolgen voor het milieu van de voorgenomen reconstructie van het landelijk gebied op de Veluwe en de daarbij in beschouwing genomen alternatieven?
- Wat moet er volgens u bij het opstellen van het ontwerpplan of verdere uitwerkingen zeker nog nader uitgewerkt worden?
- Hoe gaan u en wij zorgen dat het plan ook daadwerkelijk gerealiseerd kan worden (hierbij spelen de financiering, de verdeling van de kosten over partijen, de wijze van uitvoering e.d. een rol)?

Inspraak

De provincie Gelderland zal het voorontwerp/milieueffectrapport (VOP/MER) 4 weken ter inzage leggen (zie ook H 1), waarbij de vraag centraal staat: “of het voorontwerp voldoende inzicht geeft in de gevolgen voor het milieu van de voorgenomen reconstructie van het landelijk gebied op de Veluwe en de daarbij in beschouwing genomen alternatieven”(deze inspraak op de milieueffectrapportage is geregeld in de Wet Milieubeheer).

Voldoende informatie voor besluitvorming?

Bij het opstellen van het VOP/MER was veel informatie beschikbaar. Maar voor sommige onderwerpen waren er nog leemten in de kennis. Zo bestond onduidelijkheid over de beschikbare financiering voor de uitvoering van maatregelen. Hierdoor is in het kader van het voorontwerp reconstructieplan het niet mogelijk om eventuele prioriteiten aan te geven. Het VOP/MER is gebaseerd op de huidige inzichten ten aanzien van beleid, wet- en regelgeving. Ten aanzien van de doorwerking van de Europese wet- en regelgeving is er nog de nodige onduidelijkheid.

Wat nu?

Het VOP/MER is voorlopig vastgesteld door de Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland.

Het voorontwerpplan/milieueffectrapport wordt tegelijkertijd door de Commissie voor de milieueffectrapportage getoetst op de wettelijke eisen, juistheid en volledigheid. Bij de beoordeling worden uw binnengekomen inspraakreacties weer betrokken. Vervolgens neemt de provincie een besluit over de ingebrachte bezwaren en stelt het VOP/MER vast.

Daarna wordt het ontwerpplan (OP) opgesteld, mede op basis van de reacties uit het gebied. De reconstructiecommissie stelt vervolgens het ontwerpplan op. Dit ontwerp wordt als advies aangeboden aan de provincie Gelderland, die dit vervolgens in de inspraak brengt. Deze inspraak is in de Reconstructiewet geregeld.

Samenvatting

De achtergrond voor dit document is de voorgenomen reconstructie. Aanleiding voor de reconstructie is de gewenste herstructurering van de intensieve veehouderij. Grote delen van Oost- en Zuid-Nederland zijn aangemerkt als concentratiegebieden van intensieve veehouderij, waar zich verschillende problemen voordoen. Door de toename van verschillende gebruiksfuncties in het landelijk gebied is de druk op de ruimte toegenomen en is de kwaliteit van natuur, landschap en milieu achteruitgegaan. De aanwezigheid van veel dieren op een klein oppervlakte brengt veterinaire risico's met zich mee. De problemen hebben ook gevolgen voor andere sectoren. Zo zijn verzuring, vermeting en verdroging nadelig voor de kwaliteit van bodem, water en lucht en de effecten ervan werken negatief door op de grote hoeveelheid bos en natuurareaal op de Veluwe. Bovendien worden de potenties die deze gebieden hebben voor recreatie en toerisme en voor wonen en werken te weinig benut.

In het voorontwerpplan is het Voorkeursalternatief voor de Veluwe als totaal, maar ook voor de Veluwe per deelgebied (Noordwest-IJsselvallei, Noordoost-IJsselvallei, Stedendriehoek, Zuidelijke IJsselvallei, Randmeergebied, Agrarische Enclave, Centraal Veluws Natuurgebied) beschreven.

Daarnaast is het proces van keuzen en afwegingen in beeld gebracht.

Hieronder volgt eerst een beschrijving van het Voorkeursalternatief van de Veluwe als geheel en de accenten per deelgebied. Vervolgens wordt het proces kort beschreven dat is gevolgd om te komen tot dit voorkeursalternatief. Als laatste worden de effecten en de bijbehorende kosten en maatregelen in beeld gebracht.

Het Voorkeursalternatief voor de Veluwe als geheel: "Sleutel voor de ontwikkeling"

Groene Wiggen

De Veluwe is een bijzonder gebied dat voor meer dan 50 procent uit natuur en bos bestaat. Daar komt bij dat de omliggende randzones qua landschap, cultuur en natuur zeer waardevol zijn. Belangrijk voor de Veluwe zijn de vloeiende overgangen van het gesloten bos- en natuurlandschap van het Centraal Veluws Natuurgebied naar het open, weidse landschap in de IJsselvallei en het Randmeergebied. Deze overgangen zijn blijvend herkenbaar door 'groene wiggen'. Deze groene wiggen vormen de basisstructuur. Belangrijke aanknopingspunten voor een duurzame inrichting van deze groene wiggen zijn ruimtelijke kwaliteit, benutting van het watersysteem, extensivering grondgebonden landbouw, ecologische poorten en ecologische verbinding zones en verbetering van de milieuomstandigheden. In de groene wiggen neemt de versterking af door duidelijke randvoorwaarden mee te geven aan ontwikkeling van de functies wonen, werken, intensieve veehouderij, intensieve dag- en verblijfsrecreatie en door het slopen van vrijkomende agrarische gebouwen. Dit wordt planologisch vastgelegd en tevens wordt een inrichtingsplan opgesteld.

Natuur en Water

De ontwikkeling, versterking en behoud van natuur en landschap zijn belangrijk op de Veluwe. Schone en kwetsbare gebieds- en gebruiksfuncties zijn op basis van de watersysteembenadering binnen (deel)stroomgebieden geordend. Hierdoor ontstaan goede mogelijkheden voor herstel van natte natuur (antiverdroging en -vermeting) en inzet van oppervlaktewater voor de openbare drinkwatervoorziening. Voor alle HEN en SED-wateren die reeds aan waterkwaliteitsdoelstellingen voldoen geldt minimaal een stand-still principe voor de oppervlaktewaterkwaliteit. Dit betekent dat een planologische bescherming van deze beïnvloedingsgebieden geldt en dat maatregelen niet mogen leiden tot verslechtering van de situatie. Voor de HEN- en SED-wateren die nog niet voldoen aan de doelstellingen worden per deelgebied de prioriteiten aangegeven voor welke wateren in het kader van de reconstructie maatregelen worden genomen om de doelstellingen te halen (afgraven bouwvoor, verminderen bemesting).

Voor het verduurzamen en veiligstellen van de openbare drinkwatervoorziening is overgegaan op oppervlaktewinning uit de Grift en het eerste pand van het Apeldoorns Kanaal. De grondwateronttrekking

is op specifieke locaties verminderd en de 100-jaars intrekgebieden zijn ruimtelijk en milieuhygiënisch beschermd. Deze bescherming geldt ook voor de stroomgebieden van waaruit oppervlaktewater wordt ingezet voor drinkwater. Verder worden aanvullende maatregelen uitgevoerd om aanwezige vervuilingbronnen of risico's hierop te saneren.

De regionale wateroverlast, die eens in de 10-25 jaar voorkomt, wordt in de aangewezen zoekgebieden (2.000 ha) opgevangen. Dit is in natuurlijke laagtes in combinatie met landbouw (blauwe diensten) of natuur en langs weteringen en/of beken.

De Ecologische Hoofdstructuur is gerealiseerd door extra inzet van overheid en particulieren voor ontwikkeling en beheer van natuur. Gedacht kan worden aan het terugdringen van bezuinigingen, een ruimer instrumentarium voor nieuwe landgoederen (min 15 ha groen), meer inzet van particulier initiatief voor realisatie en beheer, breder inzetten van het instrument particulier beheer.

Land- en tuinbouw

Landbouw is en blijft een belangrijke functie op de Veluwe buiten het Centraal Veluws Natuurgebied. De grondgebonden landbouw heeft een belangrijke rol in het behoud en beheer van de landschappelijke identiteit.

De Noord Oost IJsselvallei (Weidse landschap), Polder Oosterwolde en gebieden in de Zuidelijke IJsselvallei (Harmonie) zijn gebieden op de Veluwe waar de grondgebonden landbouw zich optimaal kan ontwikkelen. Grondgebonden landbouwbedrijven die worden verplaatst vanuit te extensiveren gebieden kunnen hier een plek krijgen.

In de Noord Oost IJsselvallei zijn ruime zoekgebieden aangewezen voor hervestiging (verweving met accent ster) en nieuwvestiging (landbouwontwikkelingsgebied) van de levensvatbare intensieve veehouderij die vanuit de extensiveringszones en de varkensvrije zone van de Veluwe worden verplaatst. Het streven is daarbij om deze bedrijven in eerste instantie te vestigen op sterlocaties en pas in tweede instantie in kleine plaatselijke vestigingslocaties in het landbouwontwikkelingsgebied (3-10 bedrijven). In hoeverre een voorrangspositie aan Veluwse boeren kan worden gegeven, wordt verder uitgewerkt in het ontwerpplan.

Het extensiveringsgebied voor intensieve veehouderij bestaat uit het CVN met daaromheen een zone van 500 meter en de voor verzuring gevoelige parels buiten het CVN met een zone van 250 meter. Voorwaarde hierbij is wel dat aan de westkant van het CVN (in de Gelderse Vallei) ook een zone van 500 meter wordt gehanteerd. In dit extensiveringsgebied krijgen intensieve veehouderijbedrijven beperkingen opgelegd ten aanzien van emissie, aantal te houden dieren en bouwblok grootte. Levensvatbare bedrijven krijgen de mogelijkheid te verplaatsen naar aangewezen verwevingsgebieden met accent sterlocaties of naar het landbouwontwikkelingsgebied. Verplaatsing naar verwevingsgebieden wordt voorkomen. Niet-levensvatbare bedrijven krijgen een beëindigingsregeling aangeboden. Op kaart 11 is deze zonering intensieve veehouderij weergegeven.

N.b. op dit moment is nog geen duidelijkheid vanuit het Rijk over de Motie Schreijer en de invloed van de Vogel- en Habitatrichtlijn, dit kan mogelijk gevolgen hebben voor de zonering van de intensieve veehouderij. In het ontwerpplan wordt deze zonering definitief uitgewerkt.

In de Agrarische Enclave is voor de intensieve veehouderij een afwijkende benadering gekozen.

Aanleiding daartoe is het karakter van het gebied, gelegen midden in het Centraal Veluws Natuurgebied en nabij Habitat-richtlijn-gebied en de Hierdensche beek, met een grote concentratie van kalverhouderijen. Dit gebied wordt aangewezen als pilotgebied. Op basis van een convenant tussen landbouw, natuur en milieu wordt de ontwikkeling van de kalverhouderij in relatie tot natuurontwikkeling en de waterkwaliteit van de Hierdensche beek verder vorm gegeven. De uitgangspunten hiervoor worden in het deelgebied verder uitgewerkt (paragraaf 5.3).

De landbouw is rondom beken en sprengen en in de intrekgebieden voor de drinkwatervoorziening ontwikkeld tot een extensieve grondgebonden landbouw (Blauwe Bron, Harmonie, Agrarische Enclave en rondom de Hierdensche Poort). Mogelijk dat hiervoor grondgebonden landbouwbedrijven verplaatst moeten worden. De mestgift in deze gebieden is teruggebracht tot een niveau, waarmee wordt voldaan aan de gewenste waterkwaliteit voor drinkwater en natte natuur.

Ontwikkelingsmogelijkheden voor verbrede landbouw zijn waar mogelijk gecombineerd met andere functies zoals kleinschalige recreatie, natuur- en landschapsbeheer, drinkwaterwinning en waterberging. De meeste kansen liggen in de deelgebieden Harmonie, Blauwe Bron, Agrarische Enclave en Randmeergebied.

Biologische landbouw heeft gezien de grondsoort en de ontwikkelingsmogelijkheden tot grote marktgerichte bedrijven de meeste kansen in het Randmeergebied (Polder Oldebroek) en de Noord-Oost IJsselvallei (We(ij)dse Landschap).

De glastuinbouw uit het gebied wordt in het kader van de stedelijke ontwikkelingen in de stedendriehoek actief verplaatst naar de landelijk aangewezen ontwikkelingsgebieden, zoals Koekoekspolder nabij Kampen en Huissen-Bemmel (bij de GLTO en lokaal bestaat de wens om de glastuinbouw in het gebied te houden).

Om veterinaire risico's te beperken is een varkensvrije zone aangewezen, waarbij de IJssel, de Rijn en de Randmeren de grens vormen.

Recreatie en Toerisme

De verblijfsrecreatie heeft een kwalitatieve groei doorgemaakt, waarbij het totaal aantal hectares op het Centraal Veluws Natuurgebied (CVN) van de verblijfsrecreatie gelijk blijft (Krimp en groei). De recreatie heeft zich kwalitatief ontwikkeld op aangewezen plaatsen (clusters) met winst voor zowel natuur als recreatie. Verder zijn verblijfsrecreatiebedrijven vanuit het CVN verplaatst naar aangewezen zoekgebieden buiten het CVN, waar zij ontwikkelingsmogelijkheden hebben rekeninghoudend met de gebiedskwaliteiten. Hierbij worden randvoorwaarden gesteld aan de inrichting, beheer en exploitatie. De voorkeur ligt daarbij in een verplaatsing naar gebieden met goede potenties voor recreatie. In de aangewezen zoekgebieden (kaart 13) hebben de recreatieondernemers die hervestigen in het kader van groei en krimp vanuit het CVN een voorkeurspositie ten opzichte van nieuwe recreatieondernemers van buiten het CVN. In hoeverre een voorrangpositie aan Veluwe recreatiebedrijven kan worden gegeven, wordt verder uitgewerkt in het ontwerpplan.

Het streven is om als Veluwe weer een duidelijke plek in de top 3 te krijgen als toeristisch gebied in Nederland.

Het verder uitponen van recreatiebedrijven op de Veluwe zal via een herziening van de bestemmingsplannen worden tegengegaan. In het ontwerpplan zal worden onderzocht in hoeverre artikel 27 uit de Reconstructiewet hierin een rol kan vervullen.

Intensieve dagrecreatie kan worden uitgebreid in de daarvoor aangewezen gebieden zoals rond het Apeldoorns Kanaal, Bussloo en Kievietsveld (zie kaart 13).

Op de Veluwe is vooral plek voor duurzame recreatieve ontwikkelingen die aansluiten bij de thema's natuur, water en cultuurhistorie. Kleinschalige ontwikkelingen zoals erfgoedlogies, bed en breakfast en fietscafé's passen daar goed bij.

De recreatieve verbinding van Centraal Veluws Natuurgebied met de randen en de IJssel is versterkt door de aanleg van paden van west naar oost, gekoppeld aan routes van noord naar zuid, en door betere ontsluiting voor recreatief medegebruik van schouwpaden en agrarische gronden. Het fietstotaalplan is hiervoor richtinggevend.

Het Apeldoorns Kanaal wordt passeerbaar gemaakt voor boten. Met welk soort boten wordt verder onderzocht in relatie tot de drinkwaterfunctie en natuurfunctie van het eerste pand van het Apeldoorns Kanaal. In een zone rond het rond het Apeldoorns Kanaal zijn verdere ontwikkelingen mogelijk passend bij de kwaliteiten van het gebied.

De plannen voor het Apeldoorns Kanaal worden gebaseerd op een studie naar de bevaarbaarheid in relatie tot andere functies en de te maken kosten (180 miljoen euro). Afhankelijk van de resultaten van dit onderzoek kunnen recreatieve ontwikkelingen rondom het Apeldoorns Kanaal verder worden vormgegeven.

Wonen, Nieuwe economische dragers en beeldkwaliteit

Wonen in het landelijk gebied wordt verder vorm gegeven, mits sprake is van een verbetering in de ruimtelijke en/of milieukwaliteit. Dit betekent dat speciale instrumenten actief, flexibel en met maatwerk

worden ingezet (zoals nieuwe landgoederen voor het financieren van groen en ruimte voor ruimte achtige instrumenten voor het financieren van sloop van gebouwen).

Bij de ontwikkeling van nieuwe buitenplaatsen (instrument nieuwe landgoederen) wordt gedifferentieerd omgegaan met de ontwikkeling van het aantal hectares natuur. In bepaalde gebieden zoals groene wiggén en EHS wordt gestreefd naar minimaal 15 hectare groen in plaats van 5 hectare.

Vrijkomende agrarische gebouwen kunnen worden gebruikt voor wonen en nieuwe economische dragers. In waardevolle gebieden, zoals de groene wiggén, beekdalen, open gebieden en natuurgebieden worden deze gebouwen gesloopt mits ze van cultuurhistorische waarde zijn. Gedacht kan worden aan verplichting van sloop bij het gebruik maken van verplaatsingsregelingen en beëindigingsregelingen door de landbouw. In het ontwerpplan worden de randvoorwaarden voor hergebruik en/of slopen van vrijkomende gebouwen verder uitgewerkt.

Nieuwe economische dragers kunnen onder voorwaarden ruimte krijgen in vrijkomende gebouwen, afhankelijk van type en omvang van de activiteiten en de kwaliteiten van het gebied. Aandachtspunten hierbij zijn de mogelijkheden op bestaande landgoederen en ontwikkeling van bos als nieuwe economische drager. Deze randvoorwaarden worden in het ontwerp- en bestemmingsplan verder uitgewerkt. Nieuwe grootschalige economische ontwikkelingen naast landbouw en recreatie worden op de Veluwe niet voorzien.

Provincie en gemeenten sturen samen op beeldkwaliteit. Dit is noodzakelijk om invulling te geven aan de integrale doelstelling van de reconstructie van de Veluwe. Dit betekent dat alle gemeenten een (inter)-gemeentelijk beeldkwaliteitplan voor het buitengebied maken.

Accenten voorkeursalternatief per deelgebied

Deelgebied	Accenten VKA
<i>Noordwest-IJsselvallei/De Blauwe Bron</i>	Schoon en voldoende water centraal 10 miljoen m3 oppervlaktewater voor drinkwaterbereiding jaarlijks uit de Grift viertal brede, groene wiggén en een sterke landschappelijke structuur worden gerealiseerd extensieve en verbrede grondgebonden landbouw
<i>Het Wij(ei)dse Landschap/Noordoost-IJsselvallei</i>	Openheid versterken Grondgebonden landbouw optimaal ontwikkelen Inplaatsing intensieve veehouderij in sterlocaties en/of landbouwontwikkelingsgebied
<i>Ontspanning voor de Stad/Stedendriehoek</i>	Grootschalige recreatie in Bussloo en rondom Teuge Zoekgebieden verblijfsrecreatie Ontwikkeling van een ruime groene wig, Beekbergerpoort Ruimte voor hergebruik van VAB's, nieuwe Buitens en nieuwe woningen Glastuinbouw is verplaatst
<i>Harmonie/Zuidelijke IJsselvallei</i>	Sfeer en nostalgie, cultuurhistorie, verweving van functies Extensieve grondgebonden landbouw Zoekgebieden voor verblijfsrecreatie 3 miljoen m3 oppervlaktewater voor drinkwaterbereiding jaarlijks uit het eertse pand van het Apeldoorns kanaal Apeldoornskanaal passeerbaar Versterken van de landgoederen
<i>Zichtbare overgangen/Het Randmeergebied</i>	Ontwikkeling 3 groene wiggén waaronder de Hierdense Poort ruimte voor grondgebonden landbouw met groen/blauwe diensten Recreatie en nieuwbouw ten noorden van Nunspeet compenseren in Groene wiggén Kleinschalige verblijfsrecreatie langs randen CVN
<i>Sleutel voor dynamiek/Agrarische Enclave</i>	Pilot status Afsluiten convenant op basis van uitgangspunten Intensieve veehouderij sturen op technische voorzieningen, beëindigingen en uitplaatsen naar elders Ruimte voor groei van verblijfsrecreatie Kwaliteiten Hierdense beek randvoorwaarde
<i>Eindeloze Veluwe/CVN</i>	Realiseren Veluwe 2010

Kosten en maatregelen

Het voorkeursalternatief wordt de komende 12 jaar, telkens in modules van 4 jaar, in zijn geheel uitgevoerd. Indien blijkt dat er te weinig middelen zijn, wordt een gefaseerde uitvoering voorgestaan van samenhangende integrale onderdelen. Bij te weinig middelen kunnen wel spanningen ontstaan tussen de gewenste aanvullende planologische bescherming en uitvoering.

De totale kosten voor reconstructie worden geraamd tussen de 780 en 850 miljoen euro en met V2010 er bij is dat tussen de 1,1 en de 1,2 miljard euro.

In onderstaande tabel en bijlage 8 zijn de maatregelen behorende bij het voorkeursalternatief uitgewerkt met daarbij de kosten.

Tabel kosten en maatregelen Voorkeursalternatief

Kansrijke oplossingen	Maatregelen	Kosten VKA in milj. Euro's
Algemeen	Wettelijke herverkaveling	22,1
	Kavelruil	7,5
	Onroerend goed bank	5,0
	Onteigening planschade	0,0
Landbouw	Bedrijfsverplaatsing of -beëindiging	38,6
	Hervestiging en nieuw vestiging	3,5
	Extra extensivering grondgebonden landbouw	55,5
	Voorlichting advies en experimenten	10,2
Natuur, landschap en cultuurhistorie	Realisatie EHS, nieuwe natuur en EVZ	54,5
	Realiseren robuuste verbindingen en ecologische poorten	25
	Opstellen inrichtingsplannen groene wiggan	0,8
	Uitvoeren soortenbeleid	1
	Aanleg landschappelijke beplanting in incl erfbeplanting	46,2
Milieu	Terugdringen ammoniak emissie	Zie 2.2.1
	Terugdringen fosfaat	Zie 2.2.3
	Terugdringen nitraat en stikstof	Zie 2.2.3
	Saneren verontreinigde bodems in kwetsbare natuur- en water gebieden	Zie 2.2.3 en 5.2.1
Water	Verbeteren waterkwaliteit	61,6-105,7
	Verbeteren waterkwantiteit	61,2-86,4
	Waterberging	12,8
	Drinkwatervoorziening	PM
Wonen nieuwe economische dragers en leefbaarheid	Stimuleringsregeling nieuwe buitens	PM
	Stimuleringsregeling sloop VAB's	0,4
	Ruimte voor ruimte regeling	PM
	Nadere uitwerking procesafspraken	9,5
	Behoud en herstel van cultuurhistorische en aardkundige waarden	0,2
Recreatie	Uitvoeren krimp en groei principe (ook begroot in V2010)	100,0
	Aanleggen routestructuren	16,0
	Bevaarbaar maken Apeldoornskanaal	180,0
Planvorming (10% uitv kosten)		70,0
Totaal		781,6-850,9

Hoe zijn we tot dit voorkeursalternatief gekomen?

Op de Veluwe wordt gezocht naar een evenwichtige ontwikkeling van ecologie en economie. Om te komen tot het voorkeursalternatief zijn twee alternatieven ontwikkeld, waarbij het accent bij de één ligt op economie en bij de ander op ecologie (H3). Vervolgens zijn deze twee alternatieven met elkaar vergeleken (H4) op basis van het vergelijken van de effecten voor ruimtelijke kwaliteit, water, milieu, landschap en cultuurhistorie, natuur en leefbaarheid en economie. Ook de kosten en de mate van doelbereik zijn hierbij in beschouwing genomen. Het voorkeursalternatief is bepaald op basis van de resultaten van deze effectvergelijking en de discussie in de Veluwecommissie.

De twee alternatieven zijn gebaseerd op de volgende twee concepten.

Hydro-ecologisch alternatief

In het concept van het hydro-ecologisch alternatief staat de natuur en de relaties met de omgevingskwaliteiten centraal. De sturing in dit alternatief is vooral vanuit het algemeen belang, de overheid, gebeurd. Dit betekent dat in dit alternatief de doelstellingen (zie startnotitie voor uitgebreide omschrijving) voor natuur, landschap en cultuurhistorie, drinkwaterwinning, waterberging en basisniveau water en milieu sturend zijn en de anderen volgend.

Sociaal-economisch alternatief

In het concept van het sociaal-economisch alternatief staan de mens en haar omgevingskwaliteiten centraal. Het gaat daar met name om landbouw, recreatie, wonen en nieuwe economische dragers. Dit betekent dat naast de overheid ook de markt een belangrijke invloed heeft op de sturing.

In dit alternatief zijn de doelstellingen voor landbouw, recreatie, waterberging, wonen en werken sturend en de anderen volgend.

Op basis van deze concepten en de uitwerkingen van de kansrijke oplossingen zijn deze alternatieven ingevuld. De invulling van de alternatieven zijn gemaakt tijdens workshops met deskundigen, Veluwecommissie en projectteam. De uitwerkingen per kansrijke oplossing en alternatief zijn zoveel mogelijk in kaarten verwerkt (kaart 6 t/m 9).

In het hydro-ecologisch alternatief worden de doelstelling van water, natuur en milieu zoveel mogelijk gerealiseerd, terwijl in het sociaal-economisch alternatief alleen de doelstellingen voor de prioritaire natuur, parels en HEN-wateren. Naast de kansrijke oplossingen per alternatief is het van belang om aan te geven via welke maatregelen men de alternatieven wil realiseren. Deze vertaalslag naar maatregelen is van belang voor het beoordelen van de alternatieven op mate van doelbereik, effecten en kosten.

Is het Voorkeursalternatief het meest milieu vriendelijke alternatief?

Het Hydro ecologisch alternatief is het Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA). Het Meest Milieuvriendelijk Alternatief is bepaald op basis van de effecten op water, milieu en natuur. Mate van doelbereik en de visie spelen hierbij geen rol.

Wanneer de effecten bekeken worden per deelgebied dan blijkt ook het Hydro ecologisch alternatief het Meest Milieuvriendelijke alternatief te zijn. In Hoofdstuk 5 is aangegeven waarin het Voorkeursalternatief verschilt van het MMA en in hoeverre het VKA meer milieuvriendelijk gemaakt kan worden.

Wat zijn de effecten van het VKA?

Mate van doelbereik

In een tabel in bijlage 6 is de mate van doelbereik van de beide alternatieven ten opzichte van de autonome ontwikkeling uitgewerkt voor de subdoelen en voor de prioritaire doelen per deelgebied. Het blijkt dat de doelstellingen voor natuur, landschap & cultuurhistorie en water beter worden bereikt met de kansrijke oplossingen uit het HE alternatief. Het SE alternatief levert een grotere bijdrage aan het bereiken van de doelstellingen voor landbouw en recreatie. Voor leefbaarheid zijn de beide alternatieven vergelijkbaar in de mate van doelbereik. In het HE is vooral aandacht voor omgevingskwaliteit en vermindering verstening, in het SE voor levendigheid in het landelijk gebied en de economische structuur.

Kosten

Bij de vergelijking van beide alternatieven zijn de kosten niet onderscheidend (bijlage 5). Bij het SE alternatief zijn de kosten vooral bepaald door verbetering van de recreatie-infrastructuur (incl. Apeldoorns Kanaal, 180 miljoen euro). In geval van het HE alternatief worden de kosten met name gemaakt voor verbetering van de water-, natuur- en milieuomstandigheden.

De Veluwecommissie stelt haar ambitie van het voorkeursalternatief niet bij op basis van kosten. In het ontwerpplan wordt het Voorkeursalternatief uitgewerkt in prioriteiten, flexibele inzet van instrumenten en fasering bij het opstellen van de uitvoeringsmodules op basis van de financiële mogelijkheden.

Effecten

De effecten van het voorkeursalternatief voor Veluwe totaal uitgaande van de effectbeschrijvingen van de verschillende milieuthema's zijn kwalitatief weergegeven in onderstaande tabel. Dit zijn de effecten ten opzichte van de autonome ontwikkeling.

<i>Milieueffecten</i>						
<i>Voorkeursalternatief</i>	Milieu	Natuur	Water	Leefbaarheid en economie	Ruimtelijke kwaliteit	Landschap cultuurhistorie
Water-, milieu-, en natuurkwaliteit	0/+	*	+	0/+	+	++
Grondgebonden Landbouw	0/+	+	+	+	+	0/+
Intensieve veehouderij	0/+	+	0/+	++	+	0/+
Wonen	0/+	+	0/+	0	++	+
Groene Wiggen	0	+	+	0/+	++	++
Waterberging	-/+	+	0/+	0	+	0/+
Drinkwaterwinning	0/+	++	++	+	+	++
Nieuwe economische dragers	0/+	-/0	0	0/+	+	+
Recreatie & toerisme	0	-/0	0	+	0/+,+	+
Realisatie EHS	0	++	+	+	++	+
Beeldkwaliteit	0	+	+	+	++	++

*zie water- milieu- en natuurkwaliteit

Hieruit blijkt dat er ten opzichte van de autonome ontwikkeling voor de meeste thema's een duidelijke verbetering is ten opzichte van de autonome ontwikkeling. Alleen bij milieu is sprake van een geringe verbetering omdat autonoom al 25% verbetering bereikt wordt en dat met de extra maatregelen vanuit de reconstructie (met name gericht op terugdringen ammoniakemissie door zonering) hier 2-4% extra wordt bereikt.

Bij ruimtelijke kwaliteit zit de verbetering vooral in het maken van duidelijke procesafspraken en criteria bij verdere planvorming. Positief is ook de regionale differentiatie door de opbouw in zeven verschillende deelgebieden (of regio's). Voor de Veluwe als totaal is er een evenwicht gevonden tussen ecologie en economie. De kansrijke oplossingen stimuleren diverse ontwikkelingen die gemiddeld een (ruim) positief effect op de ruimtelijke kwaliteit hebben ten opzichte van de AO.

Voor natuur hebben met name drinkwaterwinning en de versnelde realisatie van de EHS een zeer positief effect.

De kwaliteit van water in het VKA neemt toe door de maatregelen gericht op optimalisatie van de water-, milieu- en natuurkwaliteit, veiligstelling en verduurzaming van openbare drinkwatervoorziening en de aanwijzing en inrichting van waterbergingsgebieden.

Een zeer positief effect voor leefbaarheid en economie hebben de maatregelen gericht op intensieve veehouderij omdat deze leiden tot een duurzame economische oplossing, gecombineerd met ruimtelijke verbeteringen.

Voor landschap en cultuurhistorie hebben de activiteiten gericht op beeldkwaliteit, water- natuur- en milieukwaliteit en drinkwaterwinning hebben een zeer positief effect. Toename van de leesbaarheid van het landschap, verminderen verstenen en de procesafspraken spelen hierin een rol.

Hoe nu verder?

Het VOP/MER is voorlopig vastgesteld door de Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland.

Het voorontwerpplan/milieueffectrapport wordt tegelijkertijd door de Commissie voor de milieueffectrapportage getoetst op de wettelijke eisen, juistheid en volledigheid. Bij de beoordeling worden uw binnengekomen inspraakreacties weer betrokken. Vervolgens neemt de provincie een besluit over de ingebrachte bezwaren en stelt het VOP/MER vast.

Ondertussen wordt het ontwerpplan (OP) opgesteld, mede op basis van de reacties uit het gebied. De reconstructiecommissie stelt vervolgens het ontwerpplan op. Dit ontwerp wordt als advies aangeboden aan de provincie Gelderland, die dit vervolgens in de inspraak brengt. Deze inspraak is in de Reconstructiewet geregeld.

1 Inleiding

1.1 De Reconstructie

1.1.1 Achtergrond

De achtergrond voor dit document is de voorgenomen reconstructie. Aanleiding voor de reconstructie is de gewenste herstructurering van de intensieve veehouderij. Grote delen van Oost- en Zuid-Nederland zijn aangemerkt als concentratiegebieden van intensieve veehouderij, waar zich verschillende problemen voordoen. Door de toename van verschillende gebruiksfuncties in het landelijk gebied is de druk op de ruimte toegenomen en is de kwaliteit van natuur, landschap en milieu achteruitgegaan. De aanwezigheid van veel dieren op een klein oppervlakte brengt veterinaire risico's met zich mee. De problemen hebben ook gevolgen voor andere sectoren. Zo zijn verzuring, vermeting en verdroging nadelig voor de kwaliteit van bodem, water en lucht en de effecten ervan werken negatief door op de grote hoeveelheid bos en natuurareaal op de Veluwe. Bovendien worden de potenties die deze gebieden hebben voor recreatie en toerisme en voor wonen en werken te weinig benut.

1.1.2 Doel

De voorgenomen reconstructie, in eerste instantie gericht op de verbetering van de bedrijfsvoering en de ruimtelijke herstructurering van de intensieve veehouderij, is in een breed perspectief geplaatst. Voor de Veluwe is de doelstelling als volgt:

Het geven van kwaliteitsimpulsen aan een duurzame verbetering van de ruimtelijke kwaliteit en de daarmee samenhangende leefbaarheid in het landelijk gebied, op een dusdanige manier, dat de verscheidenheid en de eigen identiteit van de Veluwe (CVN en de randen) behouden blijven. De kwaliteitsimpulsen richten zich op de functies natuur, bos, landbouw, landschap, recreatie, drinkwatervoorziening, veiligheid en wonen en werken. Deze functies stellen eisen aan de ruimtelijke ordening, ruimtelijke structuur, milieukwaliteit, waterkwaliteit en kwantiteit, cultuurhistorie, infrastructuur, relatie stad-land, sociale en economische structuur.

1.1.3 Het plangebied

De provincie Gelderland heeft besloten de reconstructie van de concentratiegebieden in een drietal grotere gebieden op te pakken. Deze gebieden zijn: Achterhoek & Liemers, Gelderse Vallei/Utrecht oost en Veluwe.

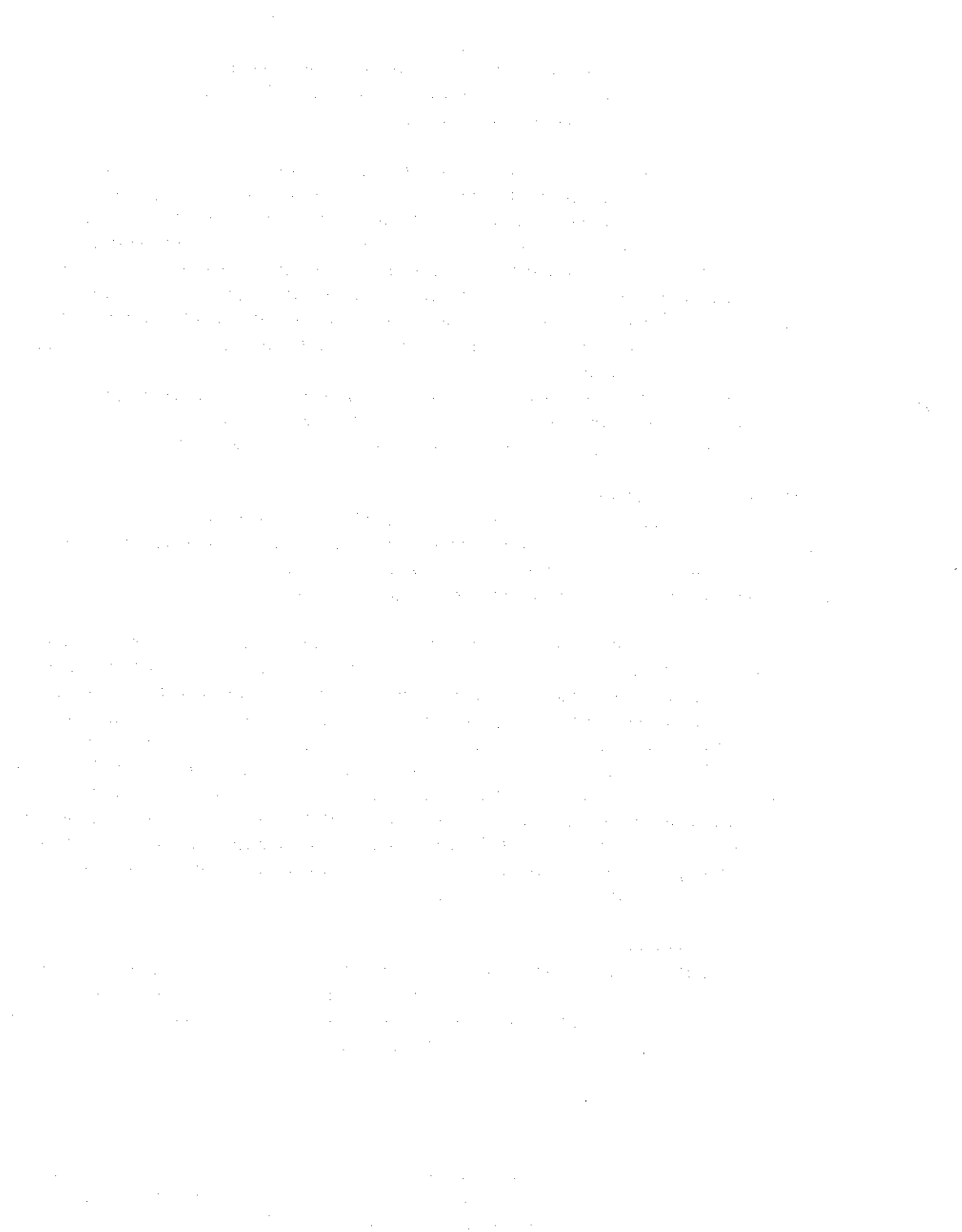
Deze rapportage gaat over het reconstructiegebied Veluwe. Het reconstructiegebied Veluwe wordt begrensd door het Veluwemeer in het noorden, de IJssel in het oosten en zuiden, de Neder-Rijn in het zuiden en de grens van Centraal Veluws Natuurgebied in het westen. De Zuid-Veluwe (gemeenten Wageningen, Renkum, Arnhem, Rozendaal en Rheden) valt niet onder de Reconstructiewet, maar wordt wel meegenomen in het plangebied. Dit gebied is immers onderdeel van het werkgebied van het project Veluwe2010 (zie paragraaf 1.5.1), waar de Veluwecommissie ook verantwoording voor draagt. Zo ontstaat één plan voor de Veluwe. Het plangebied is aangegeven op kaart 1.

Het reconstructiegebied heeft een oppervlakte van ongeveer 177.000 ha. Hiervan is circa 56.000 ha (32%) landbouwareaal, 87.000 ha (49%) natuur, 4.000 ha (2%) recreatie, 3.000 ha (2%) water en 27.000 ha (15%) stedelijk bebouwd gebied. Bijzonder aan de verdeling van het grondgebruik is het zeer uitgestrekte natuurgebied centraal op de Veluwe, het zogenaamde Centraal Veluws Natuurgebied (CVN). Ten noordwesten van het CVN bevindt zich het Randmeergebied en ten oosten van het CVN de IJsselvallei.

1.1.4 Het proces van de Reconstructie

De Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland heeft de Veluwecommissie ingesteld. Deze heeft als taak een ontwerp-reconstructieplan op te stellen en als advies aan de provincie aan te bieden. Om te komen tot dit ontwerpplan is eerst de gebiedsvisie/startnotitie opgesteld en wordt daarna een voorontwerp-reconstructieplan gecombineerd met een milieueffectrapportage opgesteld, gericht op de keuzen die

Kaart plangebied startnotitie

voortrollen uit de MER. Op grond van de Wet milieubeheer is het verplicht om bij besluiten over een reconstructieplan een milieueffectrapportage (MER) voor te leggen en de procedure voor een milieueffectrapportage (m.e.r.-procedure) te doorlopen.

Figuur 1.1 geeft de manier weer waarop het reconstructieplan tot stand komt en de plaats van het VOP/MER hierin.

Stap 1: Gebiedsvisie/startnotitie

De m.e.r.-procedure is in april 2002 gestart, met de publicatie van de “Reconstructie Veluwe, Gebiedsvisie/startnotitie milieueffectrapportage” (provincie Gelderland, 24 april 2002) en de daarbij behorende achtergronddocumenten.

Per beleidsveld zijn hiervoor analyses uitgevoerd naar de karakteristieken, huidige situatie, beleidskaders, autonome ontwikkelingen en problemen van het gebied. Deze zijn beschreven in de achtergronddocumenten bij de startnotitie. In interactieve bijeenkomsten is aan betrokkenen uit het gebied gevraagd wat de huidige identiteit van het gebied is en wat men daarvan wil behouden, versterken of veranderen (Achtergronddocument “Interactieve bijeenkomsten”).

Naast de opdracht, het beleid en de wet beschrijft de startnotitie per beleidsthema de doelen van de reconstructie. Deze doelen geven de belangrijkste streefpunten aan, die uiterlijk in het jaar 2015 gerealiseerd moeten zijn. Het reeds vastgestelde beleid is als duurzaam raamwerk op kaart gezet. Deze kaart is als onderlegger voor de visie op het plangebied en voor de verdere uitwerkingen gebruikt. Door de verschillende doelen per beleidsveld te integreren en af te wegen is in de startnotitie de visie voor de Veluwe geformuleerd. De visie is als het ware een streefbeeld waarheen het gebied zich zou moeten ontwikkelen. Ook is een vergelijking gemaakt van de autonome ontwikkelingen met het streefbeeld. Een deel van de visie zal via de autonome ontwikkelingen al behaald worden, het andere deel moet door de reconstructie worden opgepakt (de opgave).

De opgave voor de reconstructie is geformuleerd als kansrijke oplossingen. Deze kansrijke oplossingen geven de mogelijke oplossingsrichtingen van de hoofdvragen voor de reconstructie weer. Deze kansrijke oplossingen worden in het voorontwerpplan/milieueffectrapport (VOP/MER) nader onderzocht.

Stap 2: VOP/MER Reconstructie Veluwe

Aansluitend op de ter inzage legging van de startnotitie heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage een advies voor de richtlijnen opgesteld. Hierin geeft zij aan welke informatie in het MER gegeven moet worden. De inspraakreacties naar aanleiding van de gebiedsvisie/startnotitie zijn hierin meegenomen. GS hebben de richtlijnen vrijwel ongewijzigd vastgesteld.

In het VOP/MER zijn de kansrijke oplossingsrichtingen uitgewerkt in twee alternatieven, een sociaal-economisch alternatief en een hydro-ecologisch alternatief. In het hydro-ecologisch alternatief staat de natuur en de relaties met de omgevingskwaliteiten centraal. In het sociaal-economisch alternatief staat de mens en haar omgevingskwaliteiten centraal. Uitgaande van de visie en passend bij het alternatief zijn keuzen gemaakt voor verschillende kansrijke oplossingen en is een zonering voor de Veluwe opgesteld. Tijdens interactieve avonden zijn deze alternatieven aangescherpt door inbreng van mensen uit het gebied. De twee alternatieven zijn beoordeeld op het doelbereik per beleidsveld, effecten op de ruimtelijke kwaliteit, water en milieu, landschap en cultuurhistorie, natuur en leefbaarheid en economie en beoordeeld op de kosten. Deze beoordeling is de basis voor de keuze van het Voorkeursalternatief (VKA). Daarnaast is een Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA) ontwikkeld. Het MMA wordt samengesteld op basis van een effectvergelijking op de thema's water, milieu en natuur.

Stap 3: Ontwerp-reconstructieplan

Na vaststelling door Gedeputeerde Staten van het VOP/MER wordt het voorkeursalternatief uitgewerkt in het ontwerp-reconstructieplan. In het plan wordt het voorkeursalternatief verder uitgewerkt in een planologisch deel en een uitvoeringstrategie. Tevens wordt een uitvoeringsmodule voor de eerste vier jaar uitgewerkt. De uitvoering van het reconstructieplan zal 12 jaar beslaan.

1.2 VOP/MER

1.2.1 Richtlijnen

In september 2002 heeft de provincie Gelderland, als bevoegd gezag, Richtlijnen voor het MER Veluwe vastgesteld. Het bevoegd gezag dient, volgens de Commissie voor de milieueffectrapportage, richtlijnen vast te stellen die aangeven op welke alternatieven en effecten het onderzoek zich moet richten.

Figuur 1.1

Hierin geeft zij aan welke informatie het MER moet bevatten zodat het milieubelang volwaardig wordt meegewogen bij de reconstructie van de Veluwe. De belangrijkste punten zijn in onderstaand schema weergegeven.

Richtlijn	VOP/MER
Prioritering doelen: Onderbouwen van de visie op de gewenste ontwikkelingen, waarmee de doelen in de gebiedsvisie/startnotitie verder geprioriteerd kunnen worden	Paragraaf 2.3
Toetsingskader: Verder onderbouwen van het duurzaam raamwerk.	Paragraaf 2.2
Alternatievenontwikkeling: Uitwerken van twee alternatieven: sociaal-economisch en hydrologisch-ecologisch	Paragraaf 3.2 en 3.3
Beoordelingscriteria: Beperken beoordelingscriteria voor het doelbereik en de effecten tot die criteria waarmee het al of niet bereiken van de visie / doelen van de reconstructie respectievelijk het voldoende meewegen van het milieubelang kan worden vastgesteld.	Hoofdstuk 4 en achtergronddocumenten

1.2.2 Inhoud VOP/MER

In dit VOP/MER wordt een beeld gegeven van de mogelijke alternatieven, waaruit een keuze gemaakt is om te komen tot het voorontwerp-reconstructieplan. Bij de vergelijking van de alternatieven zijn de verschillende belangen tegen elkaar afgewogen op basis van verwacht doelbereik, optredende milieueffecten en verwachte kosten. De keuzen die hierbij gemaakt zijn vormen samen het voorkeursalternatief. Het VOP/MER vormt daarmee een onderbouwing voor de besluitvorming over het uiteindelijke reconstructieplan. De basis voor deze onderbouwing is terug te vinden in de verschillende achtergronddocumenten ('Uitwerking Kansrijke Oplossingen Reconstructie Veluwe', 'Informatie ten behoeve van de workshop van de Veluwecommissie op 13 februari 2003', 'Verslag interactieve avonden', 'Effectbeschrijving Ruimtelijke Kwaliteit', 'Effectbeschrijving Leefbaarheid en Economie', 'Effectbeschrijving Landschap en Cultuurhistorie', 'Effectbeschrijving Natuur' en 'Effectbeschrijving Water en Milieu').

Naast de uitwerking van de reconstructiedoelen wordt in dit VOP/MER een zonering van het landelijk gebied uitgewerkt. De Reconstructiewet geeft aan dat het plan een beschrijving moet zijn van de ruimtelijke indeling van het reconstructiegebied in drie zoneringsgebieden: extensiverings-, verwevings- en landbouwontwikkelingsgebied (zie definitie in het kader hieronder). In feite gaat het om een zonering gericht op intensieve veehouderij. Om de effectiviteit van dit instrument te bepalen wordt voor beide alternatieven de zonering gericht op intensieve veehouderij toegepast.

De drie wettelijke zoneringsgebieden	
Extensiveringsgebied	primaat natuur of wonen, waar uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van in ieder geval intensieve veehouderij onmogelijk is of in het kader van de reconstructie onmogelijk gemaakt zal worden.
Verwevingsgebied	verweving landbouw, wonen en natuur, waar hervestiging of uitbreiding van de IVH mogelijk is mits de ruimtelijke kwaliteit of functies van het gebied zich daar niet tegen verzetten.
Landbouwontwikkelingsgebied	primaat landbouw, mogelijkheid tot uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging IVH.

De reconstructiewet vraagt ook om de aanwijzing van een varkensvrije zone. Deze wordt als volgt omschreven: in de varkensvrijezone dient men ter verbetering van de ruimtelijke structuur, maatregelen en voorzieningen te treffen ten behoeve van de landbouw, mede teneinde de veterinaire risico's voortvloeiend uit een hoge veedichtheid te verminderen (art. 5, Reconstructiewet). Hiertoe dient o.a. op een kaart de

begrenzing te worden aangegeven van de binnen de verwevings- of extensiveringsgebieden gelegen varkensvrije zones (art 11).

1.3 Inspraakprocedure VOP/MER

1.3.1 Initiatiefnemer, bevoegd gezag en uitvoerder

Het college van Gedeputeerde Staten van provincie Gelderland heeft, als initiatiefnemer en bevoegd gezag, een reconstructiecommissie benoemd, de Veluwecommissie.

Het VOP/MER is opgesteld door:

Veluwecommissie (Reconstructiecommissie)

De initiatiefnemer van de reconstructie Veluwe is:

College van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland
Dienst Ruimte, Economie en Welzijn, Afdeling Landelijk Gebied

1.3.2 Inspraakreacties MER

Voorliggend VOP/MER is uitgevoerd conform de Reconstructiewet en de Richtlijnen. Het VOP/ MER wordt vastgesteld door de Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland. Vervolgens wordt het rapport ter visie gelegd en worden informatiebijeenkomsten georganiseerd. Schriftelijke reacties op het MER kunnen binnen 4 weken na de ter visielegging worden ingediend bij het volgende adres:

Bevoegd Gezag m.e.r. reconstructie Veluwe
College van Gedeputeerde Staten van de Provincie Gelderland
Dienst Milieu en Water
t.a.v. de heer V. Roerdink
Postbus 9060
68700 GX Arnhem

1.3.3 Inspraakreacties Voorontwerpplan Reconstructie

Reacties op het voorontwerp zullen op meer informele wijze als voorstellen voor verbetering van het ontwerpplan worden behandeld. Het ontwerpplan kent een in de Reconstructiewet geregelde formele procedure.

Onderstaand schema geeft een overzicht van de verschillende momenten waarop inspraak bij het opstellen van het reconstructieplan mogelijk is (geweest).

Fase	Beslismoment	Inspraak	Interactieve planvorming
Gebiedsvisie/ startnotitie	- Vaststelling door GS - Vaststellen richtlijnen MER door GS	Voorafgaand aan vaststellen richtlijnen MER door GS (2002)	Tijdens opstellen gebiedsvisie en kansrijke oplossingen
VOP/MER	- Aanvaarding door GS - Toetsing Commissie m.e.r. - Vaststelling door GS	Na aanvaarding door GS (najaar 2003)	Aanscherpen van de alternatieven
Ontwerp- reconstructieplan	- GS geeft opdracht tot opstellen van het reconstructieplan - PS stelt Reconstructieplan vast	Na vaststellen ontwerp-reconstructieplan door GS is inspraak mogelijk	Tijdens uitwerking VKA in reconstructieplan (uitvoeringsmodules)
Reconstructieplan	Goedkeuring van het Rijk voor Reconstructieplan op basis van RUN/Rijkstoetsingskader	Bezwaar- en beroepprocedure	

1.4 Relatie met lopende projecten

1.4.1 Inleiding

Naast de reconstructie lopen in het gebied ook nog andere projecten bij provincie en andere partijen. Tussen deze projecten en reconstructie vindt regelmatig afstemming plaats. Voor sommige projecten betekent dat vanuit de reconstructie aanvullende opgaves geformuleerd zullen worden (zoals voor de ruimtelijke ontwikkelingsvisie Stedendriehoek en de lopende landinrichtingsplannen), voor andere projecten is reconstructie een bouwsteen (stroomgebiedsvisie en provinciale strategische plannen). Op aan te wijzen onderdelen zal het reconstructieplan directe doorwerking hebben op het streekplan en het bestemmingsplan. In het ontwerpplan wordt deze doorwerking verder uitgewerkt.

1.4.2 Provinciale projecten

Veluwe 2010

In november 2000 hebben Gedeputeerde Staten van Gelderland de beleidsnotitie *Veluwe2010* vastgesteld. In deze beleidsnotitie zijn alle plannen die er waren voor de Veluwe (en dan met name voor het Centraal Veluws Natuurgebied, het CVN), verzameld en op elkaar afgestemd. *Veluwe2010* bevat geen nieuw beleid. Tot 2010 zijn de beleidsintenties en beleidshoofddijnen in kwaliteitsimpulsen en concrete projecten opgeschreven. *Veluwe2010* is voor de reconstructie op het CVN het beleidsbepalende kader, en in de Agrarische Enclave en Randgebieden een richtinggevende bouwsteen. Dit betekent dat *Veluwe2010* voor het CVN beschouwd wordt als autonoom beleid. Dit beleid wordt dus ook zonder reconstructie uitgevoerd. Voor de projecten uit *Veluwe 2010* die op het CVN spelen (zoals Krimp en groei van de verblijfsrecreatie, onthekken en ontrasteren, natuurtransferia) is dan ook geen m.e.r. uitgevoerd. Projecten die spelen in de Agrarische Enclave en de Randgebieden (integraal waterbeheer, zonering intensieve veehouderij, aanwijzen voor het uitplaatsen van verblijfsrecreatie buiten CVN e.d.) zijn opgaves voor de reconstructie en zijn wel meegenomen in het MER.

De Veluwecommissie heeft een tweeledige opdracht om zowel *Veluwe2010* te programmeren als een reconstructieplan op te stellen. In het ontwerpplan worden daarom de projecten uit *Veluwe2010* wel meegenomen in het uitvoeringsdeel, zodat voor de gehele Veluwe een uitvoeringsstrategie en module voor de eerste vier jaar wordt opgesteld.

De stroomgebiedsvisie en watertoets

Parallel aan de reconstructieplanvorming stelt de provincie een stroomgebiedsvisie en een watertoets op, conform de op landelijk niveau afgesloten startovereenkomst Waterbeheer 21^e eeuw (februari 2001). In de stroomgebiedsvisie wordt aangegeven hoe het watersysteem op orde kan worden gebracht, gegeven de huidige knelpunten en toekomstige klimaatveranderingen. De hieruit volgende wateropgaven zijn als bouwstenen meegenomen in de reconstructieplanopgave.

Streekplan, Gelders milieuplan, provinciaal verkeers- en vervoersplan en waterhuishoudingsplan

Behalve het reconstructieplan wordt bij de provincie ook bovengenoemde strategische plannen opgesteld. Het reconstructieplan is een bouwsteen voor deze plannen. Voor het lopende streekplan zal het reconstructieplan na vaststelling voor aangewezen onderdelen het streekplan vervangen totdat het nieuwe streekplan is vastgesteld.

1.4.3 Regionale projecten

Momenteel wordt nog een aantal andere projecten uitgevoerd op de Veluwe, te weten:

1. Landinrichting Harderwijk-Elburg
2. Landinrichting Epe-Vaasen oost en west
3. Uitvoering landinrichting Brummen-Voorst
4. Reconstructie Gelderse Vallei-Utrecht-Oost
5. IIVR, Integraal Inrichtingsplan Veluwe Randmeer
6. Ruimtelijke ontwikkelingsvisie Stedendriehoek
7. Stuurgroep Apeldoorns Kanaal
8. Diverse visies van gemeenten en waterschappen

Met de landinrichtingscommissies en Stedendriehoek zijn afspraken gemaakt over de afstemming van de werkzaamheden.

1.5 Leeswijzer

Hoofdstuk 1 van dit document gaat in op de aanleiding, het plangebied, de VOP/MER en de inspraakprocedure. De eerste stap van het reconstructieplanproces is samengevat in hoofdstuk 2. De visie,

de doelen, het duurzaam raamwerk en de kansrijke oplossingen komen aan bod. De uitwerkingen van de twee alternatieven samen met de zonering per alternatief worden toegelicht in hoofdstuk 3. De belangrijkste punten van de effectbepaling, het doelbereik en de kosten van de twee alternatieven worden vergeleken in hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk wordt ook het Meest Milieuvriendelijke alternatief bepaald. Voor de achterliggende informatie van dit hoofdstuk wordt verwezen naar de achtergronddocumenten per beleidsveld. In hoofdstuk 5 wordt de keuze gemaakt voor de verschillende maatregelen. Dit wordt verder uitgewerkt in het VKA. De verschillen tussen MMA en VKA worden hier ook vermeld. Hoofdstuk 6 omschrijft de status en de verdere procedure volgend op het VOP/MER voor het reconstructieplan. Hoofdstuk 7 gaat in op de leemtes in kennis bij het opstellen van het reconstructieplan. Er is een aanzet gegeven voor een monitoring- en evaluatieprogramma.

Het Voorontwerpplan-milieueffectrapport is opgebouwd de Gebiedsvisie/Startnotitie en VOP/MER met de bijbehorende documenten uit tabel 1.1.

Tabel 1.1: Achtergronddocumenten bij het VOP/MER

Gebiedsvisie/Startnotitie	VOP/MER
• <i>Interactieve Bijeenkomsten najaar 2001</i>, Projectteam Reconstructie, februari 2002 • <i>Milieuanalyse Reconstructiegebied Gelderland en Utrecht-Oost, Deel 2: Veluwe</i>, Alterra, Wageningen, juli 2002 • <i>Huidige situatie en autonome ontwikkeling Sociaal Economische Structuur Veluwe</i>, Projectteam Veluwe, mei 2002 • <i>Toekomstelier "Toerisme op de Veluwe", Autonome ontwikkeling en perspectieven in het kader van de Reconstructie</i>, BUITEN, Bureau voor Economie & Omgeving, Garderen, oktober 2001 • <i>Landschap en Cultuurhistorie</i>, Reconstructie Veluwe, Dienst Landelijk Gebied, Arnhem, mei 2002 • <i>Achtergronddocument water</i>, Reconstructie Veluwe, Werkgroep Water, Arnhem, maart 2002 • <i>De Veluwse landbouw in 2015, Kwantitatieve en kwalitatieve schets van de autonome ontwikkeling van de Veluwse landbouw tussen 2000 en 2015</i>, Projectgroep "Landbouw in 2015", Deventer, oktober 2001	• <i>Uitwerking kansrijke oplossingen</i>, Reconstructie Veluwe, september 2002 • <i>Kiezen Voorkeursalternatief, Informatie ten behoeve van de workshop van de Veluwecommissie op 13 februari 2003</i>, Everwijnsgoed te Renkum, februari 2003 • <i>Milieuanalyse Reconstructiegebied Gelderland en Utrecht-Oost, Deel 4: Scenario's per milieuthema</i>, Alterra, Wageningen, mei 2003 • <i>Reconstructie Veluwe: Achtergronddocument Water</i>, Tauw, Deventer, april 2003 • <i>Effectbeschrijving Leefbaarheid en Economie, Achtergronddocument ten behoeve van VOP/MER reconstructie Veluwe</i>, Arnhem, maart 2003 • <i>Effectbeschrijving Natuur</i>, Grontmij Advies & Techniek, Arnhem, maart 2003 • <i>Effectbeschrijving Ruimtelijke Kwaliteit, Achtergronddocument behorend bij VOP/MER reconstructie Veluwe</i>, maart 2003 • <i>Effectbeschrijving Landschap en Cultuurhistorie</i>, Grontmij Advies & Techniek, Arnhem, maart 2003 • <i>Nieuwe Economische Draggers voor de Veluwe</i>, BUITEN, Bureau voor Economie & Omgeving, Utrecht, december 2002

2 De reconstructieopgave

2.1 Inleiding

Dit hoofdstuk is een samenvatting van de reconstructieopgave zoals deze is verwoord in de gebiedsvisie/startnotitie ("Reconstructie Veluwe, Gebiedsvisie/startnotitie milieueffectrapportage", provincie Gelderland, 24 april 2002). Tegelijkertijd is hierbij het voortschrijdend inzicht aangegeven. In paragraaf 2.2 staat de onderbouwing van het duurzaam raamwerk, dit vormt de basis voor het reconstructieproces. In paragraaf 2.3 worden de doelen van de reconstructie uitgewerkt. Paragraaf 2.4 geeft per deelgebied de visie en de prioritaire doelen. In de startnotitie is de visie gezet naast de verwachte autonome ontwikkelingen op de Veluwe. Hierop is de opgave van de reconstructie gebaseerd. In paragraaf 2.5 is dit samengevat. In de startnotitie is deze opgave vertaald in 11 kansrijke oplossingen. Deze zijn in paragraaf 2.6 aangegeven, evenals de aanpassingen die sindsdien hebben plaatsgevonden. De kansrijke oplossingen leiden tot mogelijkheden voor twee verschillende alternatieven. Deze komen in hoofdstuk 3 aan de orde.

2.2 Duurzaam raamwerk

Het duurzaam raamwerk (kaart 2) is de basiskaart voor de toekomstvisie. Binnen de kaders van dit raamwerk wordt het reconstructieproces verder vormgegeven. De kaart bestaat uit het ruimtelijk vastgestelde beleid, waarin de natuur, de realisatie van de EHS, water alsmede de reeds geplande uitbreiding voor wonen, werken en verkeer een plaats krijgen.

Het duurzaam raamwerk is gebaseerd op het beleid zoals dit is vastgelegd in de volgende documenten:

- EHS: De Gelderse Natuurdoelenkaart juli 2000
- Nieuwe natuur en weidevogelgebieden: Gebiedsplannen natuur en landschap IJsselvallei en randmeerkust (januari 2002) en Veluwe (juni 2002)
- Ecologische verbindingzones: Streekplan Gelderland 1996, Gebiedsplannen natuur en landschap IJsselvallei en randmeerkust (januari 2002) en Veluwe (juni 2002)
- Te beschermen waardevolle water en waternatuur van het hoogste ecologische niveau en drinkwatervoorziening uit grondwater: Waterhuishoudingsplan Gelderland 1996-2000
- Grondwaterbeschermingsgebieden: Gelders Milieuplan en Streekplan Gelderland 1996
- Bebouwing en Bedrijfsterreinen: provinciale database met stand van zaken bestemmingen (.....)
- Stedelijke uitloopleid: Streekplan Gelderland 1996.

2.3 Doelen van de reconstructie

In de startnotitie heeft de Veluwecommissie de volgende hoofddoelstelling voor de reconstructie geformuleerd:

Het geven van kwaliteitsimpulsen aan een duurzame verbetering van de ruimtelijke kwaliteit en de daarmee samenhangende leefbaarheid in het landelijk gebied, op een dusdanige manier, dat de verscheidenheid en de eigen identiteit van de Veluwe (CVN en de randen) behouden blijven. Deze kwaliteitsimpulsen richten zich op de functies natuur, bos, landschap, cultuurhistorie, landbouw, recreatie, drinkwaterwinning, veiligheid en wonen en werken en stellen eisen aan de ruimtelijke ordening, ruimtelijke structuur, milieukwaliteit, waterkwaliteit en kwantiteit, infrastructuur, relatie stad-land en sociale en economische structuur.

Tabel 2.1 geeft een overzicht hoe dit hoofddoel verder is uitgewerkt per beleidsveld.

Tabel 2.1: Hoofddoelen en subdoelen van de reconstructie (startnotitie hoofdstuk 3).

Hoofddoel	Subdoelen
Natuur	
Realisatie van de natuurdoelen zoals vastgelegd in de gebiedsplannen Natuur en Landschap, uiterlijk in 2015.	• Functieverandering van alle nog te realiseren nieuwe natuur, zodat 100% van de EHS wordt gerealiseerd. • Begrenzen en ruimtelijke bescherming van de EHS in bestemmingsplannen. • Behoud en ontwikkeling natte natuur mogelijk maken. • Kwaliteitsverbetering natuur. • Goede milieuomstandigheden realiseren. • Ecologische verbindingzones realiseren. • Natuurdoelen buiten EHS realiseren, in combinatie met andere doelen zoals landbouw, water, landschap, bos, recreatie, wonen; inclusief ruimtelijke bescherming en gunstige hydrologische en milieuomstandigheden. • Robuuste Verbindingszones (Natuur voor mensen, mensen voor natuur) en ecologische poorten realiseren zoals aangegeven in Veluwe2010, waar mogelijk in combinatie met andere doelen zoals landbouw, water, landschap, bos, recreatie, wonen; inclusief ruimtelijke bescherming en gunstige hydrologische en milieuomstandigheden.
Landschap en cultuurhistorie	
Behoud, versterking en vernieuwing van het landschap inclusief de aardkundige en cultuurhistorische kwaliteiten.	• Versterking van de ontwerpende benadering bij uitvoering van landschappelijke doelen. • Instandhouden, versterken en ontwikkelen van cultuurhistorische waarden, CHW (Belvoir, Belvedere). • Behoud oude landschapsstructuren en elementen. • Vernieuwing landschapsstructuren. • Behouden en versterken landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en randgebieden. • Vermindering versterking.
Landbouw	
Een verantwoord perspectief bieden aan een duurzame en economisch rendabele land- en tuinbouw.	• Realiseren van een verantwoorde afzet van mest en mineralen in gebieden waar je verder wilt gaan dan generiek. • Stimuleren van biologische landbouw tot 10% van areaal. • Vergroten van inkomsten op landbouwbedrijven uit niet-agrarische activiteiten. • Stimuleren grondgebonden landbouw en productieomstandigheden verbeteren (verkaveling en waterbeheersing). • Ontwikkelingskansen bieden aan intensieve veehouderij. • Het stimuleren van moderne bedrijfssystemen, die de emissie van ammoniak verder beperken dan de AMvB Huisvesting

	• Veehouderijbedrijven. • Aanwijzen varkensvrije zone.
Recreatie en toerisme	
Toename van kwaliteit, verscheidenheid en economische en ecologische duurzaamheid van recreatie en toerisme.	• Diversiteit van het aanbod van dag- en verblijfsrecreatieve voorzieningen opwaarderen. • Zoneren verblijfsrecreatie ter ontlasting van natuur en perspectief bieden aan de recreatieondernemer in en rondom de Veluwe. • Ketenintegratie en geïntegreerde productontwikkeling bevorderen. • Thema's natuur, landbouw, water en cultuurhistorie als sturende thema's nemen. • Toename verdien capaciteit en werkgelegenheid in de sector. • Vergroten toegankelijkheid agrarische cultuurlandschappen en natuur- en bosgebieden voor routegebonden recreatie. • Kwaliteitsverbetering fietsproduct. • Versterken relatie CVN en Randmeergebied/IJsselvallei • Versterken van de regievoering van de sector Recreatie en Toerisme, met bijbehorend instrumentarium.
Wonen en werken	
Leefbaarheid van het landelijk gebied stimuleren.	• Levendigheid in het landelijk gebied stimuleren. • Versterken van een duurzame economische structuur. • Versterken omgevingskwaliteit. • Vermindering verstening. • Verbetering van de infrastructuur.
Drinkwatervoorziening	
Veiligstellen en verduurzamen openbare drinkwatervoorziening.	• Grondwaterwinningen duurzaam inpassen in omgeving (beperken enkele bestaande grondwaterwinningen). • Grondwaterwinningen beschermen en veiligstellen (ruimtelijk en milieuhygiënisch). • Alternatieve schone en betrouwbare bronnen zoeken (bijv. in oppervlakte water).
Basisniveau water en milieu, ruimte voor water	
Instandhouden of ontwikkelen van een gezond, veerkrachtig en duurzaam watersysteem en het realiseren van de gewenste milieutoestand behorend bij de onderscheiden functies. Zorgdragen voor veiligheid tegen hoge waterstanden op de rivieren en randmeren en het voorkomen van regionale wateroverlast.	• Bestrijden regionale wateroverlast. • Ruimte voor de rivier creëren. • Terugdringen geurhinder landbouw. • Structurele verbetering van de geluidskwaliteit voor mens (recreant) en dier. • Herstellen basis water- en milieukwaliteit.

2.4 Van visie naar prioritaire doelen

In de startnotitie is per deelgebied een visie geformuleerd (kaart 3). Dit is de basis voor het reconstructieplan. Het is als het ware het punt op de horizon waarheen het gebied zich ontwikkelt. Tabel 2.2 geeft een overzicht van de visie per deelgebied.

In de fase na de startnotitie zijn de reconstructiedoelen vanuit de deelgebiedsvisies nader beschouwd. Op basis hiervan zijn per deelgebied prioriteiten gesteld. Tabel 2.2 geeft per deelgebied de prioritaire doelen aan.

Tabel 2.2: Visie en prioritaire doelen per deelgebied

Gebied	Identiteit	Visie	Prioritaire doelen
Veluwe	Sleutel voor ontwikkeling	Overgangen open en herkenbaar houden, eenheid waarborgen, verbindingen scheppen, ontwikkeling stimuleren, evenwicht in ecologie en economie	• Ontwikkelingsmogelijkheden bieden voor (intensieve) landbouwbedrijven • Versnelling processen door integrale aanpak • Herstellen basis water- en milieukwaliteit • Realiseren en beschermen EHS • Behouden en versterken landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en randgebieden, voorkomen omsingeling • Versterken relatie CVN en Randmeergebied/IJsselvallei • Aanwijzen van locaties voor waterberging • Leefbaarheid van het landelijk gebied stimuleren • Duurzaam veiligstellen drinkwatervoorziening
Noord-west IJsselvallei	De Blauwe Bron	Waterbron gebruiken, stroming benadrukken, kwaliteit van schoon water als kracht gebruiken, verweving van functies stimuleren, waterrijke ordening toepassen, extensiveren grondgebonden landbouw	• Alternatieve bronnen zoeken voor inzet van oppervlaktewater voor infiltratie-terugwinning • Behoud en ontwikkeling natie natuur mogelijk maken • Behouden en versterken landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en randgebieden • Versterken relatie CVN en IJsselvallei • Stimuleren extensieve grondgebonden landbouw met inkomsten uit niet agrarische activiteiten • Stimuleren grondgebonden landbouw • Versterken relatie CVN en IJsselvallei • Instandhouden bestaande landschappelijke kwaliteiten • Ontwikkelingskansen bieden aan intensieve veehouderij • Diversiteit van het aanbod van dag- en verblijfsrecreatieve voorzieningen opwaarderen • Vergroten diversiteit van nieuwe economische dragers • Beeldkwaliteit verbeteren • Behoud en versterking landschap • Vergroten toegankelijkheid agrarische cultuurlandschappen en natuur- en bosgebieden voor routegebonden recreatie • Stimuleren van grondgebonden landbouw met multifunctioneel grondgebruik • Behoud en ontwikkeling natie natuur mogelijk maken • Versterken en benutten van de cultuurhistorische waarden
Noordoost IJsselvallei	Het Wij(e)ds Landschap	Openheid behouden, grondgebonden landbouw versterken, waterberging zoeken, wettingen benutten	
Stedendriehoek	Ontspanning voor de stad	Uitloopmogelijkheden maken, bebouwing, industrie en transformatie sturen, dynamiek koesteren, grootschalige recreatie sturen	
Zuidelijke IJsselvallei	Harmonie	Vasthouden aan de bestaande sfeer, nostalgie en karakteristiek, beslotenheid behouden, samenspel functies versterken, cultuurhistorie benutten	

Gebied	Identiteit	Visie	Prioritaire doelen
			• Alternatieve bronnen zoeken voor inzet van oppervlaktewater voor infiltratie-terugwinning • Vergroten toegankelijkheid agrarische cultuurlandschappen en natuur- en bosgebieden voor routegebonden recreatie • Behouden en versterken landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en randgebieden • Stimuleren grondgebonden landbouw met inkomsten uit niet agrarische activiteiten • Versterken relatie CVN en IJsselvallei
Randmeergebied	Zichtbare Overgangen	Herkenbaar maken zonering (hoog-laag, open-dicht) en verbinding maken, weidevogels en botanische waarden behouden	• Behouden en versterken landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en randgebieden (overgangen) • Stimuleren grondgebonden landbouw en weidevogelbeheer • Stimuleren extensieve grondgebonden landbouw met inkomsten uit niet agrarische activiteiten • Versterken van een duurzame economische structuur • Versterken relatie CVN en randmeergebied
Agrarische Enclave	Sleutel voor dynamiek	Balans vinden tussen natuur en landbouw, toekomst van landbouw en natuur veiligstellen, waarden van de Hierdense beek versterken	• Realiseren van een verantwoorde afzet van mest en mineralen • Ontwikkelingskansen bieden aan intensieve veehouderij • Vermindering verstening • Behoud en ontwikkeling natte natuur mogelijk maken
Centraal Veluws Natuurgebied	Eindeloze Veluwe	Mens en natuur samen laten gaan (ecologie en economie), cultuurhistorie benutten	• Kwaliteitsverbetering natuur (90% ontsnippering) • Natuur, water en cultuurhistorie als thema's voor recreatieontwikkeling • Behouden en versterken landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en randgebieden

2.5 Autonome ontwikkeling

Onder de autonome ontwikkeling verstaan we de ontwikkeling die plaatsvindt zonder reconstructie. Een deel van de visie ontwikkelt zich bijvoorbeeld autonoom via het streekplanbeleid, Veluwe2010 en de landinrichting Harderwijk-Elburg. De plannen waarvan op dit moment bekend is dat ze los van de reconstructie ontwikkeld worden (vastgestelde plannen, conceptplannen en visies uit het gebied) vindt u op kaart 5. Voor een uitgebreide beschrijving van de autonome ontwikkelingen van de diverse thema's verwijzen wij naar de startnotitie en bijbehorende achtergronddocumenten (zie literatuurlijst).

De huidige situatie en de autonome ontwikkeling vormen het referentiekader waartegen we de effecten van de kansrijke oplossingen beschrijven en beoordelen.

Naar verwachting ziet de autonome ontwikkeling op de Veluwe er als volgt uit.

2.5.1 Water-, milieu-, natuurkwaliteit

- Implementeren en toepassen van de Europese Kaderrichtlijn Water. Formuleren van concrete doelstellingen, knelpunten en hierbij passende maatregelen. Stroomgebiedsplannen zijn in 2009 uitgevoerd; doelstellingen hieruit dienen in 2015 te zijn gerealiseerd.
- Alle overstorten uit de gemeentelijke riolering voldoen in 2005 aan de basisinspanning. Temporisering hiervan is mogelijk wanneer er wordt gekozen voor een duurzame oplossing, zoals afkoppelen van verhard oppervlak.
- In 2005 voldoen alle ongerioleerde lozingen in het buitengebied aan het WvO Lozingenbesluit of de Wet bodembescherming.
- Verbetering van de kwaliteit van natte natuur door:
 - uitvoering Herstelprogramma Sprengen en Beken;
 - uitvoering herstelprojecten in het kader van verdrogingsbestrijding, maar geformuleerde doelstellingen worden naar verwachting niet gehaald voor 2010 (40% verdrogingsbestrijding).
- Verbetering van de waterkwaliteit vordert traag door onvoldoende saneren van waterbodems en overstorten en door onvoldoende aanpak van diffuse bronnen (uit- en afspoeling landbouwgronden). De waterkwaliteit zal echter niet op alle plaatsen voldoen aan de geldende normen voor de aanwezige grondgebruiksfuncties en de eisen van de HEN/SED-wateren.
- Door de afname van de intensieve veehouderij vermindert de milieubelasting, maar deze bereikt nog niet het gewenste niveau.
- Het verdrogingsprobleem is slechts in een klein deel van de kwetsbare natte natuurgebieden verbeterd. De ruimtelijke versnippering van de natuur bemoeilijkt een afdoende buffering tegen externe nivellerende invloeden. Onder invloed van de EU-regelgeving en de autonome ontwikkeling binnen de landbouw zal de doelkwaliteit voor de natuur onvoldoende binnen het nagestreefde bereik komen.
- Ondanks de afnemende landbouw neemt het aantal initiatieven tot agrarisch landschapsbeheer toe. Meer agrarische natuurverenigingen gaan zorgdragen voor het beheer van de "groene delen van het landschap".
- De geluidsbelasting van stiltegebieden neemt toe.

2.5.2 Grondgebonden landbouw

- In de komende vijftien jaar daalt het totaal aantal landbouwbedrijven op de Veluwe. Ongeveer de helft van de bedrijven blijft over. Dat zijn vooral grondgebonden melkveebedrijven. De afname komt vooral door de beëindiging van kleine agrarische bedrijven (minder dan 70 nge). Een deel van deze vrijkomende grond komt beschikbaar voor de extensivering van de agrarische bedrijven met toekomstmogelijkheden.
- Het economisch functioneren van de bestaande landgoederen staat onder druk door de landbouwkundige situatie, het is moeilijk alternatieven te vinden.
- Door de realisatie van landinrichtingsprojecten wordt het perspectief van de landbouw in een aantal gebieden verbeterd.

2.5.3 Intensieve veehouderij

- Een groot deel van de intensieve veehouderij heeft slechts beperkte ontwikkelingsmogelijkheden door de eisen vanuit de wetgeving.
- Ook hier zal de komende 15 jaar het totaal aantal bedrijven afnemen tot ongeveer de helft.
- Veranderingen in de sector vinden plaats op eigen kracht.

2.5.4 Wonen

- Nieuwe buitens komen bijna niet van de grond.

- Verrommeling van het buitengebied.
- Het landschap van de Veluwe wordt bedreigd door ongewenste hergebruiksvormen van vrijkomende gebouwen.
- Via de ruimte-voor-ruimte regeling heeft gedeeltelijke sloop van vrijkomende agrarische gebouwen plaatsgevonden.

2.5.5 Groene wiggen

- Ondanks het huidige beleid, dat beperkingen stelt aan bouwen in het buitengebied, treedt er een toenemende verstening en verrommeling van het buitengebied op. Als gevolg daarvan ontstaat lintbebouwing langs de randen van het CVN waardoor dorpen naar elkaar toe groeien. In de autonome ontwikkeling is geen duidelijk beleid om dit dichtslibben van open gebieden tussen CVN en tussen de dorpen in de randgebieden te voorkomen.
- Op slechts een beperkt aantal plaatsen worden ecologische poorten en smalle ecologische verbindingzones ontwikkeld, om de omsingeling tegen te gaan. Echte groene wiggen worden niet ontwikkeld.

2.5.6 Waterberging

- Uiterlijk in 2015 moeten alle waterkeringen voldoen aan de geformuleerde veiligheidsnormen (16.000 m³/s).
- In het kader van het project Ruimte voor de Rivieren zal meer ruimte worden gecreëerd voor de rivieren in de vorm van bijvoorbeeld maatregelen in winterbed en dijkverlegging.
- Voor regionale wateroverlast worden waterbergingsmogelijkheden gezocht. De verwachting is dat in 2015 25% van de te realiseren waterbergingsgebieden is gerealiseerd. 50% van de waterbergingsgebieden is ruimtelijk beschermd tegen 'onverenigbare functies'.
- Door de doorgaande stijging van de waterpeilen komen de landbouwbedrijven in de uiterwaarden in watersnoodproblemen.

2.5.7 Drinkwatervoorziening

- Vermesting en verzuring vormt een bedreiging voor de openbare drinkwatervoorziening.
- Alle overstorten uit de gemeentelijke riolering voldoen in 2005 aan de basisinspanning; in verband met gebruik van oppervlaktewater voor drinkwaterwinning zijn mogelijk aanvullende maatregelen nodig. Deze kunnen meeliftten met de maatregelen voor HEN- en SED-wateren. Temporisering hiervan is mogelijk wanneer er gekozen wordt voor een duurzame oplossing, zoals afkoppelen van verhard oppervlak.
- Inzet van schoon en betrouwbaar oppervlaktewater als alternatieve bron voor drinkwater vraagt veel tijd en een brede aanpak. Autonoom wordt hiervan maar een klein deel gerealiseerd.
- Bescherming van de grondwaterkwaliteit in de grondwaterbeschermingsgebieden vindt plaats langs twee sporen: milieuhygiënisch (Provinciale Milieu Verordening) en planologisch (streekplan).
- Saneren van aanwezige vervuilingbronnen binnen grondwaterbeschermingsgebieden.

2.5.8 Nieuwe economische dragers

- Hergebruiken van vrijkomende agrarische gebouwen (VAB) vindt plaats op basis van verschillende criteria per gemeente;
- Verrommeling van het buitengebied;
- Achteruitgang in de bosbouw en landbouw gaat ook ten koste van de duurzaamheid van landgoederen. Verwevenheid van rendabele en niet-rendabele functies is eigen aan landgoederen. Voldoende (beleids)ruimte voor alternatieve economische functies voor de landgoederen ontbreekt.

2.5.9 Recreatie en toerisme

- Toeristische bedrijven hebben geringe groeimogelijkheden. Op de Veluwe vormen bos en landschap het fundament van recreatie, maar tegelijkertijd ook de beperking. Krimp en groei wordt voor een deel op gang gebracht. Uitplaatsing van bedrijven verloopt moeizaam.
- Nieuwe paden wordt gerealiseerd met name door recreatief medegebruik van de onderhoudspaden van het waterschap.

2.5.10 Realisatie EHS

- De realisatie van nieuwe natuur in de Ecologische Hoofdstructuur op de Veluwe verloopt langzamer dan verwacht. Bij een gelijkblijvend tempo van grondaankoop zal in 2015 slechts 25-50% van de Ecologische Hoofdstructuur zijn gerealiseerd. Met de inzet van particulier beheer en de aankoop van

vrijkomende landbouwgronden kan dit meer worden, maar de gewenste 100% zal niet gehaald worden.

- De natte en droge Ecologische Verbindingszones zijn voor 100% gerealiseerd.
- Versnippering van natuur gaat voort, door een toename van infrastructuur, rasters, recreatieterreinen en bebouwing. Door projecten uit Veluwe 2010 wordt een deel verbeterd.
- Agrarisch natuurbeheer zorgt voor een kleine bijdrage voor de realisatie van de EHS.

2.5.11 Beeldkwaliteit

De verrommeling van het landelijk gebied, (bedrijfs)gebouwen die kaal in het landschap staan zonder enige landschappelijke beplanting en de uniformering van het landschap vormt een knelpunt voor de landschappelijke identiteit en kwaliteit. In de autonome ontwikkeling wordt slechts ad hoc gewerkt aan de verbetering van de beeldkwaliteit van het landelijk gebied.

Kaart 5 Autonome ontwikkeling (Startnotitie)

2.6 De opgave

In de startnotitie is, na het naast elkaar leggen van de visie en de autonome ontwikkelingen, de belangrijkste opgave voor de reconstructie zichtbaar geworden. Deze opgave is vertaald in kansrijke oplossingen. De kansrijke oplossingen uit de startnotitie zijn nader onderzocht en uitgewerkt. Voortschrijdend inzicht en het onderscheidend willen houden van de alternatieven, leverde een aantal keuzemogelijkheden voor de alternatieven op. Hieronder worden deze keuzemogelijkheden en hoe deze tot stand zijn gekomen uitgewerkt. Dit is de basis voor de alternatieven in hoofdstuk 3. Voor meer informatie wordt verwezen naar het achtergronddocument Kansrijke oplossingen.

2.6.1 Water- milieu- en natuurkwaliteit

In de doelstellingen is omschreven dat de reconstructie voor natuur goede milieuomstandigheden zal realiseren en behoud en ontwikkeling van natte natuur mogelijk maakt. Centraal hierin staan het terugdringen van verzuring, verdroging en vermessing van de natuur. De keuzen die de reconstructiecommissie hierin heeft, zijn zoals aangegeven in de gebiedsvisie/Startnotitie:

1. Natuurkernen (zie SGR2)
2. Prioritaire natuur (zie gebiedsplannen natuur en landschap),
3. Alle natuur.

In de doelstellingen staat aangegeven dat we de ecologische waardevolle wateren (HEN en SED) moeten beschermen en ontwikkelen. Ondertussen zijn ook de stroomgebiedsvisies opgesteld, waarin wordt aangegeven dat we de realisatie van de HEN – en SED-wateren kunnen prioriteren. De maatregelen die genomen kunnen worden om de gewenste omstandigheden voor natuur en drinkwaterwinning te realiseren hebben gevolgen voor de gebruiksmogelijkheden van de gronden in de beïnvloedingsgebieden van deze wateren. Zoals het terugbrengen van de bemesting door de landbouw (extensiveren van de grondgebonden landbouw), het vernatten van gebieden en het beëindigen en/of verplaatsen van intensieve veehouderijbedrijven uit aan te wijzen extensiveringsgebieden.

Om de effectiviteit van deze maatregelen te bepalen is de keuze beperkt tot de volgende twee keuzen voor de alternatieven:

- water- en milieuomstandigheden realiseren in 2015 voor alle natuur en HEN en SED-wateren
- water- en milieuomstandigheden realiseren in 2015 voor alleen parels, gebieden met prioritaire natuur en HEN-wateren

2.6.2 Grondgebonden landbouw

Grondgebonden landbouw is een belangrijke functie op een groot deel van de Veluwe buiten het Centraal Veluws Natuurgebied. De grondgebonden landbouw heeft een belangrijke rol in het behoud en beheer van de landschappelijke identiteit. Om de landbouw een maatschappelijk verantwoord perspectief te bieden is het van belang dat deze zich duurzaam en economisch rendabel ontwikkelt. Voor grondgebonden landbouw betekent dit dat de volgende ontwikkelingen worden onderzocht:

1. voortzetting van de huidige vorm van landbouw en verbetering van de productieomstandigheden. Dit vindt plaats buiten de beïnvloedingsgebieden van natuur en drinkwater;
2. extensiveren van de gangbare landbouw (terugbrengen mestgift tot 170 kg N per ha, 1,75 gve per ha) volgend aan de eisen van natuur en drinkwater, binnen de beïnvloedingsgebieden en verbetering van de productieomstandigheden;
3. omvormen naar biologische landbouw.

ad 3 Via reconstructie is het niet mogelijk te sturen op gebieden waar wel of geen biologische landbouw gaat plaatsvinden, dit is een keuze van de ondernemer. Wel is het mogelijk via inzet van stimuleringsmaatregelen in de uitvoeringsmodule de omvorming naar biologische landbouw te stimuleren. Aangezien het doel is om de biologische productie te vergroten van 1 naar 10%, wordt de omvorming naar biologische landbouw overal gestimuleerd.

2.6.3 Intensieve veehouderij

Het doel van de reconstructie is een verantwoord perspectief bieden aan een duurzame en economisch rendabele landbouw.

De perspectievolle intensieve veehouderij wordt steeds meer in hun ontwikkelingsmogelijkheden belemmerd door andere functies in het landelijk gebied. Om deze veehouderijbedrijven toch een perspectief te bieden, kunnen de bedrijven die komen te liggen in extensiveringsgebieden waar zij door hun ligging en emissie een knelpunt vormen voor verzuring gevoelige natuur, wonen en recreatie, worden beëindigd of verplaatst naar verwevingsgebieden met ster (hervestiging) en

landbouwontwikkelingsgebieden (nieuwvestiging). Ook de intensieve varkensbedrijven uit de te creëren varkensvrije zone worden verplaatst naar deze gebieden.

De volgende zoekgebieden voor her- en of nieuwvestiging van intensieve veehouderij worden onderscheiden:

1. regionale vestigingslocaties (agropark, met aandacht voor ontwerp, opzet (ketenbeheersing) en locatie);
2. plaatselijke vestigingslocaties; mogelijke zoeklocaties zijn bij afslag Vaassen aan de A50 en in de Agrarische Enclave;
3. sterlocaties (bestaande bedrijven met in de toekomst goede ontwikkelingsmogelijkheden). Bij bedrijfsbeëindiging, kan deze sterlocatie hergebruikt worden voor verplaatsende landbouwbedrijven.

Aan de hand van criteria zijn deze zoekgebieden op kaart gezet (zie bijlage 2). Hieruit bleek dat op basis van de geselecteerde criteria voor de Agrarische Enclave geen zoekgebieden voor intensieve veehouderij mogelijk zijn. Aansluitend bij bestaand onderzoek binnen de provincie zijn daarom voor de Agrarische Enclave de volgende keuzen mogelijk voor intensieve veehouderij:

1. bedrijven laten zitten, via technische maatregelen ammoniakemissie beperken en de mogelijkheid geven zich verder te ontwikkelen;
2. bedrijven verplaatsen naar pluslocaties (hervestiginglocaties);
3. bedrijven verplaatsen naar een plaatselijke vestigingslocatie nabij Uddel;
4. bedrijven verplaatsen buiten de Agrarische Enclave.

2.6.4 Wonen

Wonen wordt in de reconstructie niet gezien als 'sectoraal' doel op zichzelf, maar is gekoppeld aan de verbetering van de kwaliteit van de gebieden en aan de reconstructiedoelen. Daarbij kan het gaan om geleiding van groene ruimte, landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteit, het slopen van vrijkomende gebouwen, recreatieve betekenis, relatie met de landbouw en een bijdrage leveren aan het toekomstgericht omgaan met water en/of bijdrage aan ecologische kwaliteit. De toenemende bewoning in het buitengebied mag niet leiden tot een verstoring van de kwetsbare functies, zoals bijvoorbeeld waardevolle cultuurhistorische elementen, in het gebied. Daarnaast dienen de groeimogelijkheden van de bestaande landbouwbedrijven niet door nieuwe vormen van wonen belemmerd te worden. Drie vormen van wonen kunnen leiden tot deze verbeteringen van de kwaliteit van de gebieden:

1. nieuwe buitens

Nieuwe buitens kunnen bijdragen aan de landschappelijke kwaliteit in overgangssituaties. Het kan gaan om overgangen van kernen naar groene wiggens, een bijdrage aan ecologische verbindingen, gecombineerd met vergroting van de retentiemogelijkheden of versterking van de landschappelijke identiteit en belevingswaarde. Nieuwe buitens kunnen juist geen plaats krijgen in gebieden die bij uitstek geschikt zijn voor landbouwontwikkelingsgebieden.

2. wonen als vorm van hergebruik

Vrijkomende agrarische gebouwen (VAB's) in het landelijk gebied kunnen hergebruikt worden voor woonfuncties. Hierbij kan meer of minder rekening gehouden worden met de zonering van het landelijk gebied.

3. Nieuwe woningen als financieringsinstrument

Met een regeling als Ruimte voor Ruimte kan de sloop van bedrijfsgebouwen terugverdiend worden met nieuwe woningbouw. Hier kan gekozen worden om per situatie afhankelijk van de ruimtelijke kwaliteit de meest geschikte oplossing te kiezen (maatwerk) zoals het bouwen op de kavel zelf of op een andere locatie nabij aangewezen kernen.

Deze drie mogelijkheden vormen de basisprincipes voor wonen in het buitengebied voor de alternatieven. Afhankelijk van de deelgebiedsvisies worden keuzen gemaakt.

De keuzen die over zijn voor de alternatieven:

- nieuwe buitens 5 ha (bestaande regeling) of minimaal 15 ha (nieuwe stijl)
- alle VAB's hergebruiken voor wonen, alle VAB's slopen of gedeeltelijk hergebruik en slopen
- meer of minder gebieden aanwijzen waar nieuwe woningen gebouwd mogen worden en welke instrumenten daarvoor ingezet gaan worden

2.6.5 Groene wiggens

Vanuit de gedachte dat omsingeling met bebouwing van het CVN en verdere verstening een ongewenste ontwikkeling is, zijn groene wiggens als kansrijke oplossing uitgewerkt. Een groene wig is een zone tussen woonkernen waar verstening wordt tegengegaan en waar mogelijk wordt teruggedrongen. In het bestaande

beleid staan de Ecologische verbindingzones, robuuste verbindingzone, groen-blauwe dooradering en ecologische poorten aangegeven. Deze vormen de basis voor de groene wig. Door de koppeling met het bestaande beleid worden de groene wiggen krachtig gepositioneerd waardoor de gewenste openheid rondom het CVN bereikt wordt. In de gebiedsvisie/startnotitie zijn de alternatieven genoemd om smalle of brede groen wiggen te realiseren.

Om openheid tussen de steden te behouden is het onvoldoende om smalle wiggen te realiseren. In het VOP/MER is alleen rekening gehouden met brede groene wiggen, waarbinnen de invulling met diverse functies variabel is. Om verstening tegen te gaan is een zo maximaal mogelijke breedte van de groene wiggen met planologische beperkingen tussen de steden nodig. Daarin komt de ruimte die nodig is om de robuuste landschappelijke en/of ecologische structuur in te vullen. Dit is in een aantal gevallen een ecologische poort, in andere gevallen een EVZ.

In de uitwerking van de kansrijke oplossingen zijn 15 groene wiggen geïdentificeerd.

Groene wiggen	
1.	tussen Harderwijk en Nunspeet, <i>Hierdense Poort</i>
2.	tussen Nunspeet en 't Harde
3.	ten noorden van 't Harde richting Elburg
4.	tussen Apeldoorn en Eerbeek, <i>Beekbergse poort</i>
5.	tussen Eerbeek en Dieren, <i>Soerense poort</i>
6.	tussen Dieren en Rheden, <i>Haviker poort</i>
7.	tussen Apeldoorn en Vaassen
8.	tussen Vaassen en Epe, <i>Wisselse poort</i>
9.	tussen Epe en Heerde
10.	Ten zuiden van Hattem, <i>Hattemse poort</i>
11.	ten westen van Renkum, <i>Renkumse poort</i>
12.	tussen Velp-Rheden
13.	ten noorden van Ede
14.	ten zuiden van Putten
15.	tussen Heelsum en Doorwerth

* cursief aangegeven zijn de 7 ecologische poorten

Een aantal uitgangspunten voor de invulling van de groene wiggen staat niet ter discussie. Dat zijn het rekening houden met de beeksystemen, mogelijkheid voor grondgebonden landbouw, nieuwbouw alleen mogelijk als afronding van de kernen maar niet in de wiggen, geen hervestiging of nieuwvestiging van intensieve veehouderij en realisatie van de natuurgebieden binnen de groene wiggen.

De keuzen die overblijven voor de alternatieven zijn welke andere functies zijn toegestaan in de groene wiggen en in welke intensiteit:

- Mate waarin recreatie is toegestaan;
- VAB's slopen of hergebruiken en onder welke voorwaarden;
- Mate waarin nieuwe en bestaande landgoederen kunnen bijdragen aan versterking groene wiggen en onder welke voorwaarden;
- Mate waarin de landschappelijke invulling plaatsvindt.

2.6.6 Waterberging

De watersysteembenadering staat centraal voor het waterbeheer. Enkele leidende principes hierin zijn:

- voorkomen van afwenteling naar andere deelstroomgebieden;
- toepassen van de trits vasthouden, bergen, afvoeren (waterkwantiteit);
- toepassen van de trits schoon houden, scheiden en schoonmaken (waterkwaliteit).

De regionale wateroverlast door extreme regenval moet in de toekomst worden voorkomen. Het huidige watersysteem is niet flexibel genoeg om deze toenemende afvoer aan te kunnen. Daarom is het noodzakelijk om tijdens deze extreme situaties de mogelijkheid te hebben om het overtollige water tijdelijk te bergen. Dit kan door gecontroleerd gebieden onder water te zetten en deze ook ruimtelijk te beschermen. Gestreefd wordt naar een watersysteem zonder afwenteling. Dit houdt in dat de waterproblematiek binnen een stroomgebied wordt opgelost. Daarom is in ieder stroomgebied ruimte nodig voor waterberging voordat wordt afgevoerd naar de hoofdwatersystemen.

Het betreft hier opvang van water dat eens in de 10-25 jaar op het maaiveld plaatsvindt. In de reconstructie worden zoekgebieden met de totale omvang voor de gehele Veluwe van 2000 ha aangewezen. De ruimte voor deze gebieden kan gezocht worden in:

1. natuurlijke laagtes in combinatie met landbouw (blauwe diensten) of natuur;
2. direct langs de weteringen en/of beken in combinatie met natuur.

Door het waterschap en gemeenten zijn op locatie zoekgebieden bekeken. Uiteindelijk is een kaart ontwikkeld met zoekgebieden voor waterberging. Deze zoekgebieden zijn met GLTO, Waterschap en gemeenten op papier gezet, deze vormen de basis. Afhankelijk van de keuzen die gemaakt worden bij de andere opgaven wordt de waterberging in deze zoekgebieden gecombineerd met:

- natuur;
- landbouw (blauwe diensten);
- wonen, werken en recreatie.

2.6.7 Drinkwatervoorziening

Om te komen tot het veiligstellen en verduurzamen van de openbare drinkwatervoorziening en daarmee onder meer een duurzame inpassing in de omgeving (o.a. verdrogingsbestrijding) zullen enkele bestaande grondwateronttrekkingen moeten worden verminderd. Hiervoor zijn alternatieve bronnen nodig. Voorwaarde is dat deze schoon en betrouwbaar zijn. Inzet van oppervlaktewater als infiltratie bij bestaande grondwatervoorzieningen is hiervoor een goed alternatief. De oostelijke Veluwe heeft gebieden waar met relatief eenvoudige technieken drinkwater uit oppervlaktewater kan worden bereid. Kansrijke oplossingen hiervoor zijn:

1. Waterwinning uit het stroomgebied van de Grift (water uit de Sprengen en Beken).
2. Waterwinning uit een deel van het stroomgebied van de Grift.
3. Waterwinning uit het eerste pand van het Apeldoorns Kanaal (ten zuiden van Apeldoorn).

Op basis van workshops met onder andere waterschap Veluwe en Vitens is voor de deelgebieden de Harmonie en de Blauwe Bron een minimum- en een maximumvariant opgesteld. Deze zijn gebaseerd op de hoeveelheid in te zetten oppervlaktewater. Beide varianten leiden tot een reductie van bestaande grondwateronttrekkingen (zie onderstaande tabel). Vitens heeft voor de reductie van de bestaande onttrekkingen al verdere plannen uitgewerkt binnen het kader van het project ODOV. Verder worden momenteel voor de Zuidelijke Veluwe duurzame onttrekkingsnivo's voor de bestaande winningen verder uitgewerkt.

Deelgebied	Inzet oppervlaktewater	minimumvariant	maximumvariant	Gevolgen voor de huidige drinkwaterpompstations
Harmonie	1e pand Apeldoorns Kanaal (ten zuiden van Apeldoorn)	3 miljoen m3/jaar wordt nu al haalbaar geacht	5 miljoen m3/jaar	minimum variant = Eerbeek, afbouwen Schalterberg, reductie maximum variant= Eerbeek, afbouwen Schalterberg, verdere reductie
Blauwe bron	HEN en SED-watervan stroomgebied de Grift	5 miljoen m3/jaar selectie HEN/SED-watervan	10 miljoen m3/jaar alle HEN/SED-watervan	minimum variant = • Epe, reduceren naar netto nul • Twello, afbouwen maximum variant= • Epe, reduceren naar netto nul • Twello, afbouwen • Amersfoortse weg, reduceren • Boele/Wezep, reduceren

Voor een duurzaam gebruik van oppervlaktewater voor de drinkwaterbereiding zal een afdoende planologisch en milieuhygiënische bescherming van het stroomgebied van bovengenoemde wateren nodig zijn, naar analogie van het bestaande grondwaterbeschermingsbeleid. Om deze brongebieden ook voor de

lange termijn duurzaam te beschermen kan er gestreefd worden naar een goede bescherming van het gehele intrekgebied (100-jaarszone) cq. stroomgebied, als aanvulling op het bestaande grondwaterbeschermingsgebied (25-jaarszone). Maatregelen waaraan gedacht kan worden zijn terugbrengen van de mestgift door extensivering van de grondgebonden landbouw en inzet van blauwe diensten.

De keuzen voor de invulling van de alternatieven zijn:

1. Minimum variant drinkwaterwinning (inclusief te beschermen stroomgebied oppervlaktewater)
2. Maximum variant drinkwaterwinning (inclusief te beschermen stroomgebied oppervlaktewater)
3. Beschermen van het gehele intrekgebied van de grondwaterwinning (100-jaars zone)
4. Bescherming van het huidige grondwaterbeschermingsgebied (25-jaars zone)

2.6.8 Nieuwe economische dragers

Een van de doelstellingen is om een economisch duurzame structuur in het landelijke gebied te versterken. Om de daarmee samenhangende verdien capaciteit, de leefbaarheid en de sociale cohesie van het landelijk gebied op peil te houden, worden nieuwe economische dragers ontwikkeld. De nieuwe activiteiten moeten zoveel mogelijk aansluiten bij de primaire hoofdfuncties landbouw, natuur, bos, recreatie en water. Het is van belang om een tweesporenbeleid te voeren. Enerzijds worden gewenste bedrijfstypen in combinatie met investering in de ruimtelijke kwaliteit gestimuleerd en anderzijds worden ongewenste bedrijfstypen daadwerkelijk geweerd. Hiervoor worden randvoorwaarden voor nieuwe economische ontwikkelingen aangegeven.

De nieuwe economische dragers kunnen op verschillende niveaus worden opgepakt:

- regionale economische ontwikkeling (o.a. Apeldoorns Kanaal, Bussloo en Teuge);
- kleinschalige economische ontwikkelingen (VAB's invullen, neveninkomsten landbouw, blauw/groen diensten, economische functies op bestaande landgoederen).

Uitwerking door:

- een sterk sturende overheid (beheersgericht)
- een ontwikkelingsgerichte overheid (overheid stelt randvoorwaarden met ruimte voor particulieren)

Afhankelijk van de deelgebiedvisies worden keuzen gemaakt welk type en intensiteit van ontwikkelingen mogelijk zijn. De beleidsvisies samen met keuze voor andere kansrijke oplossingen bepalen welke type en intensiteit voor nieuwe economische dragers mogelijk zijn. De keuzen die overblijven voor de alternatieven zijn:

- regionaal en/of kleinschalig ontwikkelingen toestaan;
- worden voor kleinschalige ontwikkelingen alle VAB's hergebruikt of selectief?
- welke type van kleinschalige ontwikkelingen zijn toelaatbaar onder welke randvoorwaarden?

De randvoorwaarden die worden meegegeven aan de ontwikkelingen worden uitgewerkt in het ontwerpplan.

2.6.9 Recreatie en toerisme

Recreatie is een van de belangrijkste economische activiteiten op de Veluwe. Op dit moment loopt de positie van de recreatie landelijk terug. De huidige structuur van de verblijfsrecreatie geeft knelpunten met andere functies. De opgave voor de reconstructie is om een kwalitatief beter product met een grotere verscheidenheid te realiseren. Bovendien moet deze zowel ecologisch als economisch duurzaam zijn. De verblijfsrecreatieterreinen op het CVN die zorgen voor een te grote druk op de natuur moeten worden beëindigd of worden verplaatst naar buiten het CVN (maximaal 75 ha), de vrijgekomen hectares (krimp) op het CVN kunnen dan weer ingezet worden voor groei van bestaande verblijfsrecreatie in aangewezen clusters (groei) (groei- en krimpstrategie, V2010).

De opgave voor de reconstructie is om zoekgebieden te vinden waar maximaal 75 ha verblijfsrecreatie gerealiseerd kan worden. Dit kan door het ontwikkelen van:

- *Recreatieclusters* (cluster van 5 of meer verblijfsaccommodaties met een gelijksoortig aanbod, die in elkaars directe nabijheid liggen).
- *Recreatiecomplexen* (groter gebied waarbij wordt gestreefd naar een ruimtelijk gedifferentieerd geheel). De basisgedachte daarbij is het koppelen van recreatie aan andere functies. Gedacht moet worden aan functies als landbouw, water, landschap, kunst & cultuur en economie (middenstand, dienstensector etc.).

Naast de verblijfsrecreatie een gerichte ontwikkeling te geven zal er ook voor de dagrecreatie duidelijke ontwikkelingen worden aangegeven. Te denken valt aan het verbeteren en vergroten van de routestructuur en het ontwikkelen van intensieve en extensieve recreatie-elementen.

Vanaf het verschijnen van de startnotitie is door de recreatiesector nagedacht over haar eigen wensen naast de wensen vanuit het beleid (Krimp en Groei). Hiermee zijn de keuzen voor recreatie uitgebreid. Daarnaast is de wens om buiten het CVN vooral complexen te ontwikkelen en geen clusters. Complexen passen meer in het landelijk gebied van de Veluwe en sluiten meer aan bij de doelstellingen voor recreatie en toerisme.

Dit betekent dat de keuzen voor de alternatieven uiteindelijk zijn:

1. Groei en krimp op het CVN, kwaliteitsimpuls en herverkavelen van de clusters op het CVN (V2010);
2. Zoekruimte bieden aan 75 ha verblijfsrecreatie ten behoeve van hervestiging van bestaande bedrijven uit het CVN;
3. Zoekruimte bieden aan 150 ha verblijfsrecreatie ten behoeve van hervestiging en nieuwvestiging van verblijfsrecreatie buiten het CVN;
4. Zoekruimte bieden voor 1000 ha dagrecreatie;
5. Uitbreiding routestructuur met 100 km paden.

2.6.10 Realiseren EHS

Het realiseren van natuur gaat langzamer dan verwacht. Door het realiseren van nieuwe natuur en agrarisch natuurbeheer wordt een versnelling van de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur bewerkstelligd. Een belangrijke mogelijkheid om de EHS toch te realiseren en liefst sneller dan autonoom is door koppeling aan andere functies. Dit kan zijn door ruimte te geven voor nieuwe ontwikkelingen onder de voorwaarde dat er iets wordt toegevoegd aan de natuurdoelstellingen.

Het versnellen van de realisatie van de EHS kan door:

1. het verbeteren of versterken van groene functies door een koppeling te leggen met rode functies;
2. nieuwe buitens realiseren (extra ha groen);
3. aanwijzen en realiseren van extra stedelijk uitloope gebied in Stedendriehoek en Randmeergebied.

In de nadere uitwerking is het gekomen tot een meer concretisering van deze onderdelen.

- Meer geld van de overheid (Rijk, waterschap en provincie, Gemeentebelasting, Inzet groei en krimp principe);
- Markt laten betalen voor groen (Sponsoring, Toeristenbelasting, Groenfonds Ruimte voor ruimte regeling, Open ruimte heffing);
- Een Veluwefonds in de vorm van een Bouwmaatschappij met grond en recht om doelen te realiseren;
- Aanpassing wet- en regelgeving wat betreft rode functies, zoals bij nieuwe buitens met meer groen realiseren in plaats van de huidige 5 ha (particulier beheer uitbreiden);
- Connecties aangaan met particuliere sector, PPS met projectontwikkelaars, bouwfondsen, recreatieondernemers;
- Benutten en stimuleren bestaande mogelijkheden: groene diensten, beheersovereenkomsten, particulier beheer.

De keuze is welke middelen en instrumenten bij de realisatie worden ingezet. Dit hangt af van de marktvrage en koppelingskansen met andere functies.

2.6.11 Beeldkwaliteit

Om de verscheidenheid en de eigen identiteit van de Veluwe te behouden, is het van belang procesafspraken te maken zodat tijdig wordt gestuurd ruimtelijke kwaliteit in het algemeen, en op beeldkwaliteit in het bijzonder. Doordat de verschillende gemeenten ad hoc werken aan de beeldkwaliteit van het landelijk gebied is er een groot risico van verrommeling.

Dit betekent dat provincie en gemeenten samen, op tijd en structureel, sturen op beeldkwaliteit. Dit is noodzakelijk om invulling te geven aan de integrale doelstelling van de reconstructie van de Veluwe. Een vijftal procesafspraken en/of instrumenten kunnen hiervoor worden ingezet:

- Elke gemeente maakt een beeldkwaliteitplan voor het buitengebied en voor intergemeentelijke beeldkwaliteitplannen is er een stimuleringssubsidie.
- Subsidiering van de aanleg van erfbeplantingen, uitbreiding NSW-areaal.
- Stimuleringssubsidie voor het invoeren of het actualiseren van een aanlegvergunningstelsel voor het buitengebied gericht op beeldkwaliteit.

- Voor elk uitwerkingsproject of nieuwe ontwikkeling in het kader van de reconstructie wordt het formuleren van concrete en werkbaar (ruimtelijke) kwaliteitscriteria verplicht gesteld als onderdeel van het programma van eisen.
- Elk uitwerkingsproject of nieuwe ontwikkeling in het kader van de reconstructie worden na afloop van (en zo mogelijk al tijdens) de planvorming door onafhankelijk deskundigen getoetst op eerdergenoemde kwaliteitscriteria.

De mate van sturing (zoals aangegeven in de startnotitie) wordt sterk bepaald door de invulling van deze procesafspraken en de invulling van de alternatieven.

3 Twee alternatieven

3.1 Inleiding

Op de Veluwe wordt gezocht naar een evenwichtige ontwikkeling van ecologie en economie. Om te komen tot goede keuzen worden in het kader van de MER-systematiek twee alternatieven ontwikkeld, waarbij het accent bij de één ligt op economie en bij de ander op ecologie. Op basis van de opgave uit paragraaf 2.6 worden in dit hoofdstuk het sociaal-economisch alternatief en het hydro-ecologisch alternatief uitgewerkt, waarin de verschillende kansrijke oplossingen een plaats krijgen. Op basis van vergelijking van deze alternatieven (effecten, mate van doelbereik en kosten) wordt in hoofdstuk 5 uit een combinatie van de twee alternatieven een Voorkeursalternatief (VKA) en een Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA) gekozen, zowel voor de Veluwe als geheel en als per deelgebied.

3.2 Hydro-ecologisch en Sociaal-economisch alternatief

Welke concepten liggen er achter de twee alternatieven?

In beide alternatieven is de watersysteembenadering gehanteerd. Hierbij is voor herstel en bescherming van natte functies onder meer rekening gehouden met aanwezige ruimtelijke relaties op basis van (grond)waterstroming en ligging binnen stroomgebieden. Ook is rekening gehouden met de uitgangspunten voor het waterbeheer 21e eeuw en meer specifiek de (ruimtelijke) wateropgaven uit de Stroomgebiedsvisies (ontwerp). De sturende wateropgave voor de ruimtelijke ordening is als minimumvariant meegenomen in het Sociaal-economisch alternatief (m.n. drinkwater, prioritaire natuur, HEN-wateren). In het hydrologische alternatief zijn hierop aanvullend ook de mee-ordenende wateropgaven betrokken (niet prioritaire natte natuur, SED-wateren). Hiermee zijn in beide alternatieven de ruimtelijke veiligstelling van de relevante watergerelateerde functies gewaarborgd.

In het concept van het hydro-ecologisch alternatief staat de natuur en de relaties met de omgevingskwaliteiten centraal. De sturing in dit alternatief zal vooral vanuit het algemeen belang, de overheid, gebeuren. Dit betekent dat in dit alternatief de doelstellingen (zie startnotitie voor uitgebreide omschrijving) voor natuur, landschap en cultuurhistorie, drinkwaterwinning, waterberging en basisniveau water en milieu sturend zijn en de anderen volgend.

In het concept van het sociaal-economisch alternatief staan de mens en haar omgevingskwaliteiten centraal. Het gaat dan met name om gangbare landbouw, recreatie, wonen en nieuwe economische dragers. Dit betekent dat naast de overheid ook de markt een belangrijke invloed heeft op de sturing. In dit alternatief zijn de doelstellingen voor landbouw, recreatie, waterberging, wonen en werken sturend en de anderen volgend.

Verschillen tussen de alternatieven

Op basis van deze concepten en de uitwerkingen van de kansrijke oplossingen zijn per alternatief keuzen gemaakt. In tabel 3.1 zijn de algemene kansrijke oplossingen per alternatief weergegeven. De keuzes zijn gemaakt tijdens workshops met deskundigen, Veluwecommissie en projectteam. In november 2002 hebben avonden met vertegenwoordigers uit het gebied plaatsgevonden gericht op het aanscherpen van de alternatieven, deze informatie is voor zover relevant verwerkt in deze keuzen. De keuzen per kansrijke oplossing en alternatief zijn verwerkt in een plankaart per alternatief (kaart 6 en 7) en een kaart met de zonering voor de intensieve veehouderij (kaart 8 en 9).

Planologische bescherming, maatregelen en kosten

Onderscheid tussen de alternatieven kan gemaakt worden door de water- en natuurwaarden te variëren in de oppervlakte van gebieden waarvoor de doelstellingen worden gerealiseerd. In het hydro-ecologisch alternatief worden de doelstellingen van water, natuur en milieu zoveel mogelijk gerealiseerd, terwijl in het sociaal-economisch alternatief alleen de doelstellingen voor de prioritaire natuur, parels en HEN-

wateren. Voor de overige natuur en SED wateren geldt wel de planologische basisbescherming (stand-still beginsel).

Naast de kansrijke oplossingen per alternatief is het van belang om aan te geven via welke maatregelen men de alternatieven wil realiseren. Deze vertaalslag naar maatregelen is van belang voor het beoordelen van de alternatieven op mate van doelbereik, effecten en kosten. Dit om vervolgens het voorkeursalternatief met bijbehorende realisatiestrategie te kunnen bepalen. In de richtlijnen MER staat dit omschreven als: welke maatregelen acht men het meest van belang om eerst uit te voeren?

Onderscheid wordt gemaakt in planologische maatregelen, inrichtingsmaatregelen en beheersmaatregelen. In de reconstructie gaat het vooral om de eerste twee type maatregelen. In tabel 3.1 verder uitgewerkt naar de mogelijke maatregelen per kansrijke oplossing. Per deelgebied zal dit in een later stadium (bij het opstellen van het ontwerpplan) verder uitgewerkt worden naar de exacte locatie, hoeveelheid en naar maatregelenpakketten (formuleren integrale projecten, gecombineerde inzet van maatregelen).

Uitwerkingen per deelgebied

In bijlage 3 zijn de alternatieven per deelgebied uitgewerkt.

Tabel 3.1 Kansrijke oplossingen uitgewerkt per alternatief

Kansrijke oplossingen	Hoofddoelen	Hydro-ecologisch alternatief	Sociaal-Economische alternatief
Water-, milieu-, natuurkwaliteit	<i>Realisatie gewenste water en milieu-kwaliteit voor natuur uit EHS, EVZ en ecologische poorten</i>	Optimaliseren water- en milieucondities voor <u>alle</u> natuur en HEN en SED-wateren (aquatisch) (dus maatregelen in beïnvloedingsgebieden rondom deze gebieden): • Terugdringen verdroging • Terugdringen vermesting • Terugdringen verzuring • Aanwijzen extensiveringsgebied (0-500 m.)	Alleen parels en/of <u>prioritaire</u> natuur (waterafhankelijk en droge) <u>HEN-wateren</u> (aquatisch) (dus maatregelen in beïnvloedingsgebieden rondom deze gebieden): • Terugdringen verdroging • Terugdringen vermesting • Terugdringen verzuring <u>SED-wateren</u> planologisch beschermen. • Aanwijzen extensiveringsgebied (0-500 m.)
Grondgebonden landbouw	<i>Een verantwoord perspectief bieden aan een duurzame en economisch rendabele landbouw</i>	Extensivering grondgebruik door gerichte afspraken volgens aan eisen voor natuur en drinkwater. • Extensiveren grondgebonden landbouw tot 170 kg N/ha = 1,7 GVE/ha Buiten beïnvloedingsgebieden van <u>alle</u> natuur en <u>HEN</u> en SED-wateren, de ruimte voor gangbare landbouw: • Verminderen aantal kavels en afstandsverkorting • Verbeteren productieomstandigheden: verbeteren bedrijfssystemen Stimuleren biologische landbouw.	Extensivering grondgebruik door gerichte afspraken volgens aan eisen voor natuur en drinkwater. • extensiveren grondgebonden landbouw tot 170 kg N/ha = 1,7 GVE/ha Buiten beïnvloedingsgebieden van <u>prioritaire</u> natuur, parels en <u>HEN-wateren</u> , de ruimte voor gangbare landbouw: • Verminderen aantal kavels en afstandsverkorting Stimuleren biologische landbouw.
Intensieve veehouderij	<i>Een verantwoord perspectief bieden aan een duurzame en economisch rendabele landbouw</i>	Te verplaatsen levensvatbare intensieve veehouderijbedrijven komende uit extensiveringsgebied en verwevingsgebied en varkensvrijzone verplaatsen naar: • Plaatselijke vestigingslocaties binnen deelgebied (bij Uddel of afslag Vaassen aan de A50, nieuwvestiging) • Buiten het deelgebied (of beëindiging binnen deelgebied) Prioriteit ligt niet bij het verplaatsen van bedrijven uit verwevingsgebieden (financieel!!)	Intensieve veehouderij (> 70NGE) komende uit extensiveringsgebied (250m) en varkensvrijzone (max. 30 bedrijven) verplaatsen naar: • Sterlocaties (hervestiging op bestaande bedrijven) • Extra technische maatregelen nemen op blijvende bedrijven (indien effectief, zie bijlage 2). Intensieve veehouderij (> 70NGE) uit landsdeel oost opvangen op: • regionale vestigingslocatie (bij afslag Vaassen aan de A50)

Kansrijke oplossingen	Hoofddoelen	Hydro-ecologisch alternatief	Sociaal-Economische alternatief
Wonen	<i>Leefbaarheid van het landelijk gebied stimuleren en wonen als instrument om omgevingskwaliteit te verbeteren (Rood voor groen principe)</i>	Wonen in het buitengebied invullen door: - vrijkomende agrarische gebouwen (VAB's) slopen in waardevolle gebieden zoals EHS, groene wiggen - selectief VAB's hergebruiken - nieuwe buitens, nieuwe stijl (15 ha groen of meer, gebouw van allure) - nieuwe woningen alleen nabij kernen	Prioriteit ligt niet bij het verplaatsen van bedrijven uit verwevingsgebieden (financieel!!) Wonen in het buitengebied invullen door: - alle VAB's hergebruiken - nieuwe buitens (5 ha groen, gebouw van allure) - nieuwe woningen bekijken per geval (maatwerk)
Groene wiggen	<i>Tegengaan omsingeling met bebouwing van het CVN</i>	Brede groene wiggen tussen kernen met robuuste landschappelijke structuur met daarin ruimte voor - natuur, extensieve grondgebonden landbouw en extensieve recreatie - rekening houden met beeksystemen - weinig ruimte voor rode functies: - slopen VAB's in waardevolle gebieden - geen nieuwbouw alleen afronding kernen	Brede groene wiggen tussen kernen met robuuste landschappelijke structuur met daarin ruimte voor - natuur, grondgebonden landbouw, recreatie - rekening houden met beeksystemen - ruimte voor rode functies: - omvormen VAB's voor wonen, recreatie of werken - afronding kernen - nieuwbouw in vorm van nieuwe buitens
Waterberging	<i>Ruimte voor vasthouden (retentie) en opvang (bergen) van extreme hoeveelheden neerslag</i>	In gebied eigen waterproblematiek oplossen - berging 500-2000 ha. - gekoppeld aan natuur 1 x in 10-25 jaar opvang van water op maaiveld	In gebied eigen waterproblematiek oplossen - berging 500-2000 ha. - gekoppeld aan landbouw 1 x in 10-25 jaar opvang van water op maaiveld - combineren met nieuw wonen, werken en recreatie
Drinkwater Winning	<i>Veiligstellen en verduurzamen openbare drinkwatervoorzieningen</i>	Drinkwater uit oppervlaktewater: water uit de Grift, gevoed door <u>alle</u> HEN en SED-wateren uit het stroomgebied van de Grift en water uit het eerste pand van het Apeldoorns Kanaal (max. variant)	Drinkwater uit oppervlaktewater: water uit de Grift, gevoed door <u>enkele</u> HEN wateren uit het stroomgebied van de Grift en water uit het eerste pand van het Apeldoorns Kanaal (min. variant)

Kansrijke oplossingen	Hoofddoelen	Hydro-ecologisch alternatief	Sociaal-Economische alternatief
Nieuwe economische dragers	<i>Leefbaarheid landelijk gebied stimuleren</i>	• grondwaterbescherming in intrekgebied (100 jaarszone) Lokale /kleinschalige ontwikkeling nabij kern • benutten vrijkomende gebouwen • neveninkomsten landbouw • ruimte voor economische functie in bestaande gebouwen van bestaande landgoederen • nieuwe economische dragers gericht op extensieve recreatie	• grondwaterbescherming in 25 jaarszone: Regionale ontwikkeling • Bussloo • Apeldoorns Kanaal • Teuge Lokale ontwikkeling in hele gebied • benutten vrijkomende gebouwen • neveninkomsten landbouw • ruimte voor economische functie aan bestaande landgoederen • nieuwe economische dragers gericht op intensieve recreatie
Recreatie en toerisme	<i>Toename van kwaliteit, verscheidenheid en economisch én ecologisch duurzaamheid van recreatie en toerisme</i>	Groei en krimp principe op CVN • herverkavelen recreatie en herinrichten in clusters op CVN • zoekruimte voor 75 ha extra planologische ruimte voor verblijfsrecreatie buiten CVN in te ontwikkelen recreatie complexen Nieuwe paden (100km) • routestructuren uitzetten • aanleg paden • kwaliteitsverbetering paden Ontwikkelen extensieve recreatie Stimuleren ecotoerisme	Groei en krimp principe op CVN • herverkavelen recreatie en herinrichten in clusters op CVN • zoekruimte voor 150 ha extra planologische ruimte voor verblijfsrecreatie buiten CVN in te ontwikkelen recreatie complexen 1000 ha dagrecreatie (100 km paden en intensieve rec.) • routestructuren uitzetten • aanleg paden • kwaliteitsverbetering paden • golfterrein, jachthaven en attractieparken Ontwikkelen intensieve recreatie Stimuleren ecotoerisme
Realisatie EHS	<i>Zoeken naar mogelijkheden voor functiecombinaties voor de realisatie van de EHS, EVZ, robuuste verbindingen</i>	Projecten, activiteiten versneld/ bij voorrang uitvoeren • koppeling van rode ontwikkelingen aan het verbeteren of versterken van groene functies; • nieuwe buitens realiseren; • inzet van particulier beheer; • meer geld overheid.	Projecten, activiteiten versneld/ bij voorrang uitvoeren • koppeling van rode ontwikkelingen aan het verbeteren of versterken van groene functies; • nieuwe buitens realiseren; • inzet van particulier beheer • markt laten betalen voor groen
Beeldkwaliteit	<i>Versterking omgevingskwaliteit</i>	Een vijftal procesafspraken en/of instrumenten inzetten	Een vijftal procesafspraken en/of instrumenten inzetten

Kansrijke oplossingen	Hoofddoelen	Hydro-ecologisch alternatief	Sociaal-Economische alternatief
		t.b.v. beeldkwaliteit • Elke gemeente maakt een beeldkwaliteitsplan voor het buitengebied en voor intergemeentelijke beeldkwaliteitsplannen is er een stimuleringssubsidie. • Subsidiering van de aanleg van erfbeplantingen. • Stimuleringssubsidie voor het invoeren of het actualiseren van een aanlegvergunningstelsel voor het buitengebied gericht op beeldkwaliteit. • Voor elk uitwerkingsproject of nieuwe ontwikkeling in het kader van de reconstructie wordt het formuleren van concrete en werkbare (ruimtelijke) kwaliteitscriteria verplicht gesteld als onderdeel van het programma van eisen. • Elk uitwerkingsproject of nieuwe ontwikkeling in het kader van de reconstructie wordt na afloop van en zo mogelijk tijdens door onafhankelijke deskundig getoetst op eerdergenoemde kwaliteitscriteria.	t.b.v. beeldkwaliteit • Elke gemeente maakt een beeldkwaliteitsplan voor het buitengebied en voor intergemeentelijke beeldkwaliteitsplannen is er een stimuleringssubsidie. • Subsidiering van de aanleg van erfbeplantingen. • Stimuleringssubsidie voor het invoeren of het actualiseren van een aanlegvergunningstelsel voor het buitengebied gericht op beeldkwaliteit. • Voor elk uitwerkingsproject of nieuwe ontwikkeling in het kader van de reconstructie wordt het formuleren van concrete en werkbare (ruimtelijke) kwaliteitscriteria verplicht gesteld als onderdeel van het programma van eisen. • Elk uitwerkingsproject of nieuwe ontwikkeling in het kader van de reconstructie wordt na afloop van en zo mogelijk tijdens door onafhankelijke deskundig getoetst op eerdergenoemde kwaliteitscriteria.

Kaart 6: Plankaart HE

Kaart 7: Plankaart SE

3.3 Zonering gericht op intensieve veehouderij per alternatief

Op basis van de kansrijke oplossingen is per alternatief de zonering voor de intensieve veehouderij uitgewerkt. In onderstaand stuk en de samenvattende tabel (in bijlage 2) zijn de criteria die daarbij gehanteerd zijn omschreven. Het resultaat is weergegeven in de bijgevoegde zoneringsskaarten intensieve veehouderij.

Extensiveringsgebied natuur

Het doel van het aanwijzen van extensiveringsgebied is om ten behoeve van de natuur de ontwikkeling van intensieve veehouderij te beperken. Er is geen ruimte voor vestiging of uitbreiding.

De aanwijzing kan hoge kosten met zich mee brengen. Intensieve veehouderijen worden op slot gezet en worden geholpen om te verplaatsen of te beëindigen. Daarom is de keuze voor soort en omvang van de gebieden die als extensiveringsgebied worden aangewezen van groot belang.

- In het hydro-ecologisch alternatief gaat het dan om de bestaande bos- en natuurgebieden van de EHS en een zone van 250 meter rond de voor verzuring gevoelige delen daarvan. Binnen dit extensiveringsgebied liggen na autonome ontwikkeling nog ca 20 intensieve veehouderijbedrijven groter dan 70 NGE en 28 bedrijven kleiner dan 70 NGE. In de zone van 500 meter rond verzuringsgevoelige EHS liggen na autonome ontwikkeling nog ca 36 intensieve veehouderijbedrijven groter dan 70 NGE en 63 bedrijven kleiner dan 70 NGE.
- In het sociaal-economisch alternatief gaat het dan om de bestaande bos- en natuurgebieden van de EHS en een zone van 250 meter rond de voor verzuring gevoelige pels en voor verzuring gevoelige bestaande gebieden met prioritaire natuur. Binnen dit extensiveringsgebied liggen na autonome ontwikkeling nog ca 20 intensieve bedrijven groter dan 70 NGE en ca 17 bedrijven kleiner dan 70 NGE. In de zone van 500 meter rond verzuringsgevoelige EHS liggen na autonome ontwikkeling nog ca 29 intensieve veehouderijbedrijven groter dan 70 NGE en 31 bedrijven kleiner dan 70 NGE.

Na gebleken effectiviteit (vanuit het milieuonderzoek) kan de zone van 250 meter vermeerderd (tot 500 meter) of verminderd worden (tot 0). Een algemene of generieke toepassing van deze categorieën is niet effectief, want voor veel gebieden geldt vermoedelijk dat het beëindigen van een enkel intensief bedrijf in het invloedsgebied van een natuurgebied marginale milieuwinst oplevert.

Extensiveringsgebied wonen

Het doel van dit extensiveringsgebied is met name bedoeld om de stank op kernen en verblijfsrecreatieterrainen te verminderen. Via de stankwet wordt dit al gerealiseerd. Dit betekent dat de effectiviteit van het aanwijzen van deze zone nihil is. Er wordt gekozen om geen extensiveringsgebied wonen aan te wijzen. Door een stimuleringsregeling voor beëindiging en verplaatsing van intensieve veehouderijen, die zijn gelegen binnen 250 m van (grotere) kernen, kan een bijdrage geleverd worden aan vermindering van de stankoverlast.

Landbouwontwikkelingsgebied

Het doel van de aanwijzing van landbouwontwikkelingsgebied is om intensieve veehouderij een goed ontwikkelingsperspectief te geven in aangewezen gebieden. In het landbouwontwikkelingsgebied wordt onder meer ruimte geboden voor nieuwvestiging. Hierbij is het van belang dat voor intensieve veehouderij belemmerende activiteiten en kwaliteiten op voldoende afstand liggen van de landbouwontwikkelingsgebieden. Onderscheid kan worden gemaakt in plaatselijke vestigingslocaties (5-10 bedrijven) en regionale vestigingslocaties (15-25 bedrijven met daaraan gekoppeld de bedrijven uit de keten). Voor de regionale vestigingslocaties gelden strengere criteria dan voor de plaatselijke vestigingslocaties. Vanuit deze benadering zijn de criteria gekozen zoals aangegeven in bijgevoegde zoneringstabel (bijlage 2).

De aanwijzing van landbouwontwikkelingsgebied hangt ook sterk af van de (deel)gebiedsdoelen. Op grond van bovenstaande algemene criteria zou voor reconstructiegebied Veluwe een zoekgebied resteren in deelgebied Noordoost IJsselvallei (We(ij)dse Landschap). Dit gebied kent nu een goed functionerende melkveehouderij. Openheid is een gewaardeerde kwaliteit. Plaatselijk is sprake van weidevogelgebied hetgeen goed samengaat met extensieve melkveehouderij. Kortom: vanuit de visie ligt inplaatsing van intensieve veehouderij en daarmee de aanwijzing van landbouwontwikkelingsgebied niet voor de hand. Een mogelijke geconcentreerde locatie die overblijft ten behoeve van de alternatieven in de MER is een vestigingslocatie nabij de A50, afslag Vaassen.

Het sociaal-economisch alternatief is dan als volgt opgebouwd:

- Een locatie aanwijzen in het deelgebied Noordoostelijke IJsselvallei als regionale projectvestigingslocatie (ingericht voor een regionale vestigingslocatie voor intensieve veehouderij)

vanuit landsdeel-oost, met goede logistiek, collectieve voorzieningen etc), te denken valt aan de afslag Vaassen, A50.

Het hydro-ecologisch alternatief is als volgt opgebouwd:

- landbouwontwikkelingsgebied ten behoeve van het realiseren van een plaatselijke vestigingslocatie voor de inplaatsing van intensieve veehouderij uit het plangebied Veluwe over een vrij beperkte oppervlakte in het deelgebied Noordoostelijke IJsselvallei, te denken valt aan een locatie bij de afslag Vaassen A50.

Verwevingsgebied

Het doel van verwevingsgebied is passende combinaties van landbouw, natuur en wonen met bijbehorende kwaliteiten te bevorderen.

De opdracht aan de reconstructiecommissie vraagt om in verwevingsgebied in elk geval rekening te houden met beïnvloedingsgebieden van natuur via waterrelaties (bevat ook milieucomponent), in onderstaande “verwevingsgebied met accent natuur-water” genoemd, met gebieden die geschikt zijn voor sterlocaties (locaties die geschikt zijn voor blijvende intensieve veehouderij) en met gebieden met hoge landschappelijke en/of cultuurhistorische kwaliteiten.

In de tabel met zoneringcriteria in bijlage 2 is aangegeven om welke gebieden het gaat. Het gaat vooral om beïnvloedingsgebieden rondom grondwaterwinninglocaties, natte natuur, waterretentiegebieden, EHS en landschappelijk en cultuurhistorisch waardevolle gebieden.

Verwevingsgebied met accent sterlocaties

In dit gebied wordt ruimte geboden aan de ontwikkeling van intensieve veehouderij in bestaande locaties. Hierbij is geen ruimte voor nieuwvestiging, wel voor uitbreiding van bestaande bedrijven. Bij deze gebieden wordt rekening gehouden met voldoende afstand tot kernen en voor verzuringsgevoelige natuur. Evenals andere criteria (zie bijlage 2, kolom 1 tabel 2).

Vertaald naar het sociaal-economisch alternatief:

- grotere gebieden in de noord-oost IJsselvallei
- verspreid in Stedendriehoek en Zuidelijke IJsselvallei

In het hydro-ecologisch alternatief:

In dit alternatief worden vooral de mogelijkheden gezocht in verplaatsing naar vestigingslocaties.

Agrarische Enclave

In de Agrarische Enclave is vanuit de visie ook behoefte aan een vorm van landbouwontwikkelingsgebied, in het bijzonder gericht op de kalverhouderij. Daar zijn de belemmeringen echter groot gezien de ligging in het natuurgebied van de Veluwe. Dit betekent dat de criteria uit bijlage 2 ertoe leiden dat er geen ruimte is voor een landbouwontwikkelingsgebied.

Om toch ruimte voor inplaatsing van intensieve veehouderij te creëren komen vanuit de diverse workshops en de interactieve avonden de volgende opties naar voren die bij de ontwikkeling van de alternatieven worden meegenomen:

1. Laten zitten en technisch aanpassen (autonome ontwikkeling; mogelijkheden om via reconstructie extra te investeren in de techniek zijn beperkt) In feite is de agrarische enclave hiermee een verwevingsgebied;
2. Verplaatsen naar sterlocaties binnen enclave (verwevingsgebied met accent sterlocaties);
3. Verplaatsen naar plaatselijke vestigingslocatie binnen enclave (combinatie van landbouwontwikkelingsgebied en extensiveringsgebied);
4. Beëindigen of verplaatsen naar buiten enclave (extensiveringgebied).

Voor de Agrarische Enclave worden per alternatief de volgende varianten beschouwd:

Hydro-ecologische alternatief:

1. Verplaatsen naar plaatselijke vestigingslocatie (landbouwontwikkelingsgebied);
2. Beëindigen verplaatsen naar buiten enclave (extensiveringsgebied).

Sociaal-economisch alternatief:

1. Laten zitten en technisch aanpassen (verwevingsgebied);
2. Verplaatsen naar sterlocaties in enclave (verweving met accent sterlocatie).

Varkensvrije zone

Op de zoneringskaart is voor beide alternatieven dezelfde varkensvrije zone aangegeven. In bijlage 2 is de werkwijze om hiertoe te komen nader toegelicht. De zoneringskaarten zijn als bijlage toegevoegd. De varkensvrije zone bestaat uit de Rijn (lijnvormig), IJssel (deels zone van 1 kilometer en deels lijnvormig buiten reconstructiegebied) en het Veluwerandmeer. Aan de westkant gaat de varkensvrije zone door in de zone van de Gelderse Vallei/Utrecht-oost.

Kaart 8 zonering iv HE

Kaart 9 zonering iv SE

4 Vergelijking alternatieven

4.1. Inleiding

In dit hoofdstuk worden het sociaal-economisch (SE) en het hydro-ecologisch (HE) alternatief vergeleken. Hierbij speelt een aantal factoren een rol, te weten de verwachte effecten, het doelbereik van de maatregelen en de kosten. In bijlage 4 zijn de effecten opgenomen, in bijlage 6 de mate van doelbereik en in bijlage 5 de kosten. Van alle kansrijke oplossingen zijn de effecten op Water, Milieu, Natuur, Leefbaarheid/economie, Landschap en Cultuurhistorie en Ruimtelijke Kwaliteit onderzocht.

In de achtergronddocumenten is nader toegelicht op welke wijze de effectbeschrijving is opgebouwd. De deelgebiedbeschrijvingen bevatten de effecten van de kansrijke oplossingen die de keuze daadwerkelijk beïnvloeden en waar die verschillend zijn. Als er geen verschil is in de alternatieven, is dit niet beschreven. De deelgebiedvisies spelen een doorslaggevende rol bij de keuze tussen beide alternatieven.

Tabel 4.1: Achtergronddocumenten

Achtergronddocumenten	
Milieuanalyse Reconstructiegebied Gelderland en Utrecht-Oost, Deel 4: Scenario's per milieuthema, Alterra, Wageningen, mei 2003	
Reconstructie Veluwe: Achtergronddocument Water, Tauw, Deventer, april 2003	
Effectbeschrijving Leefbaarheid en Economie, Achtergronddocument ten behoeve van VOP/MER reconstructie Veluwe, Arnhem, maart 2003	
Effectbeschrijving Natuur, Grontmij Advies & Techniek, Arnhem, maart 2003	
Effectbeschrijving Ruimtelijke Kwaliteit, Achtergronddocument behorend bij VOP/MER reconstructie Veluwe, maart 2003	
Effectbeschrijving Landschap en Cultuurhistorie, Grontmij Advies & Techniek, Arnhem, maart 2003	

Indeling hoofdstuk 4

In paragraaf 4.2 komen de kansrijke oplossingen die spelen voor de Veluwe als totaal aan de orde. De overige keuzen zijn gemaakt op deelgebiedniveau, de hoofdpunten voor deze keuze komen in paragraaf 4.3 aan de orde. Hierbij wordt een beschrijving van de effectvergelijking en de mate van doelbereik getoetst aan de visie voor Veluwe als totaal en deelgebiedvisies. In de conclusie wordt een afweging gemaakt om te komen tot het voorkeursalternatief en het meest milieuvriendelijke alternatief. Op basis van de hier gemaakte keuzen wordt in hoofdstuk 5 het voorkeursalternatief beschreven en afgezet tegen het Meest Milieuvriendelijk Alternatief.

Mate van doelbereik

Van belang voor de beoordeling van de alternatieven is de mate van doelbereik. Bij het opstellen van de alternatieven is hier in zekere mate al rekening mee gehouden. Bij het Hydro-ecologische alternatief is meer prioriteit gegeven aan natuur, water en milieu doelen terwijl bij het sociaal economisch alternatief meer prioriteit wordt gegeven aan de sociaal- economische doelstellingen zoals landbouw, recreatie, wonen en werken en leefbaarheid.

Bij de vergelijking van de twee alternatieven hebben de beide alternatieven een hogere mate van doelbereik dan de autonome ontwikkeling. Het hydro-ecologisch alternatief scoort zoals verwacht het best op het behalen van de doelen bij natuur, water en milieu en het sociaal economisch alternatief bij de sociaal economische doelstellingen.

In een tabel in bijlage 6 is de mate van doelbereik van de beide alternatieven ten opzichte van de autonome ontwikkeling uitgewerkt voor de subdoelen en voor de prioritaire doelen per deelgebied. Uit de tabel blijkt dat de doelstellingen voor natuur, landschap & cultuurhistorie en water beter worden bereikt met de kansrijke oplossingen uit het HE alternatief. Het SE alternatief levert een grotere bijdrage aan het bereiken van de doelstellingen voor landbouw en recreatie. Voor leefbaarheid zijn de beide alternatieven vergelijkbaar in de mate van doelbereik. In het HE is vooral aandacht voor omgevingskwaliteit en vermindering van verstening, in het SE voor levendigheid in het landelijk gebied en de economische structuur.

Kosten

Bij de vergelijking van beide alternatieven zijn de kosten niet onderscheidend. Uit de kostentabel bijlage 4 blijkt dat er voor het realiseren van beide alternatieven een gelijk budget nodig is, ca 700-750 miljoen euro. De kosten worden echter wel voor andere zaken gemaakt. Bij het SE alternatief zijn de kosten vooral bepaald door verbetering van de recreatieve -infrastructuur (incl. Apeldoorns Kanaal, 180 miljoen euro). In geval van het HE alternatief worden de kosten met name gemaakt voor verbetering van de water-natuur- en milieu-omstandigheden. De totaalkosten worden voor een deel gefinancierd uit budgetten voor realisatie van bestaand beleid (EHS, wateropgaven). De extra kosten die voor reconstructie gemaakt worden zijn met name toe te schrijven aan het verplaatsen van intensieve veehouderij, extensivering van grondgebonden landbouw t.b.v. water- en milieukwaliteit, beeldkwaliteit, herverkavelen en recreatie. De extra kosten die hiermee gemoeid zijn, bedragen ca. 200 miljoen euro. De Veluwecommissie stelt haar ambitie van het voorkeursalternatief niet bij op basis van kosten. In het ontwerpplan wordt het Voorkeursalternatief uitgewerkt in prioriteiten en fasering bij het opstellen van de uitvoeringsmodules op basis van de financiële mogelijkheden.

De meerwaarde van de reconstructie voor de Veluwe zit vooral in de integrale aanpak (1+1=3), stapeling van doelen en gebundelde inzet van instrumenten om te komen tot een versnelde realisatie van het plan.

4.2 Veluwe totaal

Effectvergelijking

De effectvergelijking geeft vanuit ruimtelijke kwaliteit, water en natuur de voorkeur aan het HE alternatief. Vanuit ruimtelijke kwaliteit levert het HE alternatief een duidelijker bijdrage aan het levend watersysteem, het ruimtelijk casco (groene wiggen) en het groene karakter van het landelijk gebied. Vanuit water en natuur zijn het voor de bijdragen om alle natuur en HEN/SED-wateren optimaal te ontwikkelen. Opmerkelijk is dat vanuit milieu, landschap en cultuurhistorie er weinig onderscheid is tussen HE en SE. Dit zit vooral in het bieden van ruimere mogelijkheden voor schone bedrijvigheid als nieuwe economische drager. Verwacht wordt dat meer intensieve veehouderijbedrijven zullen stoppen en gebruik zullen maken van deze nieuwe mogelijkheden. Vanuit leefbaarheid en economie ligt de voorkeur bij het SE alternatief.

Mate van doelbereik

Vanuit de doelstellingen voor Natuur, Landschap en Cultuurhistorie en water ligt de voorkeur bij het HE alternatief. Vanuit de doelstellingen voor landbouw en recreatie ligt de voorkeur bij het SE alternatief. Voor leefbaarheid zijn de beide alternatieven vergelijkbaar in de mate van doelbereik. In het HE is vooral aandacht voor omgevingskwaliteit en vermindering verstening, in het SE voor levendigheid in het landelijk gebied en de economische structuur.

Toets aan visie

Beide alternatieven geven invulling aan de visie. Bij het HE alternatief ligt de nadruk op overgangen open en herkenbaar houden en natuurlijke verbindingen herstellen. Het SE alternatief geeft meer invulling aan het stimuleren van ontwikkelingen en het zoeken naar een evenwicht in economie en ecologie.

Conclusie

Voor de Veluwe totaal is niet een duidelijke voorkeur aan te geven voor één van beide alternatieven. Belangrijk hierbij is wat belangrijker wordt gevonden: economie of ecologie. Per deelgebied is deze keuze makkelijker te maken.

4.2.1 Dag- en Verblijfsrecreatie

Ten behoeve van de kwaliteitsimpuls voor verblijfsrecreatie wordt uitvoering gegeven aan een 'krimp en groei' beleid. Hierbij is een nieuwe ordening van verblijfsrecreatie bedrijven noodzakelijk, waarbij op het

CVN een nulsaldo wordt gehanteerd. Om te komen tot de beoogde kwaliteitsimpuls is buiten het CVN ruimte nodig voor her en/of nieuw vestiging van verblijfsrecreatie. Bij verblijfsrecreatie ligt de keuze tussen 75 ha hervestiging van bestaande recreatiebedrijven uit het CVN (HE) of 150 ha her- en nieuw vestiging (nieuwe ondernemers) van recreatiebedrijven (SE). De hectares zijn hierbij een indicatie en worden naar behoefte en mogelijkheden bijgesteld. Daarnaast wordt gezocht naar zoekgebieden voor dagrecreatie, met daarbij de keuze voor extensief of intensief.

Effectvergelijking

De effectvergelijking geeft geen duidelijke voorkeur aan voor een van beide alternatieven. Het SE alternatief zet in op een sterke impuls voor de recreatieve sector en de toeristisch-recreatieve infrastructuur. Het HE-alternatief zet in op een sterke impuls voor de recreatieve sector en is vooral gericht op extensieve vormen van toerisme. Naast de positieve effecten voor de recreatieve sector heeft dit vooral effect op de kwaliteit van de leefomgeving. Oplossingen vanuit het SE alternatief zijn gebaseerd op een intensievere recreatie dan die vanuit het HE alternatief. Het verstrend effect op natuur is daarmee groter. De voorgestelde oplossingen maken in alle gevallen het landschap beter beleefbaar, doordat concentratie van bedrijven plaatsvindt en de bedrijven landschappelijk beter ingepast zijn. De beleefbaarheid van het landschap wordt, door het aantal nieuwe routes en de mogelijke koppeling hiervan aan cultuurhistorische elementen, vergroot.

Op deelgebiedniveau slaat de balans sterker door naar het SE alternatief. Dit wordt met name ingegeven door de positieve invloed op leefbaarheid en economie. Vanuit natuur, water en milieu oogpunt is een lichte voorkeur voor het HE alternatief. De invloed van de recreatieve ontwikkeling op natuur water en milieu is echter gering, omdat de ontwikkelingsruimte wordt gezocht op die locaties waar weinig negatieve invloed is.

Recreatie & toerisme		Ruimtelijke kwaliteit	Leefbaarheid/economie	Water	Milieu	Natuur	Landschap en cultuurhistorie
Alternatief	HE	+	+	0	0	-	0/+
	SE	0/+	++	0	-/0	--	++

Toets aan visie

Vanuit de visie wordt veel belang gehecht aan een evenwichtige ontwikkeling tussen economie en ecologie op de Veluwe. Het uitgangspunt bij verblijfsrecreatie is het 'krimp en groei' beleid in het CVN. Verbetering van de kwaliteit in de recreatieve sector is hierbij van belang. Uitbreiding van de sector op termijn wordt daarom niet uitgesloten. Criteria daarbij zijn het bieden van een gedifferentieerd aanbod (dag- en verblijfsrecreatie) waarbij voor sensationele activiteiten geen ruimte is. Permanente bewoning van recreatieve woningen is een punt van zorg.

Conclusie

Gekoppeld aan 'krimp en groei' wordt ruimte gezocht voor hervestiging van verblijfsrecreatie buiten het CVN. Hiervoor is een zoekgebiedenkaart gemaakt, die is opgesteld aan de hand van criteria (bijlage PM). Voor ontwikkelingen van intensieve dagrecreatie worden dezelfde zoekgebieden gehanteerd. Onder welke voorwaarden en in welke mate her en/of nieuw vestiging mag gaan plaatsvinden wordt nader uitgewerkt in hoofdstuk 5.

4.2.2 Intensieve veehouderij

Verwevingsgebied met accent sterlocatie en Landbouwontwikkelingsgebied

Voor de intensieve veehouderij ligt de keuze bij het bieden van ontwikkelingsruimte ruimte aan te verplaatsen bedrijven uit de varkensvrijzone en extensiveringsgebieden. Hoe groot deze ontwikkelingsruimte moet worden, hangt af van de grootte van het extensiveringsgebied en het daarmee samenhangende aantal van te verplaatsen intensieve veehouderijbedrijven. De ontwikkelingsruimte wordt gezocht in sterlocaties of vestigingslocaties. In het HE alternatief wordt ontwikkeling geboden in een plaatselijke vestigingslocaties (3 tot 10 bedrijven) in het landbouwontwikkelingsgebied. In het SE alternatief is dit op sterlocaties in het verwevingsgebied met accent sterlocaties en op regionale vestigingslocaties (maximaal 25 bedrijven) in het landbouwontwikkelingsgebied. Uitgaande van een

extensiveringszone van tussen de 250 meter rondom voor verzuring gevoelig gebied gaat het voor de Veluwe als geheel om de verplaatsing van tussen de 20 (SE) en 36 (HE) bedrijven uit extensiveringszones en varkensvrije zones. Vanuit effectiviteitsoverwegingen kan de zone groter of kleiner worden waardoor het aantal te verplaatsen bedrijven anders kan worden (zie hoofdstuk 5 VKA).

Effectvergelijking

In totaal zijn de effecten van het hydro-ecologisch alternatief iets positiever dan die van het sociaal-economisch alternatief, omdat er meer wordt bijgedragen aan water- en milieudoelen. In het HE alternatief zijn meer verplaatsingen opgenomen uit een groter extensiveringsgebied dan in het SE alternatief. Effecten van verplaatsen van bedrijven hebben een positief effect op de verschillende milieuthema's, maar met name op verzuring. De verstening neemt meer af in het HE alternatief dan in het SE alternatief er van uitgaande dat de te verplaatsen en/of stoppende bedrijven een deel van hun stallen slopen. Het SE alternatief draagt positief bij aan de milieudoelstellingen omdat er planologische ruimte kan worden gegeven aan wonen en schone functies, als alternatief voor intensieve veehouderij. Doordat in het HE alternatief geen sterlocaties voorzien zijn, zijn de effecten op verstoring en beeldkwaliteit in dit geval minder negatief dan in het SE alternatief. Vanuit leefbaarheid en economie is er geen voorkeur, omdat in beide gevallen nieuwe economische kansen voor de toekomst worden geboden.

Op deelgebiedsniveau slaat de balans sterker door naar HE in de deelgebieden Harmonie, Zichtbare Overgangen, Blauwe Bron, Ontspanning voor de stad en het Wei(ij)dse landschap.

Intensieve veehouderij		Ruimtelijke kwaliteit	Leefbaarheid/economie	Water	Milieu	Natuur	Landschap en cultuurhistorie
Alternatief	HE	++	++	0/+	+	++	0/+
	SE	+	++	0/+	0/+	+	0/+

Toets aan visie

Een van de prioritaire doelen van de reconstructie voor de hele Veluwe is het bieden van ontwikkelingsmogelijkheden voor landbouwbedrijven. In beide alternatieven is dit het geval.

Conclusie

In het voorkeursalternatief wordt de intensieve veehouderij, komende uit de varkensvrijzone en extensiveringsgebieden, geconcentreerd in sterlocaties en een plaatselijke vestigingslocatie (3-10 locaties) in het landbouwonwikkelingsgebied ten oosten van de afslag Vaassen van de A50. Deze locaties worden planologisch veiliggesteld. Er is alleen ruimte voor bedrijven die van de Veluwe komen, niet voor opvang uit landsdeel oost.

Extensiveringsgebied

Het doel van het aanwijzen van extensiveringsgebied is om ten behoeve van de natuur de ontwikkeling van intensieve veehouderij te beperken. Er is geen ruimte voor vestiging of uitbreiding van bedrijven. De aanwijzing kan hoge kosten met zich mee brengen. Perspectievolle intensieve veehouderijen (> 70 NGE) worden op slot gezet en worden geholpen om te verplaatsen of te beëindigen. Daarom is de keuze voor soort en omvang van de gebieden die als extensiveringsgebied worden aangewezen van groot belang. Na gebleken effectiviteit (vanuit het milieuonderzoek) kan de zone van 250 meter vermeerderd (tot 500 meter) of verminderd worden (tot 0). Een algemene of generieke toepassing van deze categorieën is niet effectief, want voor veel gebieden geldt vermoedelijk dat het beëindigen van een enkel intensief bedrijf in het invloedsgebied van een natuurgebied marginale milieuwinst oplevert.

Effectvergelijking

Bij beide alternatieven is de omvang van het extensiveringsgebied afhankelijk gesteld van de effectiviteit van de zonering. Uit effectstudies van Alterra blijkt dat zowel de kosteneffectiviteit als de milieueffectiviteit van een 250 m en een 500 zone zonering rond het CVN (en in de Agrarische Enclave)

relatief groot zijn. Een 500 meter zone levert globaal twee maal zoveel milieuwinst op als een 250 m zone. De kosten liggen wel hoger. Maar de kosten per mol depositiereductie liggen globaal op hetzelfde niveau. Buiten het CVN is de kosteneffectiviteit van zonering vaak al veel minder groot omdat de natuurgebieden daar veel kleiner zijn. De kosten van het uitbreiden van de zonering van 250 m naar 500 meter lopen er meer uiteen. In de noordelijke IJsselvallei neemt de effectiviteit van een ruimere zone verder af terwijl de kosten soms sterk oplopen.
(zie ook Bijlage 4.3 uit het achtergronddocument).

Toets aan visie

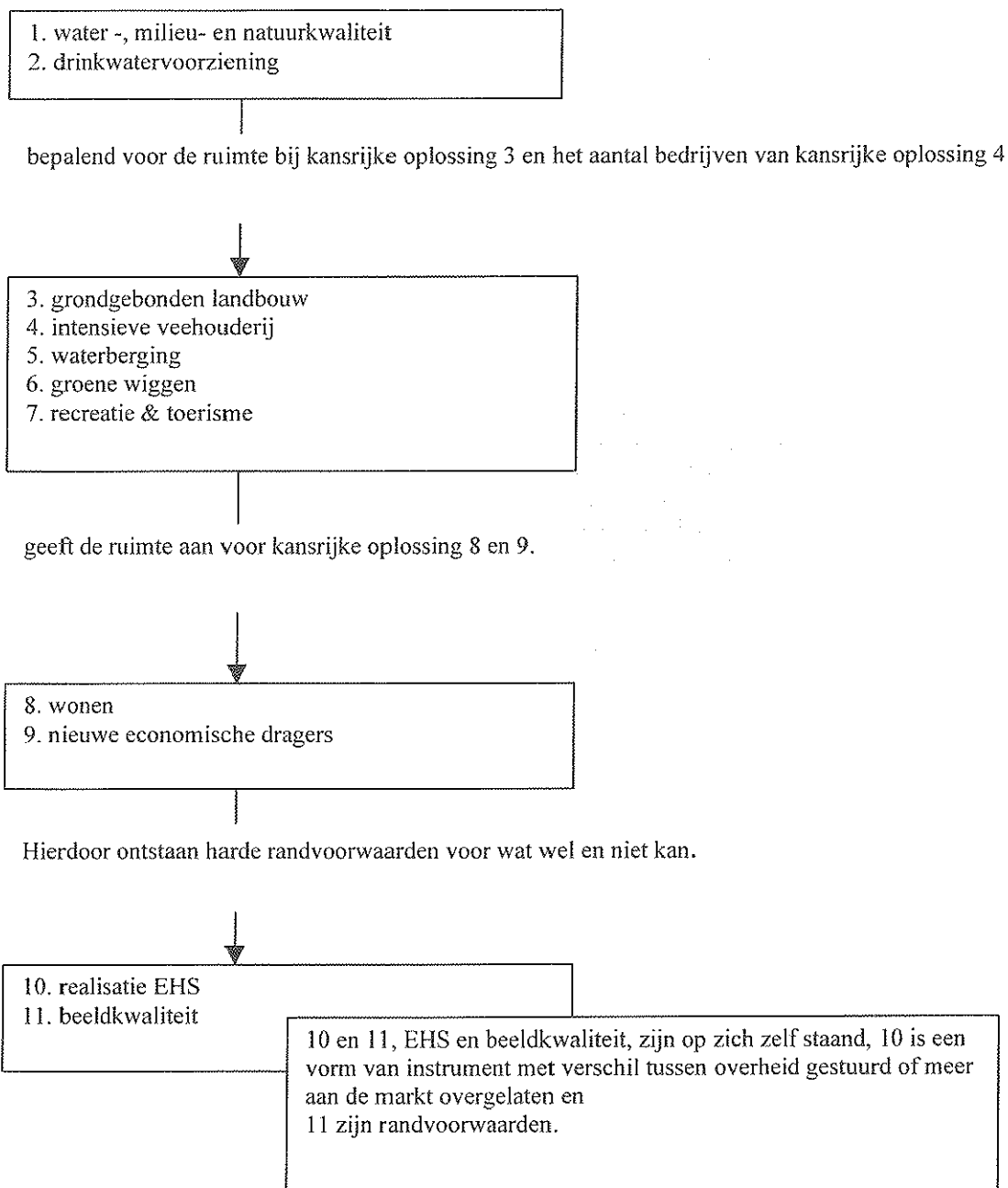
In de visie is een van de prioritaire doelen het beschermen van de EHS. Een zone van 500 meter rondom het CVN biedt hiermee een grotere bescherming dan een zone van 250 meter. Daarnaast is een van de doelen ontwikkelingskansen bieden aan de intensieve veehouderij. De verwachting is dat door het verplaatsen en/of beëindigen van de bedrijven meer perspectief wordt geboden aan de sector als geheel in de aangewezen ontwikkelingsgebieden.

Conclusie

Op basis van milieu winst en kostenuitgangspunten is een zonering van 500 m rondom het CVN en 250 m rondom parels buiten het CVN het meest effectief. Voorwaarde hierbij is wel dat aan de westkant van de Veluwe (grens met de Gelderse Vallei) ook een zonering wordt gehanteerd van 500 meter.

4.3 Keuzen per deelgebied

Bij de keuzen van de verschillende kansrijke oplossingen zijn een aantal keuzen niet los van elkaar te maken. Hieronder een schema waarin is aangegeven op welke manier de verschillende kansrijke oplossingen samenhangen. Dit houdt in dat de eerste keuze bepalend is voor de invulling van enkele volgende.

4.3.1 Blauwe Bron/Noord west IJsselvallei

Effectvergelijking

Voor een groot deel van dit deelgebied zijn de kansrijke oplossingen van beide alternatieven vergelijkbaar. Reden hiervoor is de overlap van verschillende kwetsbare natte functies, met de daarbij behorende beïnvloedingsgebieden, zoals HEN/SED-wateren, waterafhankelijke landnatuur en oppervlakte water voor drinkwater. Het beperkte verschil in beïnvloedingsgebied leidt echter wel tot een verschil in beoordeling van de twee alternatieven. De kansrijke oplossingen t.b.v. water-, milieu- en natuurkwaliteit en voor grondgebonden landbouw uit het HE alternatief dragen positiever bij aan de effecten op natuur en de water- en milieukwaliteit ervan, dan die uit het SE alternatief. Dit komt omdat de mogelijkheden voor realisatie en bescherming van de kwetsbare natte functies uitvoerbaar zijn voor grotere en hele stroomgebieden. Ook bij drinkwatervoorziening heeft de maximale variant (HE) meer positieve effecten dan de minimale variant (SE), doordat er een groter gebied schoon wordt gemaakt t.b.v. drinkwatervoorziening.

Mate van doelbereik

Het hydro-ecologisch alternatief draagt het meeste bij aan het realiseren van de prioritaire doelen. Alternatieve bronnen zoeken voor inzet van oppervlaktewater voor infiltratie-terugwinning en bescherming en herstel van natte natuur zijn de belangrijkste doelen voor de Blauwe Bron en worden vooral in het HE alternatief gerealiseerd. Dit alternatief biedt een maximale bescherming van kwetsbare functies, door een combinatie van bescherming voor drinkwatervoorziening uit oppervlaktewater en voor natte natuur. Er is voldoende schoon grond en oppervlaktewater binnen hele stroomgebieden.

Toets aan visie

Vanuit de visie voor dit deelgebied wordt er belang aan gehecht om de kracht van het van nature schone water te benutten en het watersysteem zoveel mogelijk leidend te laten zijn voor de ordening van de verschillende functies. Hieraan wordt een ruime invulling gegeven. Daarmee is het watersysteem op het niveau van stroomgebieden sterk sturend.

Conclusie

Op basis van het voorgaande gaat de voorkeur uit naar het HE-alternatief. De water en milieucondities worden binnen enkele stroomgebieden zoveel mogelijk verbeterd ten behoeve van de realisatie en bescherming van natte natuur, openbare drinkwatervoorziening uit oppervlaktewater en de sprengen en beken. Vrijkomende agrarische bebouwing in de beïnvloedingsgebieden van natte natuur worden gesloopt; ook is er geen ruimte voor nieuw vestiging. Dit biedt mogelijkheden voor het realiseren van nattere condities in de beekdalen. In de beïnvloedingsgebieden is ruimte voor extensieve grondgebonden landbouw. Voor de functies wonen en bewoning zijn mogelijkheden aanwezig op de drogere, vaak hoger gelegen, gronden.

4.3.2 We(ij)dse Landschap/ Noord oost IJsselvallei

Effectvergelijking

In dit deelgebied zijn geen uitgesproken verschillen in effecten tussen beide alternatieven. Kansrijke oplossingen uit het hydro-ecologisch alternatief gericht op water-, milieu- en natuurkwaliteiten hebben een positiever effect dan die uit het sociaal-economisch alternatief, met name omdat alle natte natuur hersteld wordt. Voor de kansrijke oplossingen voor intensieve veehouderij levert het HE alternatief een positiever effect op dan het SE alternatief door het verminderen van de verstening. Grondgebonden landbouw heeft in het HE en SE alternatief vergelijkbare effecten. Echter de positievere bijdrage van grondgebonden landbouw aan de economie is groter bij het SE alternatief dan bij het HE alternatief. Het HE alternatief draagt meer bij aan het behoud van de openheid dan het SE alternatief, echter in beide alternatieven wordt de openheid behouden. Voor de nieuwe economische dragers gaat de voorkeur uit naar het SE-alternatief, evenals voor recreatie en toerisme, omdat dit alternatief een economische impuls geeft aan het gebied en de verbinding met het CVN tot stand komt door routestructuren. Dit vergroot ook de beleefbaarheid van het landschap.

Mate van doelbereik

Het sociaal-economisch alternatief draagt het meeste bij aan het realiseren van de prioritaire doelen. Hierbij zijn vooral de ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw belangrijk. Er worden veel ontwikkelingskansen gegeven aan intensieve veehouderij en ook grondgebonden landbouw krijgt veel ruimte. De ontwikkelingen moeten zorgvuldig worden afgestemd op de wens van het behouden van een wijds open landschap, met koeien in de wei.

Toets aan visie

Vanuit de visie ligt de prioriteit bij het bieden van goede ontwikkelingskansen voor de landbouw en het behouden van de openheid. Dit alles in combinatie met waterberging.

Conclusie

De voorkeur gaat in dit deelgebied uit naar het sociaal-economisch alternatief. Deze keuze is met name ingegeven doordat dit het enige gebied is waar goede ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw liggen, zowel voor grondgebonden landbouw als intensieve veehouderij. Een sterke economische functie in combinatie met behoud van openheid.

4.3.3 Ontspanning voor de stad/ stedendriehoek

Effectvergelijking

De effecten van beide alternatieven zijn vergelijkbaar. Bij de kansrijke oplossingen water-, milieu- en natuur levert het HE alternatief een grotere bijdrage aan het realiseren van de natuurdoelen dan het SE alternatief. Er worden meer gebieden beschermd, waaronder in de Beekbergerpoort. De kansrijke oplossing voor intensieve veehouderij scoort het HE alternatief iets beter ten opzichte van het SE alternatief doordat de intensieve veehouderij bij HE het gebied uitgaat naar de vestigingslocatie. Voor recreatie en toerisme gaat de voorkeur uit naar het SE alternatief, doordat hierbij meer ontwikkelingen mogelijk zijn rondom Bussloo. In het SE alternatief is meer ruimte voor nieuwe economische dragers in de vorm van wonen.

Mate van doelbereik

Vanuit de prioritaire doelen wordt recreatie, grondgebonden landbouw en toegankelijkheid van het gebied als belangrijkste gezien. Het sociaal-economisch alternatief levert de meest positieve bijdrage aan het realiseren van de prioritaire doelen.

Toets aan visie

De visie legt prioriteit bij het in goede banen leiden van de aanwezigheid van de stad op het gebied. Het is hier van belang dat de beschikbare ruimte voor de verschillende functies gekozen wordt voor goede balans tussen ruimte voor wonen, recreatie, nieuwe economische dragers, landbouw en de stedelijke ontwikkelingen.

Conclusie

Het sociaal economisch alternatief voor wonen, nieuwe economische dragers, landbouw en recreatie en toerisme speelt het best in op de aanwezigheid van en de ontwikkelingen vanuit de stad. Deze geven de ruimte aan voor de andere kansrijke oplossingen.

4.3.4 Harmonie/ Zuidelijke IJsselvallei

Effectvergelijking

Kansrijke oplossingen uit het hydro-ecologisch alternatief hebben in het algemeen positievere effecten dan die uit het sociaal-economisch alternatief. Het gaat hierbij met name om de effecten gericht op de water-, milieu- en natuur kwaliteiten, intensieve veehouderij en de inzet van oppervlaktewater voor infiltratie-terugwinning. Doordat meer natuurgebieden beschermd worden, worden de doelstellingen voor water, milieu en natuur in het HE alternatief het beste gerealiseerd. Het SE alternatief heeft meer ruimte voor menselijk handelen waardoor de verwevenheid beter in stand wordt gehouden.

Mate van doelbereik

De keuze voor een van de alternatieven is lastig omdat de prioritaire doelen in dit deelgebied erg divers zijn. De prioritaire doelen zijn gericht op landschappelijke versterking, recreatieve ontwikkeling en het behoud van natte natuur. De diversiteit is ingegeven door de verwevenheid en de kwaliteiten van het gebied. De mate van doelbereik wordt ook bepaald door de verwevenheid.

Toets aan visie

De visie geeft prioriteit aan de verwevenheid en de goede balans tussen de verschillende functies. Dit samenspel moet versterkt worden binnen de bestaande karakteristiek van het gebied, waarbij cultuurhistorie wordt benut.

Conclusie

De voorkeur gaat uit naar een combinatie van beide alternatieven. Op basis van de visie wegen de effecten op landschap en cultuurhistorie en op ruimtelijke kwaliteit zwaarder ten opzichte van de andere aspecten. Ook wordt veel belang gehecht aan de bescherming van de vele natte parels in dit deelgebied. De omvang van de beïnvloedingsgebieden wordt bepaald door de parels, prioritaire natuur en HEN-wateren. Binnen de groene wiggen wordt de overgang van CVN naar IJssel zichtbaar en worden de natte natuurgebieden beschermd. De grondgebonden landbouw kan zich binnen deze randvoorwaarden verder ontwikkelen. In het hele gebied is versterking van recreatieve ontsluiting gewenst. Het Apeldoorns Kanaal speelt daarin een belangrijke rol. De vraag is echter in hoeverre de bevaarbaarheid door motorboten, inzet van oppervlaktewater voor infiltratie-terugwinning en SED functie met elkaar zijn te verenigen.

4.3.5 Zichtbare overgangen/ Randmeergebied

Effectvergelijking

In beide alternatieven treden grote verschillen op tussen de effecten van de kansrijke oplossingen gericht op water-, milieu- en natuur kwaliteiten en landbouw. Dit is te herleiden naar het grote verschil in areaalgrootte van de beïnvloedingsgebieden van natuur bij de twee alternatieven. Het grote beïnvloedingsgebied bij het HE alternatief levert meer bijdrage aan de doelen dan het SE alternatief. Voor de andere kansrijke oplossingen gaat de voorkeur ook uit naar het HE alternatief, al verschillen de effecten van de resterende kansrijke oplossingen weinig.

Mate van doelbereik

De hoogste prioriteit heeft het versterken van de economische structuur in dit gebied, het zichtbaar houden van de overgangen van CVN naar randmeer en behouden van de grondgebonden landbouw in combinatie met weidevogelbeheer. Het sociaal-economische alternatief levert de meeste bijdrage aan de realisatie van deze prioritaire doelen. Het HE alternatief levert een grotere bijdrage aan het behoud van de botanische waarden, met name langs de randmeerkust en langs beken.

Toets aan visie

Op basis van de visie wordt prioriteit gegeven een ontwikkeling die erop gericht is om de overgangen te versterken en de botanische waarden te behouden. Daarnaast wordt er gestreefd naar goede ontwikkelingskansen voor de landbouw.

Conclusie

Op basis van de visie wordt gekozen voor een mix van het HE en SE alternatief. Voor het realiseren van de water-, milieu- en natuurkwaliteiten is het beste te kiezen voor het SE/HE-alternatief (afhankelijk van de uitkomst van de discussie over de invloed van bemesting op SED-wateren en de relatie met de stroomgebieden), waarmee de ruimte geboden wordt voor de grondgebonden landbouw, maar ook bescherming wordt geboden aan de belangrijke natuurwaarden. Voor de resterende kansrijke oplossingen wordt bekeken hoe deze bij kunnen dragen aan de visie. Hiervoor geldt dat het HE alternatief de beste basis vormt.

4.3.6 Sleutel voor dynamiek/Agrarische Enclave

Effectvergelijking

De effectvergelijking tussen beide alternatieven geeft geen duidelijke verschillen aan omdat de beïnvloedingsgebieden van de natte natuur in beide alternatieven vrijwel de gehele enclave beslaan. Verplaatsing van intensieve veehouderij naar sterlocaties binnen de enclave is blijkt vanuit milieu en kosten effectiviteit niet effectief te zijn. Beëindigen en/of verplaatsen naar ver buiten de Agrarische Enclave en het nemen van technische maatregelen dragen vanuit dit oogpunt meer bij aan de doelen voor natuur, water en milieu. In het SE alternatief wordt meer ruimte geboden voor omschakeling van intensieve veehouderij naar schone functies door meer hergebruik van VAB's toe te staan dan in het HE alternatief. Hierdoor kan een bijdrage geleverd worden aan de realisatie van water- en milieudoelen. In geen van de alternatieven worden de gewenste milieudoelen gerealiseerd.

Mate van doelbereik

Vanuit het doelbereik is er geen duidelijke voorkeur voor HE of SE. Behoud en ontwikkeling van natte natuur moet samengaan met ontwikkelingskansen voor de intensieve veehouderij. De vraag is dus vooral hoeveel ruimte geboden wordt aan intensieve veehouderij in relatie tot mest, ammoniak en realisatie van natte natuur (met name rondom de Hierdense beek). De doelen voor waterkwaliteit van de Hierdense beek worden op dit moment nog lang niet gehaald. Tevens is het tegengaan van versterking een belangrijk doel.

Toets aan visie

Op basis van de visie wordt prioriteit gelegd bij de toekomstige balans tussen natuur en landbouw. Beide moeten een toekomst krijgen in dit gebied. De waterkwaliteit en de natuurwaarden van de Hierdense beek zijn daarbij leidend. De andere functies moeten zich schikken in de ruimte die de natuur en de landbouw geven.

Conclusie

Op basis van het bovengenoemde zal een combinatie van de twee alternatieven mogelijk zijn. De problemen in de intensieve veehouderij worden opgelost door een gecombineerde inzet van bedrijfsbeëindiging, verplaatsing naar buiten het gebied en door technische maatregelen. De totale sector zal met het aantal dieren krimpen in de enclave, maar voor enkele individuele ondernemers zijn er groeikansen. Technische maatregelen zullen de effecten van verzuring beperken. Niet het hele gebied zal worden aangewezen als extensiveringsgebied omdat dit alleen tot beëindiging van de intensieve veehouderij sector zal leiden. Dit betekent wel dat de gewenste natuur, water en milieu doelen niet gehaald worden. Het wonen en werken voegt zich naar de randvoorwaarden die voortkomen uit de voorgestelde water-, milieu- en natuur kwaliteiten van de Hierdense beek en zijn omgeving. Voor de recreatie wordt er in dit deelgebied ruimte gezien voor verdere uitbreiding, maar binnen het nul saldo voor het CVN, waartoe de Agrarische Enclave behoort. Deze uitbreiding mag per saldo niet leiden tot verdere verstening.

4.3.7 Eindeloze Veluwe/ CVN

Effectvergelijking

De meeste maatregelen ten behoeve van CVN worden genomen in de deelgebieden rondom het CVN en de Gelderse Vallei. In de effectvergelijking van de deze deelgebieden wordt over de maatregelen gesproken. De kansrijke oplossingen die op het CVN spelen zijn recreatie en terugdringen van de grondwaterwinning. Hiervoor zijn de effecten van het hydro-ecologisch alternatief positiever dan die van het sociaal economisch alternatief. Voor recreatie komt dat doordat er minder verstoring door clustering optreedt en het CVN beter wordt ontsloten voor recreanten. Met betrekking tot drinkwater wordt in het HE alternatief een groter gebied beschermd en wordt de verdroging meer teruggedrongen dan in het SE alternatief. De kansrijke oplossing voor wonen leidt in het HE alternatief tot minder verstening dan in het SE alternatief. De maatregelen die specifiek worden genomen in V2010 zijn autonoom en daarom niet meegenomen in de effectvergelijking. Deze maatregelen zijn wel opgenomen in de kostentabel.

Mate van doelbereik

De prioritaire doelen voor het CVN richten zich op een kwaliteitsverbetering voor natuur en recreatie, met de natuurkwaliteiten daarbij als sturend thema. Het HE alternatief zal het beste bijdragen aan deze doelen. Een ander doel is de omsingeling te voorkomen. Dit wordt in de deelgebieden buiten het CVN en in de Gelderse Vallei opgelost.

Toets aan visie

De visie geeft prioriteit aan een balans tussen ecologie en economie. De bescherming van het grootste aaneengesloten natuurgebied van Nederland is daarbij leidend. Dat wil niet zeggen dat er geen andere functies mogelijk zijn.

Conclusie

V2010 zal een groot deel van de doelen voor het CVN realiseren (zie maatregelen). Reconstructie levert vanuit de andere deelgebieden en de Gelderse Vallei bijdragen aan de verbetering van de natuurkwaliteit door vermindering van verdroging en vermindering van verzuring. Ook wordt in alle deelgebieden een bijdrage geleverd aan het voorkomen van omsingeling van het CVN door o.a. groene wiggen. De recreatieve kwaliteitsimpuls wordt gerealiseerd door 'krimp en groei' en verbetering van de recreatieve ontsluiting en verbinding met de omgeving. VAB's in de kleine enclaves worden gesloopt.

4.4 Effectvergelijking voor het Meest milieuvriendelijk alternatief (MMA)

Om te komen tot een meest milieuvriendelijk alternatief wordt op basis van dezelfde gegevens een nieuwe afweging gemaakt. In dit geval worden slechts de effecten die kansrijke oplossingen hebben op water, milieu en natuur meegenomen. Mate van doelbereik en de visie spelen hierbij geen rol.

Effectvergelijking

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de effecten voor de totale Veluwe.

Kansrijke oplossingen gericht op:		Water	Milieu	Natuur
Water-, milieu- en natuurkwaliteit	HE	++	+	*
	SE	+	0/+	*
Grondgebonden landbouw	HE	++	+	+
	SE	+	0/+	0
Intensieve veehouderij	HE	0/+	+	++
	SE	0/+	0/+	+
Wonen	HE	0/+	0/+	++
	SE	0	+	0
Groene wiggen	HE	+	0	++
	SE	+	0	+
Waterberging	HE	0/+	0	+
	SE	0/+	0	0
Drinkwaterwinning	HE	++	+	++
	SE	0/+	0/+	0
Nieuwe economische dragers	HE	0/+	0/+	+
	SE	0	+	-
Recreatie & toerisme	HE	0	0	-
	SE	0	-/0	--
Realisatie EHS	HE	++	0/+	++
	SE	+	0	+
Beeldkwaliteit	HE	+	0	+
	SE	+	0	+

Conclusie

Het HE alternatief is vanuit dit oogpunt voor alle kansrijke oplossingen het Meest Milieuvriendelijk Alternatief. Wanneer de effecten bekeken worden per deelgebied dan komt ook het HE alternatief eruit als het Meest Milieuvriendelijke alternatief.

In Hoofdstuk 5 zal worden aangegeven waarin het Voorkeursalternatief verschilt van het MMA en in hoeverre het VKA meer milieuvriendelijk gemaakt kan worden.

Meest Milieuvriendelijke alternatief zonering intensieve veehouderij

Uit een recent uitgevoerde studie blijkt dat een ammoniak-emissiereductie van 75% nodig is om aan de lange termijn doelstellingen te voldoen. Via de autonome ontwikkeling wordt verwacht dat er een reductie van ongeveer 25% plaatsvindt. De reconstructie voegt daar nog eens 3 tot 4 % aan toe.

Er zijn dus aanzienlijk ingrijpendere maatregelen nodig om op termijn de milieudoelstellingen te realiseren. Eigenlijk komt het er op neer dat er op de kwetsbare zwak gebufferde zandbodems van de Veluwe

helemaal geen plaats is voor intensieve veehouderij (0-emissie) en de melkveehouderij zal volstrekt grondgebonden moeten worden.

Wat betreft maatregelen in de reconstructie zou gedacht kunnen worden aan het volgende:

- extensiveringsgebied overal op 500 m.;
- verwevingsgebied zonder hervestiging vanaf 500 tot 3000m.
- verwevingsgebied met accent sterlocatie op kleigrond of tenminste op 3 km afstand van voor verzuringgevoelige natuur.
- Alleen landbouwontwikkelingsgebied op kleigrond op tenminste 5 km vanaf voor verzuring gevoelige natuur.

De effecten zullen op korter termijn niet eens veel verschillen van die van HE, maar op den duur zal er onder druk van voortdurende schaalvergroting een beweging plaatsvinden van de intensieve veehouderij vanaf het zand naar de klei. Een nadere definiering van grondgebonden veehouderij en voldoende sturing (ook via RO) daarop, zal ook de belasting van de natuur door melkveehouderij terug kunnen brengen.

Kijkend naar het reconstructiegebied Veluwe betekent dit dat er geen ruimte zou zijn voor een landbouwontwikkelingsgebied en dat het nu aangewezen landbouwontwikkelingsgebied een verwevingsgebied met accent sterlocatie zou moeten zijn.

5 Voorkeursalternatief en Meest Milieuvriendelijk alternatief

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden het voorkeursalternatief (VKA) en het verschil met het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) beschreven, die als basis dienen voor het uit te werken ontwerp reconstructieplan. Deze beschrijvingen vinden plaats voor de Veluwe totaal (5.2) en per deelgebied (5.3). Verder zijn de bijbehorende zonering (5.4), maatregelen en kosten (5.5 en bijlage 8) beschreven.

Bij het samenstellen van het voorkeursalternatief is enerzijds gebruik gemaakt van de resultaten uit hoofdstuk 4, waarbij door confrontatie van visie en effectvergelijking is bepaald in welke richting het voorkeursalternatief (VKA) gaat. Anderzijds zijn de discussies met de Veluwecommissie (in workshops, werkgroepen en commissievergaderingen) richtinggevend voor het formuleren van het voorkeursalternatief. In hoofdstuk 4 is aangegeven dat het hydro-ecologisch alternatief overeenkomt met het Meest milieuvriendelijke alternatief. Hiervoor is alleen gekeken naar de effecten op water, milieu en natuur. In 5.2.3 wordt het MMA voor de Veluwe als geheel nog eens beschreven. Per deelgebied worden vervolgens de verschillen tussen het VKA en het MMA weergegeven.

Het voorkeursalternatief is een beschrijving van de gewenste situatie in 2015, zoals deze gerealiseerd wordt met reconstructie. Vervolgens is de strategie verwoord voor het bereiken van deze situatie. Verder zijn in 5.2.2 de effecten beschreven van het Voorkeursalternatief.

5.2 Veluwe als geheel: "Sleutel voor ontwikkeling"

5.2.1 Het voorkeursalternatief

Totaalgebied	Identiteit	Prioritaire doelen	Visie
Veluwe	Sleutel voor ontwikkeling	• Ontwikkelingsmogelijkheden bieden voor (intensieve) landbouwbedrijven • Versnelling processen door integrale aanpak • Herstellen basis water- en milieukwaliteit • Realiseren en beschermen EHS • Behouden en versterken landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en randgebieden, voorkomen omsingeling • Versterken relatie CVN en Randmeergebied/IJsselvallei • Aanwijzen van locaties voor waterberging • Leefbaarheid van het landelijk gebied stimuleren • Duurzaam veiligstellen drinkwatervoorziening	Overgangen open en herkenbaar houden, eenheid waarborgen, verbindingen scheppen, ontwikkeling stimuleren, evenwicht in ecologie en economie

Groene Wiggen

De Veluwe is een bijzonder gebied dat voor meer dan 50 procent uit natuur en bos bestaat. Daar komt bij dat de omliggende randzones qua landschap, cultuurhistorie en natuur zeer waardevol zijn. Belangrijk voor de Veluwe zijn de vloeiende overgangen van het gesloten bos- en natuurlandschap van het Centraal Veluws Natuurgebied naar het open, weidse landschap in de IJsselvallei en het Randmeergebied. Deze overgangen zijn blijvend herkenbaar door 'groene wiggen'. Deze groene wiggen vormen de basisstructuur. Belangrijke aanknopingspunten voor een duurzame inrichting van deze groene wiggen zijn ruimtelijke kwaliteit, benutting van het watersysteem, grondgebonden landbouw, bestaande landgoederen en nieuwe buitens, ecologische poorten en ecologische verbindingzones en verbetering van de milieuomstandigheden. In de groene wiggen neemt de versterking af door duidelijke randvoorwaarden mee te geven aan ontwikkeling van de functies wonen, werken, intensieve veehouderij, intensieve dag- en

verblijfsrecreatie en door het slopen van vrijkomende agrarische gebouwen. Dit wordt planologisch vastgelegd en tevens wordt een inrichtingsplan opgesteld.

Natuur en Water

De ontwikkeling, versterking en behoud van natuur en landschap zijn belangrijk op de Veluwe. Schone en kwetsbare gebieds- en gebruiksfuncties zijn op basis van de watersysteembenadering binnen (deel)stroomgebieden geordend. Hierdoor ontstaan goede mogelijkheden voor herstel van natte natuur (antiverdroging en -vermesting) en inzet van oppervlaktewater voor de openbare drinkwatervoorziening. Voor alle HEN en SED-wateren die reeds aan waterkwaliteitsdoelstellingen voldoen geldt minimaal een stand-still principe voor de oppervlaktewaterkwaliteit. Dit betekent dat een planologische bescherming van deze beïnvloedingsgebieden geldt en dat maatregelen niet mogen leiden tot verslechtering van de situatie. Voor de HEN- en SED-wateren die nog niet voldoen aan de doelstellingen worden per deelgebied de prioriteiten aangegeven voor welke wateren in het kader van de reconstructie maatregelen worden genomen om de doelstellingen te halen (afgraven bouwvoor, verminderen bemesting).

Voor het verduurzamen en veiligstellen van de openbare drinkwatervoorziening is overgegaan op oppervlaktewinning uit de Grift en het eerste pand van het Apeldoorns Kanaal. De grondwateronttrekking is op specifieke locaties verminderd en de 100-jaars intrekgebieden zijn ruimtelijk en milieuhygiënisch beschermd. Deze bescherming geldt ook voor de stroomgebieden van waaruit oppervlaktewater wordt ingezet voor drinkwater. Verder worden aanvullende maatregelen uitgevoerd om aanwezige vervuillingsbronnen of risico's hierop te saneren.

De regionale wateroverlast, die eens in de 10-25 jaar voorkomt, wordt in de aangewezen zoekgebieden (2.000 ha) opgevangen. Dit is in natuurlijke laagtes in combinatie met landbouw (blauwe diensten) of natuur en langs weteringen en/of beken.

De Ecologische Hoofdstructuur is gerealiseerd door extra inzet van overheid en particulieren voor ontwikkeling en beheer van natuur. Gedacht kan worden aan het terugdringen van bezuinigingen, een ruimer instrumentarium voor nieuwe landgoederen (min 15 ha groen), meer inzet van particulier initiatief voor realisatie en beheer, breder inzetten van het instrument particulier beheer.

Land- en tuinbouw

Landbouw is en blijft een belangrijke functie op de Veluwe buiten het Centraal Veluws Natuurgebied. De grondgebonden landbouw heeft een belangrijke rol in het behoud en beheer van de landschappelijke identiteit.

De Noord Oost IJsselvallei (Weidse landschap), Polder Oosterwolde en gebieden in de Zuidelijke IJsselvallei (Harmonie) zijn gebieden op de Veluwe waar de grondgebonden landbouw zich optimaal kan ontwikkelen. Grondgebonden landbouwbedrijven die worden verplaatst vanuit te extensiveren gebieden kunnen hier een plek krijgen.

In de Noord Oost IJsselvallei zijn ruime zoekgebieden aangewezen voor hervestiging (verweving met accent ster) en nieuwvestiging (landbouwontwikkelingsgebied) van de levensvatbare intensieve veehouderij die vanuit de extensiveringszones en de varkensvrije zone van de Veluwe worden verplaatst. Het streven is daarbij om deze bedrijven in eerste instantie te vestigen op sterlocaties en pas in tweede instantie in kleine plaatselijke vestiginglocaties in het landbouwontwikkelingsgebied (3-10 bedrijven). In hoeverre een voorrangspositie aan Veluwse boeren kan worden gegeven, wordt verder uitgewerkt in het ontwerpplan.

Het extensiveringsgebied voor intensieve veehouderij bestaat uit het CVN met daaromheen een zone van 500 meter en de voor verzuring gevoelige parels buiten het CVN met een zone van 250 meter. Voorwaarde hierbij is wel dat aan de westkant van het CVN (in de Gelderse Vallei) ook een zone van 500 meter wordt gehanteerd. In dit extensiveringsgebied krijgen intensieve veehouderijbedrijven beperkingen opgelegd ten aanzien van emissie, aantal te houden dieren en bouwblok grootte. Levensvatbare bedrijven krijgen de mogelijkheid te verplaatsen naar aangewezen verwevingsgebieden met accent sterlocaties of naar het landbouwontwikkelingsgebied. Verplaatsing naar verwevingsgebieden wordt voorkomen. Niet-levensvatbare bedrijven krijgen een beëindigingsregeling aangeboden. Op kaart 11 is deze zonering intensieve veehouderij weergegeven.

N.b. op dit moment is nog geen duidelijkheid vanuit het Rijk over de Motie Schreijer en de invloed van de Vogel- en Habitatrichtlijn, dit kan mogelijk gevolgen hebben voor de zonering van de intensieve veehouderij. In het ontwerpplan wordt deze zonering definitief uitgewerkt.

In de Agrarische Enclave is voor de intensieve veehouderij een afwijkende benadering gekozen. Aanleiding daartoe is het karakter van het gebied, gelegen midden in het Centraal Veluws Natuurgebied en nabij Habitat-richtlijn-gebied en de Hierdensche beek, met een grote concentratie van kalverhouderijen. Dit gebied wordt aangewezen als pilotgebied. Op basis van een convenant tussen landbouw, natuur en milieu wordt de ontwikkeling van de kalverhouderij in relatie tot natuurontwikkeling en de waterkwaliteit van de Hierdensche beek verder vorm gegeven. De uitgangspunten hiervoor worden in het deelgebied verder uitgewerkt (paragraaf 5.3).

De landbouw is rondom beken en sprengen en in de intrekgebieden voor de drinkwatervoorziening ontwikkeld tot een extensieve grondgebonden landbouw (Blauwe Bron, Harmonie, Agrarische Enclave en rondom de Hierdensche Poort). Mogelijk dat hiervoor grondgebonden landbouwbedrijven verplaatst moeten worden. De mestgift in deze gebieden is teruggebracht tot een niveau, waarmee wordt voldaan aan de gewenste waterkwaliteit voor drinkwater en natte natuur.

Ontwikkelingsmogelijkheden voor verbrede landbouw zijn waar mogelijk gecombineerd met andere functies zoals kleinschalige recreatie, natuur- en landschapsbeheer, drinkwaterwinning en waterberging. De meeste kansen liggen in de deelgebieden Harmonie, Blauwe Bron, Agrarische Enclave en Randmeergebied.

Biologische landbouw heeft gezien de grondsoort en de ontwikkelingsmogelijkheden tot grote marktgerichte bedrijven de meeste kansen in het Randmeergebied (Polder Oldebroek) en de Noord-Oost IJsselvallei (We(ij)dse Landschap).

De glastuinbouw uit het gebied wordt in het kader van de stedelijke ontwikkelingen in de stedendriehoek actief verplaatst naar de landelijk aangewezen ontwikkelingsgebieden, zoals Koekoekspolder nabij Kampen en Huissen-Bemmel (bij de GLTO en lokaal bestaat de wens om de glastuinbouw in het gebied te houden).

Om veterinaire risico's te beperken is een varkensvrije zone aangewezen, waarbij de IJssel, de Rijn en de Randmeren de grens vormen.

Recreatie en Toerisme

De verblijfsrecreatie heeft een kwalitatieve groei doorgemaakt, waarbij het totaal aantal hectares op het Centraal Veluws Natuurgebied (CVN) van de verblijfsrecreatie gelijk blijft (Krimp en groei). De recreatie heeft zich kwalitatief ontwikkeld op aangewezen plaatsen (clusters) met winst voor zowel natuur als recreatie. Verder zijn verblijfsrecreatiebedrijven vanuit het CVN verplaatst naar aangewezen zoekgebieden buiten het CVN, waar zij ontwikkelingsmogelijkheden hebben rekeninghoudend met de gebiedskwaliteiten. Hierbij worden randvoorwaarden gesteld aan de inrichting, beheer en exploitatie. De voorkeur ligt daarbij in een verplaatsing naar gebieden met goede potenties voor recreatie. In de aangewezen zoekgebieden (kaart 13) hebben de recreatieondernemers die hervestigen in het kader van groei en krimp vanuit het CVN een voorkeurspositie ten opzichte van nieuwe recreatieondernemers van buiten het CVN. In hoeverre een voorrangpositie aan Veluwe recreatiebedrijven kan worden gegeven, wordt verder uitgewerkt in het ontwerpplan.

Het streven is om als Veluwe weer een duidelijke plek in de top 3 te krijgen als toeristisch gebied in Nederland.

Het verder uitpanden van recreatiebedrijven op de Veluwe zal via een herziening van de bestemmingsplannen worden tegengegaan. In het ontwerpplan zal worden onderzocht in hoeverre artikel 27 uit de Reconstructiewet hierin een rol kan vervullen.

Intensieve dagrecreatie kan worden uitgebreid in de daarvoor aangewezen gebieden zoals rond het Apeldoorns Kanaal, Bussloo en Kievitsveld (zie kaart 13).

Op de Veluwe is vooral plek voor duurzame recreatieve ontwikkelingen die aansluiten bij de thema's natuur, water en cultuurhistorie. Kleinschalige ontwikkelingen zoals erfgoedlogies, bed en breakfast en fietscafé's passen daar goed bij.

De recreatieve verbinding van Centraal Veluws Natuurgebied met de randen en de IJssel is versterkt door de aanleg van paden van west naar oost, gekoppeld aan routes van noord naar zuid, en door betere

ontsluiting voor recreatief medegebruik van schouwpaden en agrarische gronden. Het fietstotaalplan is hiervoor richtinggevend.

Het Apeldoorns Kanaal wordt passeerbaar gemaakt voor boten. Met welk soort boten wordt verder onderzocht in relatie tot de drinkwaterfunctie en natuurfunctie van het eerste pand van het Apeldoorns Kanaal. In een zone rond het Apeldoorns Kanaal zijn verdere ontwikkelingen mogelijk passend bij de kwaliteiten van het gebied.

De plannen voor het Apeldoorns Kanaal worden gebaseerd op een studie naar bevaarbaarheid in relatie tot andere functies en de te maken kosten (180 miljoen euro). Afhankelijk van de resultaten van dit onderzoek kunnen recreatieve ontwikkelingen rondom het Apeldoorns Kanaal verder worden vormgegeven.

Wonen, Nieuwe economische dragers en beeldkwaliteit

Wonen in het landelijk gebied wordt verder vorm gegeven, mits sprake is van een verbetering in de ruimtelijke en/of milieukwaliteit. Dit betekent dat speciale instrumenten actief, flexibel en met maatwerk worden ingezet (zoals nieuwe landgoederen voor het financieren van groen en ruimte voor ruimte achtige instrumenten voor het financieren van sloop van gebouwen).

Bij de ontwikkeling van nieuwe buitenplaatsen (instrument nieuwe landgoederen) wordt gedifferentieerd omgegaan met de ontwikkeling van het aantal hectares natuur. In bepaalde gebieden zoals groene wiggen en EHS wordt gestreefd naar minimaal 15 hectare groen in plaats van 5 hectare.

Vrijkomende agrarische gebouwen kunnen worden gebruikt voor wonen en nieuwe economische dragers. In waardevolle gebieden, zoals de groene wiggen, beekdalen, open gebieden en natuurgebieden worden deze gebouwen gesloopt mits ze van cultuurhistorische waarde zijn. Gedacht kan worden aan verplichting van sloop bij het gebruik maken van verplaatsingsregelingen en beëindigingsregelingen door de landbouw. In het ontwerpplan worden de randvoorwaarden voor hergebruik en /of slopen van vrijkomende gebouwen verder uitgewerkt.

Nieuwe economische dragers kunnen onder voorwaarden ruimte krijgen in vrijkomende gebouwen, afhankelijk van type en omvang van de activiteiten en de kwaliteiten van het gebied. Aandachtspunten hierbij zijn de mogelijkheden op bestaande landgoederen en ontwikkeling van bos als nieuwe economische drager. Deze randvoorwaarden worden in het ontwerp- en bestemmingsplan verder uitgewerkt. Nieuwe grootschalige economische ontwikkelingen naast landbouw en recreatie worden op de Veluwe niet voorzien.

Om de identiteit en verscheidenheid van de Veluwe te versterken is het van belang procesafspraken te maken, zodat tijdig wordt gestuurd op ruimtelijke kwaliteit en beeldkwaliteit in het bijzonder. Dit betekent dat Provincie en gemeenten samen sturen op beeldkwaliteit. Dit is noodzakelijk om invulling te geven aan de integrale doelstelling van de reconstructie van de Veluwe. Dit betekent dat alle gemeenten een (inter)-gemeentelijk beeldkwaliteitplan voor het buitengebied maken.

5.2.2 De effecten van het Voorkeursalternatief

De effecten van het voorkeursalternatief worden beschreven voor Veluwe totaal uitgaande van de effectbeschrijvingen van de verschillende milieuthema's. Deze beschrijving is gebaseerd op de achtergrondsdocumenten. De volgende tabel geeft een overzicht van de beoordeling van het VKA ten opzichte van de autonome ontwikkeling. Voor de deelgebieden zijn vergelijkbare tabellen gemaakt die zijn opgenomen in bijlage 7 (effecten VKA).

Milieueffecten Voorkeursalternatief	Milieu	Natuur	Water	Leefbaarheid en economie	Ruimtelijke kwaliteit	Landschap cultuurhistorie
Water-, milieu-, en natuurkwaliteit	0/+	*	+	0/+	+	++
Grondgebonden Landbouw	0/+	+	+	+	+	0/+
Intensieve veehouderij	0/+	+	0/+	++	+	0/+
Wonen	0/+	+	0/+	0	++	+
Groene Wiggen	0	+	+	0/+	++	++
Waterberging	-/+	+	0/+	0	+	0/+
Drinkwaterwinning	0/+	++	++	+	+	++
Nieuwe economische dragers	0/+	-/0	0	0/+	+	+
Recreatie & toerisme	0	-/0	0	+	0/+,+	+
Realisatie EHS	0	++	+	+	++	+
Beeldkwaliteit	0	+	+	+	++	++

*zie water- milieu- en natuurkwaliteit

Milieu

Onder invloed van de reconstructie gaat de kwaliteit van het milieu in de EHS er beperkt op vooruit. De ammoniakbelasting neemt vooral op het CVN wat af door een 500 m breed extensiveringsgebied. De nutriëntenbelasting van het grondwater neemt vooral af door anti-verdrogingsmaatregelen. Daar staat tegenover dat de belasting van het oppervlaktewater toeneemt. Langs de oostflank van de Veluwe en in het stroomgebied van de Hierdense Beek wordt op beperkte schaal de bemesting verder teruggebracht zodat hier ook de oppervlaktewaterkwaliteit beter wordt.

De kwaliteit van het buitengebied als woonmilieu gaat er wat op achteruit. Dit komt doordat er bij vaststelling van het reconstructieplan een soepeler regiem van de stankwet van kracht wordt.

Natuur

Uitvoering van het voorkeursalternatief heeft over het algemeen een positieve uitwerking op de kwaliteit van de natuur in vergelijking met de autonome ontwikkeling. Met name drinkwaterwinning en de versnelde realisatie van de EHS hebben een zeer positief effect. Realisatie van de EHS door het vrijkomen van extra budget voor de aankoop van gronden voor natuur en omdat alle ontwikkelingen op gebied van natuur worden gestimuleerd. . Bovendien leidt het afronden van de EHS tot grotere eenheden natuur die beter beheerd kunnen worden (bijvoorbeeld door een aangepast eigen waterbeheer in natuurgebieden). Het op grotere schaal inzetten van oppervlaktewater voor drinkwaterwinning door het infiltreren van schoon oppervlaktewater in de bodem van waterwingebieden. Drinkwaterwinning via herinfiltratie van oppervlaktewater leidt tot minder grondwateronttrekking en dus minder verdroging. Activiteiten gericht op grondgebonden landbouw worden onderscheiden in extensiveren van de landbouw en optimaliseren van bestaande landbouw, vooral de eerste draagt bij tot een positief effect omdat dit bijdraagt aan een betere waterkwaliteit voor natte natuur. Het effect van maatregelen gericht op nieuwe economische dragers is positief, mits het om schone functies gaat. Met name de milieubelasting van de omgeving zal er door verbeteren. Het effect van verdere ontwikkeling van recreatie en toerisme en nieuwe economische dragers is sterk afhankelijk van de locaties waarop de groei plaatsvindt. Bij een goede locatietoetsing in de planuitwerking is het effect op de natuurkwaliteit neutraal.

Water

De kwaliteit van water in het VKA neemt toe door de maatregelen gericht op optimalisatie van de water-, milieu- en natuurkwaliteit, veiligstelling en verduurzaming van openbare drinkwatervoorziening en de aanwijzing en inrichting van waterbergingsgebieden. Met deze maatregelen wordt op een adequate wijze invulling gegeven aan de realisatie van duurzame en veerkrachtige watersystemen en de verdrogingsbestrijding.

De overige maatregelen dragen in algemene zin in beperkt positieve mate bij aan de realisatie van veerkrachtige en duurzame watersystemen en de verdrogingsbestrijding. Het gaat dan met name om de mogelijkheden voor functiecombinaties, meervoudig ruimtegebruik en meekoppeling. Dit speelt vooral bij de realisatie van de Groene Wiggen, het sturen op beeldkwaliteit en de realisatie van de EHS.

Leefbaarheid en economie

Het voorkeursalternatief draagt op een positieve wijze bij aan de kwaliteit van leefbaarheid en economie van het reconstructiegebied. Een zeer positief effect hebben de maatregelen gericht op intensieve veehouderij omdat deze leiden tot een duurzame economische oplossing, gecombineerd met ruimtelijke verbeteringen. De overige onderdelen van het voorkeursalternatief hebben een (beperkt) positief effect. Het effect van activiteiten gericht op wonen is neutraal: door een sterker accent op het tegengaan van verstening in het buitengebied zijn er minder bouw mogelijkheden, maar in een aantal deelgebieden is de mogelijkheid van herbestemming van VAB's met een woonfunctie. Het effect van activiteiten gericht op waterberging is neutraal omdat productieverliezen (blauwe diensten) gecompenseerd worden.

Ruimtelijke kwaliteit

De ruimtelijke kwaliteit van de Veluwe neemt toe onder invloed van de reconstructie. De voorkeur is gegeven, op een paar punten na, aan een combinatie van beide alternatieven. Volgens de hoofddoelstelling is gestreefd naar het behoud van de verscheidenheid en de eigen identiteit van de Veluwe (CVN en de randen). Daarom is er gestreefd naar regionale differentiatie en is het voorkeursalternatief opgebouwd uit de verschillende zeven deelgebieden (of regio's). Voor de Veluwe als totaal is er een evenwicht gevonden tussen ecologie en economie. De kansrijke oplossingen stimuleren diverse ontwikkelingen die gemiddeld een (ruim) positief effect op de ruimtelijke kwaliteit hebben ten opzichte van de autonome ontwikkeling.

Landschap en cultuurhistorie

Het effect van de reconstructie op landschap en cultuurhistorie is matig tot zeer positief. Met name de activiteiten gericht op beeldkwaliteit, water- natuur- en milieukwaliteit en drinkwaterwinning hebben een zeer positief effect. Voor de beeldkwaliteit worden procesafspraken tussen de gemeenten gemaakt om samen te sturen op beeldkwaliteit. Voor cultuurhistorie en landschap heeft dit een zeer positief effect. Activiteiten gericht op drinkwaterwinning dragen in positieve mate aan het landschap bij omdat de herinrichting ertoe leidt dat de leesbaarheid van het natuurlijk systeem vergroot wordt (visueel ruimtelijke structuur) en beter aansluit op de fysieke ondergrond (functioneel ruimtelijke structuur). Verbetering van de water- milieu- en natuurkwaliteit is gericht op een duurzaam watersysteem. Dit betekent o.a. een afname van verstening in natuurgebieden, waardoor het natuurlijke (water) systeem weer leesbaar wordt in het landschap.

5.2.3 Het Meest Milieuvriendelijke alternatief (MMA)

Groene Wiggen

De groene wiggen zorgen ook in het MMA dat de overgangen op de Veluwe blijvend herkenbaar zijn. In tegenstelling tot het VKA is er geen ruimte voor nieuwbouw binnen de wiggen, alleen ter afronding van kernen.

Natuur en Water

Om de water- en milieuomstandigheden voor de gestelde natuurdoelen via de reconstructie te realiseren worden in het MMA de maatregelen in de beïnvloedingsgebieden rondom **alle** natuur en HEN- en SED-wateren genomen.

Grondwateronttrekking wordt verminderd door het maximaal aanwenden van oppervlaktewater voor de drinkwaterbereiding. Daarvoor worden alle HEN- en SED-beken gekoppeld aan de Grift en het eerste

pand van het Apeldoorns Kanaal voor drinkwaterwinning. Dit betekent dat in het MMA 15 miljoen m³ per jaar aan drinkwaterbereiding kan plaatsvinden. In het VKA is dit 13 miljoen m³ per jaar.

Evenals in het VKA wordt voor de totale Veluwe 500 ha ruimte gezocht voor waterberging. In het MMA wordt dit met name gezocht langs beken en in natuurlijke laagtes, in combinatie met weidevogel- of natuur.

De realisatie van de EHS wordt in MMA vergelijkbaar versneld als in het MMA, door het realiseren van nieuwe natuur en het toepassen agrarisch natuurbeheer. De kans ligt vooral in de koppeling met andere functies. Hierbij valt te denken aan de ontwikkeling van nieuwe landgoederen met minimaal 15 ha. groen, het stimuleren van particulier beheer, meer financiële middelen van de overheid voor het aankopen van gronden voor de EHS.

Land- en tuinbouw

In de beïnvloedingsgebieden van alle natuur en drinkwaterwinning wordt de grondgebonden landbouw geëxtensiverd, onder andere door inzet van het instrument herverkaveling. In de polders is de extensivering met name gericht op weidevogelnatuur. Evenals in het VKA worden de omstandigheden voor de grondgebonden landbouw verbeterd in het We(ij)dse landschap. In de Stedendriehoek vindt stimulatie van stadslandbouw plaats. Biologische landbouw wordt in alle deelgebieden gestimuleerd.

Op basis van kosten effectiviteit en milieueffect bestaat het extensiveringsgebied voor intensieve veehouderij in een realistisch MMA uit het CVN met daaromheen een zone van 500 meter en de voor verzuring gevoelige natuurgebieden buiten het CVN met een zone van 250 meter. Voorwaarde hierbij is wel dat aan de westkant van het CVN (in de Gelderse Vallei) ook een zone van 500 meter wordt gehanteerd.

Om op termijn de milieudoelstellingen te realiseren zijn aanzienlijk ingrijpendere maatregelen nodig. Eigenlijk komt het er op neer dat er op de kwetsbare zwak gebufferde zandbodems van de Veluwe helemaal geen plaats is voor intensieve veehouderij (0-emissie) en de melkveehouderij zal volstrekt grondgebonden moeten worden.

Wat betreft maatregelen in de reconstructie zou gedacht kunnen worden aan het volgende:

- extensiveringsgebied overal op 500 m.;
- verweingsgebied zonder hervestiging vanaf 500 tot 3000m.;
- verweingsgebied met accent sterlocatie op kleigrond of tenminste op 3 km afstand van voor verzuring gevoelige natuur;
- alleen landbouwontwikkelingsgebied op kleigrond op tenminste 5 km vanaf voor verzuring gevoelige natuur.

De effecten zullen op korter termijn niet eens veel verschillen van die van HE, maar op den duur zal er onder druk van voortdurende schaalvergroting een beweging plaatsvinden van de intensieve veehouderij vanaf het zand naar de klei. Een nadere definiering van grondgebonden veehouderij en voldoende sturing (ook via RO) daarop, zal ook de belasting van de natuur door melkveehouderij terug kunnen brengen. Bovengenoemde maatregelen dragen veel kosten met zich mee, daarom is het realisatiegehalte gering en wordt het niet als MMA voorgesteld.

De levensvatbare bedrijven uit de extensiveringsgebieden en varkensvrijzone worden verplaatst naar een te ontwikkelen vestigingslocatie in de Noord-Oost IJsselvallei buiten de verschillende deelgebieden. In het MMA is dus geen ruimte voor hervestiging op sterlocaties.

In de Agrarische Enclave wordt de grootste bijdrage geleverd aan het milieu door het uitplaatsen van de intensieve veehouderij uit de enclave. Dat betekent dat de gehele enclave als extensiveringsgebied wordt aangewezen en dat de maatregelen gericht zijn op beëindiging of uitplaatsing van de intensieve veehouderij het landbouwontwikkelingsgebied in de IJsselvallei of elders.

Evenals in het VKA wordt de glastuinbouw uit het gebied actief verplaatst naar de landelijk aangewezen ontwikkelingsgebieden, zoals Koekoekspolder nabij Kampen en Huissen-Bemmel.

Om veterinaire risico's te beperken is een dezelfde varkensvrije zone aangewezen als in het VKA, waarbij de IJssel, de Rijn en de Randmeren en Amsterdam Rijnkanaal/A27 de grens vormen.

Recreatie en Toerisme

De verblijfsrecreatie heeft een kwalitatieve groei doorgemaakt, waarbij het totaal aantal hectares op het Centraal Veluws Natuurgebied (CVN) van de verblijfsrecreatie gelijk blijft (Krimp en groei). De recreatie heeft zich kwalitatief ontwikkeld op aangewezen plaatsen (clusters) met winst voor zowel natuur als recreatie. Verder zijn verblijfsrecreatiebedrijven vanuit het CVN verplaatst naar aangewezen zoekgebieden buiten het CVN, waar zij ontwikkelingsmogelijkheden hebben rekeninghoudend met de gebiedskwaliteiten. Hierbij wordt niet gestuurd op aantal hectares, wel worden randvoorwaarden gesteld aan inrichting, beheer en exploitatie. De voorkeur ligt daarbij in een verplaatsing naar gebieden met goede potenties voor recreatie. In tegenstelling tot het VKA is in deze zoekgebieden geen ruimte voor nieuwe ondernemers (van buiten het CVN).

Vergelijkbaar met het VKA wordt het verder uitpanden van recreatiebedrijven op de Veluwe via een herziening van de bestemmingsplannen tegengegaan.

Bij het Kievitsveld en in de Agrarische Enclave zijn de ontwikkelingen vooral gericht op dagrecreatie. De aangewezen clusters op het CVN ondergaan een kwaliteitsverbetering. Het Apeldoorns Kanaal, het Weteringse Broek en de landgoederenzone (Zuidelijke IJsselvallei) worden ingezet voor extensieve recreatievormen. Bussloo wordt eveneens ingezet voor extensieve recreatie en verblijfsrecreatie. Voor een goede koppeling tussen het CVN en de IJsselvallei worden recreatieve routes ontwikkeld.

De bevaarbaarheid van het Apeldoorns Kanaal wordt beperkt tot extensieve vormen, om op deze manier maximaal drinkwater te kunnen winnen uit het Apeldoorns Kanaal en de SED functie goed vorm te kunnen geven.

Alle ontwikkelingen en verbeteringen zijn gericht op inpassing binnen de thema's natuur, water en duurzaamheid.

Wonen, Nieuwe economische dragers en Beeldkwaliteit

De nieuwe woonfuncties in de reconstructie worden gezien als middel voor realisering van gebiedskwaliteit. De vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen op de dekzandruggen en nabij kernen worden hergebruikt voor bewoning. Vrijkomende agrarische bebouwing in de beekdalen, de groene wiggen en de natuurgebieden worden gesloopt ter bevordering van de natuurlijke inrichting en openheid. Buiten de groene wiggen is plaats voor het ontwikkelen van nieuwe buitens op de dekzandruggen.

Nieuwe economische dragers zorgen ervoor dat de verdien capaciteit in het landelijk gebied op peil blijft. De nieuwe activiteiten hangen zoveel mogelijk samen met de bestaande hoofdfuncties. Er wordt ingestoken op kleinschalige ontwikkelingen nabij de kernen. De vrijkomende gebouwen nabij kernen worden herbestemd voor werken. Door meer ruimte te bieden aan hergebruik van VAB's zal meer omschakeling van intensieve veehouderij naar schonere functies plaatsvinden. Dit kan op maat worden uitgewerkt.

De verbrede landbouw (in waterbergingsgebieden, beïnvloedingsgebieden water en natuur, de groene wiggen en uiterwaarden) richt zich met name op groene en blauwe diensten en extensieve recreatie.

Om de identiteit en verscheidenheid van de Veluwe te versterken is het ook in het MMA van belang procesafspraken te maken, zodat tijdig wordt gestuurd op ruimtelijke kwaliteit en beeldkwaliteit in het bijzonden. Dit betekent dat gemeenten een intergemeentelijk beeldkwaliteitplan voor het buitengebied maken.

5.3 Het Voorkeursalternatief per deelgebied

5.3.1 De Blauwe Bron/Noordwest-IJsselvallei

Deelgebied	Identiteit	Prioritaire doelen	Visie
Noord-west IJsselvallei	De Blauwe Bron	• Alternatieve bronnen zoeken voor inzet van oppervlaktewater voor infiltratie-terugwinning • Behoud en ontwikkeling natte natuur mogelijk maken • Behouden en versterken landschappelijke en natuurlijke	Waterbron gebruiken, stroming benadrukken, kwaliteit van schoon water als kracht gebruiken, verweving van functies stimuleren, waterrijke ordening toepassen, extensiveren grondgebonden landbouw

		overgangen tussen CVN en randgebieden • Versterken relatie CVN en IJsselvallei dmv recreatie • Stimuleren extensieve grondgebonden landbouw met inkomsten uit niet agrarische activiteiten	
--	--	---	--

Voorkeursalternatief

Binnen dit deelgebied staat schoon en voldoende water centraal; de Blauwe Bron. Maatregelen zijn nodig om de water- en milieucondities voor waterafhankelijke natuur, SED en HEN-wateren en de drinkwatervoorziening te verbeteren en ruimtelijk te beschermen. Deze kwetsbare functies versterken elkaar. Schoon en voldoende water is zowel nodig voor de aanwezige sprengen en beken als ook voor de bereiding van drinkwater uit oppervlaktewater.

Het streven is om in 2015 de goede waterkwaliteit van aanwezige sprengen en beken te benutten, door circa 10 miljoen m³ oppervlaktewater jaarlijks uit de Grift te onttrekken en deze door infiltratierugwinning in te zetten voor de drinkwaterbereiding. Deze hoeveelheid zal leiden tot een reductie cq. afbouw van enkele bestaande grondwateronttrekkingen en zal daarmee een bijdrage leveren aan de verdrogingsbestrijding. Voorwaarde is evenwel dat deze wateren voldoende schoon en betrouwbaar zijn. Om een "goede" waterkwaliteit voor zowel de HEN/SED-wateren als ook voor de drinkwaterfunctie te realiseren zal een verdergaande extensivering van de grondgebonden landbouw binnen de stroomgebieden van deze wateren noodzakelijk zijn. Daarnaast dienen risico's op verslechtering van de waterkwaliteit te worden voorkomen. In de beekdalen ontstaan nattere condities voor de ontwikkeling van waterafhankelijke natuur en is ook ruimte voor dynamische processen behorende bij levende watersystemen.

De gangbare grondgebonden landbouw extensiveert en/of verbreedt (groen/blauwe diensten) en er zal structuurverbetering van de bedrijfsvoering plaatsvinden. De levensvatbare intensieve veehouderijbedrijven in zone van 500 meter rondom het CVN worden beëindigd of verplaatst naar de sterlocaties of naar een lokale vestigingslocatie in het Wij(ei)dse landschap.

Een viertal brede, groene wiggen en een sterke landschappelijke structuur worden gerealiseerd (Apeldoorn-Vaassen, Vaassen-Epe, Epe-Heerde en Hattem) in relatie tot het optimaliseren van water- en milieukwaliteiten en hergebruik van oppervlaktewater voor de bereiding van drinkwater. Hiervoor wordt het tegengaan van de verstening planologisch geregeld en een inrichtingsplan gemaakt. Daarbij is ruimte voor extensieve grondgebonden landbouw en voor selectieve nieuwbouw in de vorm van buitens nabij kernen, maar niet in de beekdalen. Bij deze buitens wordt gestreefd naar een ruim oppervlakte groen (minimaal 15 ha.) en verhoging van de beeldkwaliteit.

De vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen in de extensiveringsgebieden / beekdalen worden gesloopt. Karakteristieke cultuurhistorische bijgebouwen worden behouden. Afhankelijk van de plaats van vrijkomende bedrijfsgebouwen kan ook een woon-werk functie aan de gebouwen worden toegekend.

De mogelijkheden voor her- en /of nieuwvestiging van verblijfsrecreatie zijn te vinden in de zoekgebieden met de meeste potenties: de groene wiggen tussen Epe en Vaassen en ten noorden van Epe en het gebied ten oosten van Epe tot aan het Apeldoorns Kanaal. Dit zijn wel gebieden waar rekening gehouden moet worden met beperkingen (ja mits en nee tenzij) ten aanzien van verstening (dus geen huisjes), water (waterkwaliteit en kwantiteit) en natuurdoelen.

Om extreme hoeveelheden neerslag in de toekomst (eens in de 10-25 jaar) gecontroleerd op het maaiveld te bergen, moet voldoende ruimte voor waterberging binnen het eigen gebied worden gezocht. Bij de aanwijzing van deze zoekgebieden voor waterberging zal zoveel mogelijk worden gezocht naar geschikte locaties langs beken.

Voor het Kievitsveld en de zone tussen de Dorpenweg en het Apeldoorns Kanaal wordt in het ontwerpplan de verschillende wensen verder uitgewerkt. Het gaat hierbij om de kwaliteit van HEN- en SED-wateren en de ontwikkeling van recreatie, drinkwaterwinning, nieuwe economische dragers, het Apeldoorns Kanaal en transferia.

Het Apeldoorns Kanaal wordt passeerbaar gemaakt. Aansluitend daaraan kunnen verdere ontwikkelingen plaatsvinden.

Over het combineren van drinkwaterwinning, het bevaarbaar maken met welk soort boten en de SED-functie in het eerste pand van het Apeldoorns Kanaal wordt nog onderzoek naar verricht. De resultaten hiervan zijn bepalend voor de keuze om het gehele Apeldoorns kanaal bevaarbaar te maken.

Strategie

Het watersysteem bepaalt in dit deelgebied in sterke mate de ruimtelijke invulling en ontwikkeling van functies. De gewenste water- en milieu condities voor de realisatie en beschermen kwetsbare natte functies geven daarbij het kader. Concreet betekent dit dat drinkwater uit oppervlaktewater, aanwezige HEN/SED-wateren als ook de waterafhankelijke natte landnatuur daarbij sturend zijn. Deze vragen om schone functies binnen de beïnvloedingsgebieden, zoals extensieve vormen van landbouw en recreatie. Bij de realisatie van dit voorkeursalternatief wordt gebruik gemaakt van de voorgenomen landinrichting in dit gebied.

Verskil met het Meest Milieuvriendelijk Alternatief

De verschillen tussen MMA en VKA zijn gering. In het VKA is een nadere uitwerking opgenomen voor het gebied tussen de Dorpenweg en het Apeldoorns Kanaal, waarmee dit kan gaan afwijken van het MMA. Vanuit het MMA wordt aangegeven om in dit gebied rekening te houden met de waterkwaliteit van de beken ten behoeve van de HEN- en SED doelstellingen en de drinkwaterwinning.

5.3.2 Het Wij(ei)dse Landschap/Noordoost-IJsselvallei

Deelgebied	Identiteit	Prioritaire doelen	Visie
Noord-oost IJsselvallei	Het Wij(ei)dse Landschap	• Stimuleren grondgebonden landbouw • Versterken relatie CVN en IJsselvallei dmv recreatie • Instandhouden bestaande landschappelijke kwaliteiten • Ontwikkelingskansen bieden aan intensieve veehouderij	Openheid behouden, grondgebonden landbouw versterken, waterberging zoeken, weteringen benutten

Voorkeursalternatief

Het gebied kenmerkt zich door haar openheid. Grondgebonden landbouw ligt verspreid over het hele gebied en vormt de basis voor het grootschalige weidse landschap. In de natste delen komen weidevogelgebieden voor, waar de landbouw gecombineerd is met natuurbeheer en waterberging.

Aangezien de visie gericht is op het behoud van het open landschap blijft grondgebonden landbouw de voornaamste functie. De ontwikkeling van grondgebonden landbouw gaat, met name in de uiterwaarden, gecombineerd met natuur voor weidevogels en versterking van de landschappelijke kwaliteiten. De biologische landbouw wordt in dit deelgebied van de Veluwe actief gestimuleerd. De levensvatbare intensieve veehouderijbedrijven verplaatsen vanuit de varkensvrije zones en de extensiveringsgebieden van de gehele Veluwe naar het landbouwwontwikkelingsgebied of de verwevingsgebied met accent sterlocaties ten oosten van de A50, bij de afslag Vaassen. De zoekgebieden voor het landbouwwontwikkeling en de sterlocaties worden in het ontwerpplan duidelijk planologisch begrensd.

De ecologische verbindingzones liggen voornamelijk naast de weteringen en eisen een gedeelte van de landbouwgrond op. Door het gebied liggen twee ecologische poorten, namelijk de Wisselse Poort en de Hattense Poort (tevens Robuuste verbinding), waarin de grondgebonden landbouw een nadrukkelijke rol heeft. Er is ook ruimte voor nieuwe natuur aansluitend aan bestaande natuurgebieden en op locaties waar de primaire kwaliteit voldoende is voor de ontwikkeling van natuur.

Het gebied is door de lage en 'vlakke' ligging geschikt om tijdens extreme neerslag gecontroleerd water op het maaiveld te brengen. Deels zal ook door het verbreden van bestaande waterlopen retentie plaatsvinden van overtollig neerslag (enkele malen per jaar). Deze vorm van retentie is vooral goed te combineren met ecologische verbindingzones. Bij de keuze voor de locaties is zoveel mogelijk aanknoping gezocht met de weidevogelgebieden en de gebieden langs de van zuid naar noord lopende weteringen.

Op landbouwgronden kan berging plaatsvinden mits de ruimtelijke indeling in de bedrijfsvoering wordt aangepast en een redelijke vergoeding wordt gegeven.

In het hele deelgebied kunnen vrijkomende agrarische gebouwen een woonfunctie krijgen. Alleen nabij kernen krijgen vrijkomende agrarische gebouwen een woon- of werkfunctie. Meerwaarde kan gehaald worden uit beeldkwaliteit of het behoud van landschappelijke kwaliteiten. Als geen van voorgaande mogelijkheden zich voordoet, dan worden de gebouwen gesloopt om de openheid te versterken.

De recreatie verbetert door het versterken van kleinschalige verblijfsrecreatie (bed and breakfast, agro-campings) en het aanpassen van wandel- en fietsroutestructuur (oost-west verbindingen). Daarnaast zijn de uiterwaarden en de landgoederen recreatief toegankelijker gemaakt (wandel- en fietspaden). De zoekgebieden met de meeste potenties liggen ten oosten van Heerde en Hattem en rondom Oene. Met name tussen Heerde en Hattem ligt een gebied waar weinig beperkingen zijn.

Strategie

De strategie om te komen tot het bovenstaande voorkeursalternatief bestaat uit het planologisch veilig stellen (via artikel 27 reconstructiewet) van de verwevingsgebieden met accent sterlocaties en het landbouwontwikkelingsgebied voor de intensieve veehouderij, waarbij hervestiging van bedrijven op sterlocaties boven nieuwvestiging gaat. Vervolgens wordt de landinrichting opgepakt om de omstandigheden voor de grondgebonden landbouw te verbeteren door het opstellen van landinrichtingsplannen. Hierdoor wordt de versnelling om tot duurzame landbouw te komen bevorderd. Gekeken wordt of de grens van het landinrichtingsproject voor de gehele noordelijke IJsselvallei kan gelden. Uiteraard wordt daarbij de bescherming van de landschappelijke en natuurwaarden, de recreatieve verbindingen en de ontwikkeling van de Hattemse Poort meegenomen.

Verschil met het Meest Milieuvriendelijk Alternatief

Kansrijke oplossingen uit het hydro-ecologisch alternatief (MMA) gericht op water-, milieu- en natuurkwaliteiten hebben een iets positiever effect dan die uit het sociaal-economisch alternatief. Met name omdat de omstandigheden voor alle natuur worden hersteld door extensivering van de grondgebonden landbouw. Voor de rest zijn de verschillen tussen het HE-alternatief en het SE-alternatief nihil. Het verschil in het VKA en MMA (HE alternatief) is dan ook vooral hoe wordt omgegaan met de grondgebonden landbouw. In het VKA worden de omstandigheden voor de grondgebonden geoptimaliseerd. Grondgebonden landbouw heeft vooral een functie voor het instandhouden van de openheid.

5.3.3 Ontspanning voor de stad/Stedendriehoek

Deelgebied	Identiteit	Prioritaire doelen	Visie
Stedendriehoek	Ontspanning voor de stad	• Diversiteit van het aanbod van dag- en verblijfsrecreatieve voorzieningen • Vergroten van diversiteit van nieuwe economische dragers • Beeldkwaliteit verbeteren • Behoud en versterking landschap • Vergroten toegankelijkheid agrarische cultuurlandschappen en natuur- en bosgebieden voor routegebonden recreatie • Stimuleren van grondgebonden landbouw met multifunctioneel grondgebruik	Uitloopmogelijkheden maken, bebouwing, industrie en transformatie sturen, dynamiek koesteren, grootschalige recreatie sturen

Voorkeursalternatief

Vanuit de Stuurgroep Stedendriehoek zijn voor de Stedendriehoek twee perspectieven ontwikkeld, namelijk de Blauwe Stedendriehoek en de Groene Valleistad. De ontwikkelingen van dit deelgebied zijn afgestemd op de uiteindelijke keuze die wordt gemaakt voor één van beide perspectieven of voor een combinatie van beide perspectieven door de Stuurgroep. Bij de keuze wordt rekening gehouden met het voorkeursalternatief uit het reconstructieplan.

De Stedendriehoek is aangewezen als regionaal stedelijk netwerk. De Stuurgroep Stedendriehoek staat voor de opgave een integrale visie te ontwikkelen waarin versterking is behaald uit samenhang en variatie in woon- en werkmilieu's en de ontwikkeling van nieuwe kwaliteiten voor water, natuur, landschap en landbouw. Vanuit de functie die dit deelgebied in het hele plangebied van de Veluwe inneemt en de

situering van een landelijk gebied tussen de drie steden Deventer, Zutphen en Apeldoorn is er volop ruimte voor dynamiek, rekeninghoudend met de groenblauwe onderlegger en de uitwerking daarvan in de gebiedsgerichte zonering van de stedendriehoek. Het landschap van de toekomst biedt voldoende draagkracht voor nieuwe functies (recreatie, stadslandbouw) in het landelijk gebied.

De water-, milieu- en natuurkwaliteit zijn geoptimaliseerd voor parels en gebieden met prioritaire natuur. Het gaat daarbij met name om de waterafhankelijke natuur en de bovenstroomse HEN-wateren in de Beekbergerpoort. Bovendien geldt minimaal een stand-still beginsel voor de SED-wateren in dit gebied. Kansen zullen benut worden als dit voordelen biedt voor een duurzaam en veerkrachtig watersysteem.

De levensvatbare intensieve veehouderijbedrijven zijn vanuit de extensiveringsgebieden en uit varkensvrije zone verplaatst naar sterlocaties ten oosten van Apeldoorn. Een andere mogelijkheid is uitplaatsing naar de vestigingslocatie aan de A50, ter hoogte van de afslag Vaassen. Gangbare grondgebonden landbouw is geoptimaliseerd. Tevens wordt met name in het middengebied de landbouw gestimuleerd om zich hier te verbreden tot een soort stadslandbouw. In de stedendriehoek kan ook aandacht besteed worden aan de markt (consument) voor biologische landbouw.

In dit deelgebied is, meer dan in andere gebieden, ruimte voor rode functies. Hierbij gaat het om het hergebruiken van vrijkomende agrarische gebouwen voor wonen en werken, het creëren van nieuwe buitens en ruimte-voor-ruimte locaties.

Er is ruimte voor grootschalige recreatie: de recreatieve ontsluiting vanuit de steden is verbeterd, Bussloo is uitgegroeid tot een centraal groen park en intensief recreatief gebied (dag- en verblijfsrecreatie) en rondom Teuge is ruimte voor actieve recreatieontwikkelingen, dit alles passend in het landschap. In het middengebied, in een lijn van Klarenbeek, Bussloo naar Twello, ligt een ruim zoekgebied met veel potenties voor de ontwikkeling van verblijfsrecreatie. In de uiterwaarden krijgen de zoekgebieden te maken met beperkingen (ja mits). Het Weteringse Broek is verder ontwikkeld tot een extensief recreatiegebied.

Mogelijkheden voor waterberging zijn er langs de weteringen in natuurlijke laagten in combinatie met landbouw, natuur, wonen en werken. Ook zijn er mogelijkheden voor waterberging in de Beekberger Poort.

De stedelijke ontwikkelingen in Zutphen en Twello zorgen ervoor dat de bestaande glastuinbouw actief is verplaatst naar de landelijk aangewezen gebieden zoals Koekoekspolder nabij Kampen en Huissen-Bemmel (vanuit GLTO en lokaal bestaat de wens om de glastuinbouw in het gebied te houden).

Strategie

In de Stedendriehoek staat voor het bereiken van het voorkeursalternatief de ontwikkelingen van dag- en verblijfsrecreatie en de grondgebonden landbouw voorop. In de groene wig tussen Apeldoorn en Eerbeek en de Beekbergerpoort heeft het optimaliseren van water- en milieukwaliteiten de prioriteit. Voor het hele gebied is de strategie gekozen om kansen voor nieuwe economische dragers te creëren. Indien stedelijke ontwikkelingen verplaatsing van de glastuinbouw noodzakelijk maken, kunnen de kosten hiervan afgewikkeld worden op de stedelijke ontwikkeling.

Verschil met het Meest Milieuvriendelijk Alternatief

Vanuit het MMA zou meer aandacht moet zijn voor het realiseren van de water- en milieu omstandigheden van alle natuur. Dit betekent vanuit het MMA verplaatsen van de intensieve veehouderij naar de plaatselijke vestigingslocatie in het We(ij)dse Landschap en het extensiveren van de grondgebonden landbouw de voorkeur heeft. Voor wat betreft wonen en werken ligt er een voorkeur om vanuit het MMA meer VAB's te slopen.

5.3.4 Harmonie/Zuidelijke IJsselvallei

Deelgebied	Identiteit	Prioritaire doelen	Visie
Zuidelijke IJsselvallei	Harmonie	• Behoud en ontwikkeling natte natuur mogelijk maken • Versterken en benutten van de cultuurhistorische waarden • Alternatieve bronnen zoeken voor inzet van oppervlaktewater voor infiltratie-	Vasthouden aan de bestaande sfeer, nostalgie en karakteristiek, beslotenheid behouden, samenspel functies versterken, cultuurhistorie benutten

		terugwinning • Stimuleren grondgebonden landbouw met inkomsten uit niet agrarische activiteiten • Vergroten toegankelijkheid agrarische cultuurlandschappen en natuur- en bosgebieden voor routegebonden recreatie • Behouden en versterken landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en randgebieden • Versterken relatie CVN en IJsselvallei dmv recreatie	
--	--	---	--

Voorkeursalternatief

De huidige landschappelijke karakteristiek van de Zuidelijke IJsselvallei straalt sfeer en nostalgie uit door oude lanen, landgoederen en cultuurhistorische elementen. Deze sfeer en nostalgie worden behouden en waar mogelijk versterkt en benut. Kenmerkend voor dit verweven gebied is ook de grondgebonden landbouw waar ruimte is voor samenspel tussen onderhoud van landschap, functieverandering van vrijkomende gebouwen en ontwikkeling van andere kleinschalige nevenfuncties als recreatie, zorg en natuur. Dit speelt met name in het landgoederengebied tussen de Beekbergerpoort en de Soerensche Poort.

De Reconstructie richt zich primair op herstel en ruimtelijke bescherming van prioritaire natuur en parels. Hiertoe zal de water-, milieu- en natuurkwaliteit zo veel mogelijk in 2015 zijn geoptimaliseerd. Het gaat met name om de verspreid liggende, waterafhankelijke natuurgebieden ten westen (beken en drinkwaterwinning) en ten oosten (natte natuur in combinatie met buitens) van het Apeldoorns Kanaal. Bovendien geldt minimaal een stand-still beginsel voor de SED-wateren in dit gebied. Kansen zullen benut worden als dit voordelen biedt voor een duurzaam en veerkrachtig watersysteem. Door de permanente voeding van het Apeldoornskanaal met zeer schoon water uit de aanwezige sprengen in het westelijke gebied wordt er per jaar minimaal 3 miljoen m³ uit het eerste pand van het Apeldoorns Kanaal gewonnen.

Het Apeldoorns Kanaal wordt passeerbaar gemaakt. Aansluitend daaraan kunnen verdere ontwikkelingen plaatsvinden.

Over het combineren van drinkwaterwinning, het bevaarbaar maken met welk soort boten en de SED-functie in het eerste pand van het Apeldoorns Kanaal wordt nog onderzoek naar verricht. De resultaten hiervan zijn bepalend voor de keuze om het gehele Apeldoorns kanaal bevaarbaar te maken.

In de beïnvloedingsgebieden vindt extensivering van grondgebonden landbouw plaats. In de tussenliggende gebieden (De Voorster Klei, de Tondensche en Voorstonder Enk) is ruimte voor optimalisatie en verbreding van de grondgebonden landbouw. De levensvatbare intensieve veehouderijbedrijven worden verplaatst uit de extensiveringsgebieden en uit de varkensvrije zones naar de sterlocaties of naar het landbouwonwikkelingsgebied in de Noordelijke IJsselvallei.

Voor wonen staat verbetering van de ruimtelijke kwaliteit voorop. Dit is leidend voor de wijze van wonen in het buitengebied. Zoveel mogelijk vrijkomende agrarische gebouwen (met name stallen) binnen de beïnvloedingsgebieden en groene wiggen worden gesloopt; daarbuiten wordt gestreefd naar hergebruik. Voor de verbetering van de omgevingskwaliteit wordt nieuwbouw op maat ingezet door het bouwen van nieuwe buitens.

Om extreme hoeveelheden neerslag in de toekomst gecontroleerd op het maaiveld op te vangen zal voldoende ruimte voor waterberging binnen het eigen gebied worden gerealiseerd. Bij de aanwijzing van deze zoekgebieden voor waterberging staan geschikte koppelingsmogelijkheden met natuur en landbouw voorop (nieuwe buitens, natte natuur en beken).

Het gebied is ideaal voor versterking van de bestaande landgoederen en de ontwikkeling van nieuwe buitens. Landgoederen zijn recreatief benut (zoals erfgoedlogies). Nieuwe grootschalige recreatieve ontwikkelingen zijn niet mogelijk, wel kleinschalig recreatie. De mogelijkheden voor kleinschalige recreatie worden verder ontwikkeld en gestimuleerd door aanleg van routestructuren (o.a. fietspaden) en kamperen bij de boer. Daarbij is een goede landschappelijke en ruimtelijke inpassing uitgangspunt. In de driehoek Laag Soeren-IJssel en Dieren ligt een gebied met zeer recreatieve potenties. Wel wordt hier rekening gehouden met beperkingen vanuit water en verstening. Een recreatief wat minder aantrekkelijk gebied, maar waar wel veel mogelijkheden zijn, is rondom Voorst.

Strategie

In dit deelgebied is de strategie om de van nature aanwezig verweving te benutten en meerdere functies tegelijk te optimaliseren. Daarna staat het veiligstellen van natte natuur in combinatie met het openhouden van de tussenliggende gebieden met grondgebonden landbouw voorop. Dit kan bereikt worden door het verbeteren van de ligging door kavelruil en door het optimaliseren van functies.

Verschil met het Meest Milieuvriendelijk Alternatief

In het voorkeursalternatief is de discussie over het wel of niet bevaarbaar maken van het Apeldoorns Kanaal in relatie tot drinkwaterwinning en de SED functie neergelegd bij de stuurgroep. Vanuit het MMA gezien is het wenselijk deze bevaarbaarheid te beperken tot extensieve vormen, om op deze manier zoveel mogelijk drinkwater te kunnen winnen uit het Apeldoorns Kanaal en de SED functie goed vorm te kunnen geven. Andere verschillen zijn hoe om te gaan met de grondgebonden landbouw op de Voorsterklei en Tondense Enk. Vanuit het MMA gezien bestaat daar ook de wens om te komen tot extensieve grondgebonden landbouw.

5.3.5 Zichtbare Overgangen/Het Randmeergebied

Deelgebied	Identiteit	Prioritaire doelen	Visie
Randmeergebied	Zichtbare Overgangen	• Behouden en versterken landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en randgebieden (overgangen) • Stimuleren grondgebonden landbouw en weidevogelbeheer • Stimuleren extensieve grondgebonden landbouw met inkomsten uit niet agrarische activiteiten • Versterken van een duurzame economische structuur • Ontwikkelingskansen bieden aan intensieve veehouderij • Versterken relatie CVN en randmeergebied dmv recreatie	Herkenbaar maken zonering (hoog-laag, open-dicht) en verbinding maken, weidevogels en botanische waarden behouden

Voorkeursalternatief

Het Randmeergebied kenmerkt zich door vele overgangen; hoog-laag, open-dicht. Deze zonering is herkenbaar gemaakt en de kwaliteiten ervan zijn benut.

De realisatie van de water- en milieumstandigheden voor Hierdensch Poort en HEN-wateren staat voorop. Dit zijn met name de (kwel)waterafhankelijke natuurgebieden. In dit deelgebied gaat het daarbij om de polders in polder Oosterwolde en het (bos)gebied rondom de Hierdensebeek. Bovendien geldt minimaal een stand-still beginsel voor de SED-wateren in dit gebied. Kansen zullen benut worden als dit voordelen biedt voor een duurzaam en veerkrachtig watersysteem. Medebepalend voor dit gebied is het Integraal Inrichtingsplan Veluwe Randmeer en de landinrichting. Eveneens zal bekeken worden in hoeverre de landbouw tussen Nunspeet en 't Harde van invloed is op de waterkwaliteit van de Gageler- en Horsterbeek (SED beken) en de botanische waarden van de omliggende natuur. Wanneer blijkt dat de invloed gering is, zal de grondgebonden landbouw zich verder kunnen ontwikkelen. De extensieve grondgebonden landbouw vindt voor een deel plaats in combinatie met weidevogelnatuur en waterberging. De gangbare grondgebonden landbouw wordt gestimuleerd tussen Nunspeet en 't Harde/Oldebroek (afhankelijk van de invloed op de waterkwaliteit in de SED wateren) en in het oostelijke deel van de polder Oosterwolde, evenals de biologische landbouw in met name polder Oosterwolde (geschikte zavelgronden).

De intensieve bedrijven met nerts en eenden worden, indien zij liggen in een extensiveringsgebied verplaatst buiten het plangebied van de Veluwe.

Het verrommelen of dichtslibben van de overgangszone kan tegengegaan worden door de realisatie van de drie groene wiggen tussen Harderwijk en Nunspeet, Nunspeet en 't Harde en 't Harde en Oldebroek. Dit zijn brede, groene wiggen met een sterke landschappelijke structuur, waarin ruimte is voor grondgebonden landbouw en extensieve recreatievormen. In de drie groene wiggen is beperkt ruimte voor nieuwe ontwikkeling van rode functies. Zo worden VAB's in beekdalen gesloopt en komen alléén de

karacteristieke VAB's nabij kernen in aanmerking voor functieverandering (selectief hergebruiken). Nieuwe woningbouw vindt alleen plaats als afronding van de kernen. Tussen Nunspeet en de A28 is ruimte voor nieuwe woningbouw gekoppeld aan een compensatie van de realisatie van de groene wiggen (voorkeur voor Hierdensche Poort).

De aanleg van nieuwe routes naar en rond het water heeft nieuwe verbindingen gelegd tussen het Randmeergebied en het CVN.

Langs de Randmeerkust is geen ruimte voor nieuwe verblijfsrecreatie. Dit komt door de randmeerkust een gebied is met natuurkwaliteiten en in dat kader is aangewezen als Europees Vogelrichtlijngebied. Met name in de Hierdense Poort (ja mits), ten noord-oosten van Nunspeet en ten noord-westen van Wezep liggen mogelijkheden voor vestiging van verblijfsrecreatie.

Strategie

De prioriteit ligt bij het zichtbaar houden van de overgangen. De uitwerking en realisatie van de Hierdense poort/wig heeft de hoogste prioriteit. In het gebied van de Hierdense Poort vindt een stapeling van doelstellingen plaats. Rondom de Hierdense Beek wordt invulling gegeven aan de groene wig, de ecologische poort, de prioritaire natuur en de HEN-wateren. Het invullen van de andere groene wiggen in combinatie met het realiseren van de optimale water- en milieukwaliteiten en ecologische verbindingzones is volgend. Voor de realisatie van dit voorkeursalternatief zal het lopende landinrichtingsproject een aanvullende opdracht krijgen.

Verskil met het Meest Milieuvriendelijk Alternatief

In het voorkeursalternatief wordt aangegeven dat de grondgebonden landbouw, tussen Nunspeet en 't Harde, afhankelijk van de invloed op de SED wateren wordt gestimuleerd. Vanuit het meest milieuvriendelijke alternatief ligt de voorkeur om ook hier extensieve grondgebonden landbouw te realiseren even als in de polder Oldebroek.

5.3.6 Sleutel voor dynamiek/Agrarische Enclave

Deelgebied	Identiteit	Prioritaire doelen	Visie
Agrarische Enclave	Sleutel voor dynamiek	• Realiseren van een verantwoorde afzet van mest en mineralen • Ontwikkelingskansen bieden aan intensieve veehouderij • Vermindering verstening • Behoud en ontwikkeling natte natuur mogelijk maken	Balans vinden tussen natuur en landbouw, toekomst van landbouw en natuur veiligstellen, waarden van de Hierdense beek versterken

Voorkeursalternatief

De insteek in de Agrarische Enclave is dat kalverhouderij en natuur samengaan en verder ontwikkelen. Levensvatbare kalverbedrijven krijgen ontwikkelingskansen binnen duidelijke randvoorwaarden. De bedrijven zijn eveneens verduurzaamd, wat betekent dat de effecten op milieu en omgeving geminimaliseerd zijn.

Een benadering die winst voor natuur en ruimtelijke kwaliteit kan opleveren, voor een deel van de bedrijven toekomstperspectief biedt, en de economische vitaliteit bevordert, is de volgende. Het gebied wordt in de zin van de Reconstructiewet verwevingsgebied. Wettelijk betekent dat, dat er niet op nieuwe locaties intensieve veehouderijen kunnen komen, maar dat bedrijven afhankelijk van de concrete situatie kunnen uitbreiden of hervestigen. Gezien de situatie in de enclave wordt aanvullend afgesproken om in bestemmingsplannen een maximumgroei in bouwoppervlakte toe te staan, en hervestiging niet toe te staan. Daarnaast worden, om de gewenste bescherming van omringende natuur tegen ammoniakbelasting te realiseren, afspraken gemaakt om technische oplossingen te stimuleren. Deze houden in:

- dat er voor de kalverhouderij een emissie-arme stal dient te worden gecertificeerd en in de AMVB Huisvesting opgenomen, waarbij uiterlijk in 2015 de nieuwe emissie-eisen van kracht zijn
- dat de externe werking van de Habitat-richtlijn zo vorm wordt gegeven dat er geen individuele toetsing van de emissieontwikkeling op bedrijfsniveau plaatsvindt, maar slechts een toetsing op gebiedsniveau
- afspraken over emissiereductie als voorwaarde voor uitbreiding van bedrijven

- een ruime stimuleringsregeling voor beëindigers, onder meer door sloop- en hergebruiksregels, waarbij wonen en recreatie een plus krijgen als nieuwe functies en waarbij de totale verstening vermindert om de verrommeling tegen te gaan.

Om de bijzondere status van het gebied te bevestigen en afspraken te maken over de toekomst, wordt over deze zaken een convenant gesloten.

Voor alle natuur en HEN- en SED-wateren wordt de water- en milieukwaliteiten geoptimaliseerd. Aangezien de Hierdensche beek uitmondt in het Randmeergebied, moet de waterkwaliteit aan de hoogste normen voldoen. Dit betekent dat vergaande maatregelen ten aanzien van mestaanwending, inrichting en beheer in het gebied nodig zijn.

Vrijkomende agrarische gebouwen worden gesloopt of zeer selectief hergebruikt ter voorkoming van verrommeling en verstening. Ze kunnen een woonfunctie krijgen, mits de grootte van het bouwblok beperkt wordt. Woningbouw nabij kernen is mogelijk, mits dat aansluit bij is met de ruimte-voor-ruimte-regeling.

Eén van de belangrijkste speerpunten is ook de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur.

In het kader van krimp en groei is ruimte voor verblijfsrecreatie in de aangewezen clusters. Naast de groei in clusters zien we ook mogelijkheden voor groei van verblijfsrecreatie ter vervanging van de kalverhouderij als economische drager van het gebied. Op basis van de criteria kan de ruimte gezocht worden ten westen van Uddel, een gebied waar nu ook veel kalverhouderijen liggen, mits de verstening wordt verminderd.

Strategie

De insteek voor de Agrarische Enclave is het laten samengaan van landbouw en natuur. Om de toekomst van zowel de landbouw als de natuur te garanderen moet een verantwoorde afzet van mineralen en mest gerealiseerd worden. Een van de reconstructiedoelen is het verantwoord perspectief aanbieden voor een duurzame en economische rendabele landbouw, wat voor dit gebied het bieden van kansen aan de intensieve veehouderij betekent. De Agrarische Enclave krijgt een pilot-status (experiment) en er wordt zo snel mogelijk een convenant gesloten in de richting van bovengenoemd voorkeursalternatief.

Verschil met het Meest Milieuvriendelijk Alternatief

In geen van de alternatieven worden de gewenste milieudoelen gerealiseerd. De grootste bijdrage wordt geleverd door het uitplaatsen van de intensieve veehouderij uit de enclave. Het MMA is hier dan ook op gericht. Dat betekent dat de gehele enclave als extensiveringsgebied wordt aangewezen en dat de maatregelen er op zijn gericht de intensieve veehouderij te beëindigen of te verplaatsen.

Door meer ruimte te bieden aan hergebruik van VAB's zal meer omschakeling van intensieve veehouderij naar schone functies plaatsvinden. De verschillen tussen het VKA en MMA zijn verder niet erg groot

5.3.7 Eindeloze Veluwe/CVN

Deelgebied	Identiteit	Prioritaire doelen	Visie
Centraal Veluws Natuurgebied	Eindeloze Veluwe	• Kwaliteitsverbetering natuur • Natuur sturend voor recreatieontwikkeling (als thema en voor groei en krimp) • Behouden en versterken landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en randgebieden, voorkomen omsingeling	Mens en natuur samen laten gaan (ecologie en economie), cultuurhistorie benutten

Voorkeursalternatief

Het Centraal Veluws Natuurgebied met de grote landschappelijke, ecologische en cultuurhistorische verscheidenheid biedt veel ruimte voor het samengaan van mens en natuur (ecologie en economie), waarbij zoveel mogelijk de aanwezige cultuurhistorie wordt benut. De kern van het CVN is een grenzenloos, uitgestrekt boslandschap, met natuur als belangrijkste functie. Spontane natuur- en bosontwikkeling staat voorop. Heide en stuifzanden worden door begrazing in stand gehouden. De versnippering is opgeheven, o.a. door onthekken, wildpassages en dergelijke. Zo ontstaat een optimaal leefgebied voor grote zoogdieren.

Op het CVN worden water- en milieukwaliteiten van alle natuur en HEN- en SED-wateren geoptimaliseerd. De HEN en SED-wateren bestaan vooral uit de beken en sprengen van de Zuid-Veluwe en vele vennen op de Veluwe. Het CVN is een aaneengesloten natuurgebied, waarbij de kwaliteiten van de natuur verder worden uitgebreid en het toeristische potentieel wordt benut, rekeninghoudend met de natuurkwaliteiten. De meeste maatregelen worden genomen in de randen en kleine enclaves (Agrarische Enclave, Noord-Oost Veluwe en Gelderse Vallei).

Een aantal ontwikkelingen komen voort uit Veluwe 2010. De ecologische poorten uit Veluwe 2010 zijn opgenomen in de groene wiggen van de reconstructie. Er vindt afstemming van verkeer, natuur en recreatie plaats door de ontwikkeling van transferia buiten het CVN en categorisering van wegen. De ontwikkeling van recreatie is gericht op natuur: voor Veluwe 2010 betekent dit dat een Nationaal Educatiecentrum wordt opgericht. Ten behoeve van de Eindeloze Veluwe worden hekken en rasters in het CVN weggehaald.

De grondgebonden landbouw in de kleinere enclaves worden omgezet tot grote graasweiden. Voor intensieve veehouderijbedrijven buiten het reconstructiegebied (Zuid Veluwe) streven we naar een vergelijkbaar beleid als voor de bedrijven in het reconstructiegebied. Dit betekent dat voor de intensieve veehouderijbedrijven, onder andere in de gemeente Rheden, die liggen in een zone van 500 meter van het CVN (extensiveringsgebied), wordt gestreefd naar beëindiging of het verplaatsen naar een sterlocatie of naar het landbouwonwikkelingsgebied. Voor de financiering hiervan wordt in het ontwerpplan gezocht naar een adequate oplossing.

Het waterbeheer in de sprengen en beken van het CVN speelt vooral in de Zuid-Veluwe. Voor de andere sprengen en beken zijn deze terug te vinden in maatregelen voor de Blauw Bron, de Harmonie en de Hierdensche beek. Door ook oppervlaktewater voor drinkwatervoorziening te gebruiken, wordt de grondwateronttrekking verminderd. Door omvorming van naaldboutbossen naar loofbossen wordt een bijdrage geleverd aan het tegengaan van verdroging.

Voor hergebruik of sloop van vrijkomende gebouwen (militaire, gezondheidszorg en andere gebouwen), worden keuzen gemaakt op basis van de criteria voor nieuwe economische dragers die worden uitgewerkt in het Ontwerpplan. Passend binnen deze criteria kunnen cultuurhistorisch waardevolle gebouwen een nieuwe functie krijgen (erfgoedlogies, educatiecentrum).

Strategie

Om te komen tot het voorkeursalternatief voor de Eindeloze Veluwe hebben in eerste instantie de majeure projecten (geen kleine projecten) uit Veluwe 2010 de prioriteit. Dit zijn de volgende projecten: Groei en Krimp, Renkumse en Haviker Poort, Transferia, Radio Kootwijk, Fietstotaalplan en Autoluwe wegen. Hiervoor worden uitvoeringsprogramma's opgesteld. Het groei en krimp-concept wordt uitgewerkt en uitgevoerd.

Verskil met het Meest Milieuvriendelijk Alternatief

Het MMA is het hydro-ecologisch alternatief. Dit is ook de basis voor het VKA.

5.4 Zonering

In de vorige paragrafen is het voorkeursalternatief beschreven. Behorend bij het voorkeursalternatief zijn de volgende kaarten gemaakt:

- Kaart 11: zonering intensieve veehouderij (volgens Reconstructiewet)
- Kaart 12: plankaart (met regio-zonering).
- Kaart 13: zoekgebieden verblijfs- en intensieve dagrecreatie

De Reconstructiewet schrijft een zonering voor in drie categorieën (zie hoofdstuk 1). Deze zonering heeft vooral betrekking op het naar zone ruimte bieden of ruimte weghalen van intensieve veehouderij, op grond van belasting met ammoniak of stank. Het is lastig om deze in essentie smalle wettelijke zonering aan te kleden tot een brede streekplanachtige-zonering, terwijl gezien de brede opgave van reconstructie op de Veluwe ook die brede zonering moet worden geactualiseerd. Daarbij speelt mee dat de Reconstructiewet vraagt om grenzen op perceelsniveau (dus in elk geval niet globaler dan 1:25.000), die voor een streekplankaart te gedetailleerd zijn. Dit hangt samen met het deels instrumentele karakter van de

reconstructiewet-zonering, daarbij moet het volstrekt duidelijk zijn of een bedrijf in aanmerking komt voor flankerend beleid dat verplaatsing of beëindiging stimuleert of niet.

Vanwege het specifieke karakter van de reconstructiewetzonering zijn in het kader van de reconstructieplannen twee zoneringskaartbeelden ontwikkeld: een reconstructiewetkaart en een regioplankaart. Er is vanzelfsprekend een sterke relatie tussen beide kaarten.

Per deelgebied zijn gebiedskenmerken en ontwikkelingen op kaart gezet. Deze kenmerken en ontwikkelingen kunnen gebruikt worden voor verder planvorming in het deelgebied. Deze kaarten zijn terug te vinden bij de beschrijvingen per deelgebied.

In het voorkeursalternatief is aangegeven dat verblijfsrecreatiebedrijven van het CVN in het kader van krimp- en groei verplaatst kunnen worden naar aangewezen zoekgebieden. Op kaart 13 zijn deze zoekgebieden voor verblijfsrecreatie aangegeven.

Voor de gehanteerde criteria bij deze kaarten wordt verwezen naar bijlage 7.

In onderstaande paragraaf wordt een aanzet gegeven tot de uitwerking van de legenda van de kaarten. In het ontwerpplan zullen deze definitief worden uitgewerkt.

5.4.1 Zonering intensieve veehouderij

Dit is de zonering zoals bedoeld in de Reconstructiewet. Algemeen doel is het bevorderen van een ruimtelijke ontwikkeling van de spreiding van intensieve veehouderij-bedrijven, zodanig dat de blijvende bedrijven in gebieden en plekken zitten die optimaal geschikt zijn voor intensieve veehouderij, en dat de voor verzuring gevoelige natuur wordt ontlast; hierbij tevens bijdragend aan andere doelen per zone. Voor het ontwerp zal deze nader worden uitgewerkt. Het is bedoeling dat de kaart bij de uiteindelijke vaststelling van het reconstructieplan zal worden aangewezen als nieuw provinciaal ruimtelijk beleid (WRO) dat het huidige streekplanbeleid vervangt en dat dit planonderdeel als voorbereidingsbesluit geldt volgens art. 27 van de Reconstructiewet. Initiatieven zullen dan onmiddellijk aan dit nieuwe beleid kunnen worden getoetst.

Voor de gemeenten buiten het reconstructiegebied (Wageningen, Renkum, Arnhem, Rozendaal en Rheden) wordt voor de intensieve veehouderij gestreeft naar hetzelfde beleid. Echter de doorwerking via de reconstructiewet artikel 27 (doorwerking bestemmingsplan) zal in dit kader niet plaatsvinden, wel zal het worden aangewezen als nieuwe provinciaal ruimtelijk beleid (WRO). Daarnaast zal voor de financiering gezocht moeten worden naar adequate oplossingen. Op kaart 11 is de intensieve veehouderijzonering voor de niet reconstructiegemeente gearceerd weergegeven.

Een voorzet van het beleid in de zones is hieronder weergegeven. In het ontwerpplan wordt dit nader uitgewerkt.

Extensiveringsgebied

Soort gebied: bestaande bos en natuur met ammoniak-beïnvloedingszone.

Doel: natuur vrijwaren van te grote ammoniakbelasting.

Hoofddregel: uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van intensieve veehouderij is onmogelijk.

Uitwerking:

- dit in de bestemmingsplannen regelen, waarbij analoog aan bestaande jurisprudentie uitbreiding tot 10% van het bouwblok mogelijk is
- flankerend beleid met verplaatsings- en beëindigingsregeling, regelingen die sloop stallen of bij de nabijheid van natuur passend hergebruik stimuleren (zie verder maatregelen).

Verwevingsgebied

Soort gebied: verweven gebied met gevarieerde activiteiten en kwaliteiten: landbouw, recreatie, aantrekkelijk landschap, wonen.

Doel: passende combinaties van bestaande intensieve veehouderij, andere vormen van landbouw, natuur en wonen met bijbehorende kwaliteiten bevorderen.

Hoofddregel: uitbreiding van intensieve veehouderij beperken tot een maximale omvang te relateren aan kwaliteiten van de omgeving (uitwerking in ontwerp).

Uitwerking:

- in bestemmingsplannen vastleggen
- flankerend beleid: bevorderen dat grote stallen van vrijgekomen bedrijven worden afgebroken of (deels) op bij de lokaal aanwezige kwaliteiten passende hergebruikt.
- Voorkomen dat in dit deelgebied hervestiging plaatsvindt.

Verweingsgebied met accent sterlocaties

Soort gebied: landbouwgebied met gevarieerde activiteiten en kwaliteiten: landbouw, verspreide landschapswaarden, wonen.

Doel: passende combinaties van intensieve veehouderij, andere vormen van landbouw, landschapswaarden en wonen bevorderen; daarbij vestiging van intensieve veehouderijbedrijven op geschikte bestaande boerderijlocaties bevorderen.

Hoofregel: uitbreiding en hervestiging van intensieve veehouderij op bestaande bedrijven is mogelijk.

Hierbij is uitgroei van bedrijven met een tak van IVH tot volwaardige bedrijven mogelijk.

Uitwerking: in bestemmingsplannen vastleggen waar zoekgebieden voor sterlocaties liggen of sterlocaties aanwijzen. Voor deze gebieden/locaties na eventuele beëindiging voor een bepaalde termijn vasthouden aan de agrarische bestemming in afwachting van vestiging van een bedrijf dat elders (bijvoorbeeld extensiveringsgebied) geen toekomstmogelijkheden heeft.

Flankerend beleid: projecten bevorderen dat bedrijven die willen verplaatsen uit extensiveringsgebieden en varkensvrije zones zich kunnen vestigen op goed gelegen locaties in verweingsgebied; mogelijk sloopregeling voor beëindigers.

Nota bene: de voorkeur heeft hervestiging op sterlocaties boven nieuwvestiging in landbouwonwikkelingsgebieden. Zie ook Maatregelen voor stimuleringspremie e.d.

Landbouwonwikkelingsgebied

Soort gebied: gebied dat gezien (potentiele) ammoniakbelasting gunstig ligt ten opzichte van natuur, wonen en recreatie.

Doel: concentratie van intensieve veehouderij-bedrijven in kleine plaatselijke vestigingslocaties (3-10 bedrijven) met grote groeimogelijkheden.

Hoofregel: uitbreiding, hervestiging en/of nieuwvestiging van intensieve veehouderij is mogelijk.

Uitwerking:

- zoekgebieden in bestemmingsplannen vastleggen

- flankerend beleid: projecten die bevorderen dat bedrijven die willen verplaatsen uit extensiveringsgebieden en varkensvrije zones een plek vinden in landbouwonwikkelingsgebied, voorkomen dat geschikte locaties verloren gaan.

Varkensvrije zone

Soort gebied:

Doel:

Hoofregel:

Uitwerking:

5.4.2 Zonering voor de Agrarische Enclave

Bij de toepassing van de zonering voor intensieve veehouderij is voor de Agrarische Enclave een afwijkende benadering gekozen. Aanleiding daartoe is het afwijkende karakter van het gebied, gelegen midden in het Centraal Veluws Natuurgebied met een grote concentratie van kalverhouderijen en omringd door Habitat-richtlijn-gebied waaronder prioritaire natuur en natuurparels.

Een standaardbenadering zou leiden tot het aanwijzen van een groot deel van het gebied als extensiveringsgebied, waarbij vrijwel alle bedrijven op slot gezet zouden worden. Dit is in strijd met de bedoeling van de Veluwestuurgroep om een levensvatbare veehouderij in stand te houden. Daarbij komt dat de verplaatsingen binnen de enclave die theoretisch mogelijk zijn van extensiveringsgebied naar verweingsgebied met sterlocaties, feitelijk geen winst voor de omringende natuur zouden opleveren. Verplaatsingen naar buiten de enclave leveren wel winst op.

Een benadering die wel winst voor natuur en ruimtelijke kwaliteit kan opleveren, voor een deel van de bedrijven toekomstperspectief biedt, en de economische vitaliteit bevordert, is de volgende.

Het gebied wordt in de zin van de Reconstructiewet verweingsgebied. Wettelijk betekent dat, dat er niet op nieuwe locaties intensieve veehouderijen kunnen komen, maar dat bedrijven afhankelijk van de concrete situatie kunnen uitbreiden of hervestigen. Gezien de situatie in de enclave wordt aanvullend afgesproken om in bestemmingsplannen een maximumgroei van bijvoorbeeld 10% in bouwoppervlakte toe te staan, en hervestiging niet toe te staan.

Daarnaast worden, om de gewenste bescherming van omringende natuur tegen ammoniakbelasting te realiseren, afspraken gemaakt om technische oplossingen te stimuleren. Deze houden in:

- dat er voor de kalverhouderij een emissie-arme stal dient te worden gecertificeerd en in de AMVB Huisvesting opgenomen, waarbij uiterlijk in 2015 de nieuwe emissie-eisen van kracht zijn
 - dat de externe werking van de Habitat-richtlijn zo vorm wordt gegeven dat er geen individuele toetsing van de emissieontwikkeling op bedrijfsniveau plaatsvindt, maar slechts een toetsing op gebiedsniveau
 - afspraken over emissiereductie als voorwaarde voor uitbreiding van bedrijven
 - een ruime stimuleringsregeling voor beëindigers, onder meer door sloop- en hergebruiksregels, waarbij wonen en recreatie een plus krijgen als nieuwe functies en waarbij de totale verstening vermindert om de verrommeling tegen te gaan.
- Om de bijzondere status van het gebied te bevestigen en afspraken te maken over de toekomst wordt over deze zaken een convenant gesloten.

5.4.3 Regio-zonering

De plankaart (kaart 12) geeft de gewenste algemene ruimtelijke ontwikkeling weer. De gewenste ontwikkelingen worden weergegeven met behulp van arceringen. De basiskleur groen staat voor bestaande natuur- en bosgebieden. De basiskleur geel staat voor gebieden waarin grondgebonden landbouw de gebruiker van de meeste ruimte is, maar waar ook tal van andere activiteiten en kwaliteiten aan de orde zijn, zoals recreatie, wonen, intensieve veehouderij, niet-agrarische en -recreatieve bedrijvigheid, landschap, cultuurhistorie en natuur.

Op de plankaart worden de volgende planologische zones onderscheiden.

Natuur en bos (basiskleur donkergroen)

- soort gebied: bestaande natuur en bos
- hoofdafweging: natuur richtinggevend voor ontwikkeling
- gebouwde omgeving: verstening sterk verminderen, hergebruik accent wonen
- relatie met reconstructiewetkaart: valt binnen extensiveringsgebied

Basiskleur geel

Een groot deel van het reconstructiegebied Veluwe buiten de natuurzones, bestaat uit gebied met grondgebonden landbouw, recreatie, wonen, niet-agrarische of -recreatieve bedrijvigheid, verspreide landschapselementen en cultuurhistorische kwaliteiten.

De volgende arceringen staan op de kaart.

rond natuur (geel met arcering donkergroen)

- soort gebied: landbouwgebied met kansen voor nieuwe natuur (natuurontwikkelings-gebied uit de EHS met doelstelling om ten minste 20% nieuwe natuur te realiseren), landbouwgebied met aanzienlijke natuurwaarden
- hoofdafweging: landbouw die rekening houdt met (aanliggende) natuur
- gebouwde omgeving: bevorderen sloop stallen, deels hergebruik met accent wonen
- relatie met reconstructiewetkaart: deels extensiveringsgebied, deels verwevingsgebied

water voor natuur en drinkwater (geel met arcering blauw)

- soort gebied: landbouwgebied waar rekening wordt gehouden met de eisen die aan de waterkwaliteit en -kwantiteit worden gesteld voor natuur en bos, ecologische wateren en drinkwatervoorziening
- hoofdafweging: landbouw die rekening houdt met waterkwaliteit en -kwantiteit voor natuur en drinkwatervoorziening.
- gebouwde omgeving: bevorderen sloop stallen, deels hergebruik, nieuwbouw is maatwerk.
- relatie met reconstructiewetkaart: deels extensiveringsgebied en deels verwevingsgebied

landschappelijk waardevol (geel met arcering lichtgroen)

- soort gebied: verweven landbouwgebied met hoge landschappelijke en/of cultuurhistorische kwaliteiten: gebieden met karakteristieke kleinschaligheid of openheid (deels weidevogelgebieden), essencomplexen, hoge aardkundige kwaliteiten
- hoofdafweging: ontwikkelingen van landbouw en recreatie mogelijk wanneer ze passen bij de landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten van het gebied, bij voorkeur bijdragend aan deze kwaliteiten; Nota bene: de concrete afweging zal in sterke mate afhangen van de lokaal aanwezige gebiedskwaliteiten. Daarbij is de gebiedsbeschrijving (5.3) van groot belang.
- gebouwde omgeving: veranderingen in de gebouwde omgeving dienen bij te dragen aan de gewenste

- kwaliteiten, hergebruik wonen en deels werken (uitwerking in ontwerp)
- relatie met reconstructiewetkaart: verwevingsgebied.

Landbouw (geel zonder arcering)

- soort gebied: over het algemeen grootschalig landbouwgebied
- hoofdafweging: landbouw richtinggevend
- gebouwde omgeving: niet belemmerend voor landbouwontwikkeling
- relatie met reconstructiewetkaart: hierbinnen valt landbouwontwikkelingsgebied en verwevingsgebied met accent sterlocaties

Enkelvoudige doelen op regio-zoneringskaart

Doelen die niet als onderdeel van een zone op de kaart komen, maar als enkelvoudig doel, zijn de volgende:

- intrekgebieden drinkwaterwinning (100-jaars zone en drinkwaterwinningslocaties; hoofdregel: grondgebruik wordt afgestemd op functie voor drinkwaterwinning analoog aan huidige regels voor grondwaterbeschermingsgebieden;
- groene wigg (hoofdregel: tegengaan verstening door behouden of versterken van robuuste structuur met grote betekenis voor met name (in wisselende combinaties) grondgebonden landbouw, bestaande en nieuwe buitens, versterken van de ecologische samenhang)
- stedelijk uitloopgebied (hoofdregel: toekomstige inrichting als stedelijk uitloopgebied niet frustreren)
- zoekgebied waterberging (planologische hoofdregel: geen nieuwe gebouwen, wel uitbreiding wanneer nodig, wijzigingsbepaling voor daadwerkelijke aanwijzing van de gebieden die nodig zijn voor berging / gebieden die afvallen)

5.4.4 Zoekgebieden verblijfsrecreatie

Op kaart 13 zijn de zoekgebieden voor verblijfsrecreatie aangegeven. In deze gebieden kunnen bestaande recreatiebedrijven van het CVN zich met prioriteit hervestigen en kunnen er zich nieuwe bedrijven vestigen. Indien de zoekgebieden liggen in groene wigg, ecologische poorten en in zones rondom Habitat- en Vogelrichtlijngebieden geldt dat eisen worden gesteld aan het type recreatie afhankelijk van de ruimtelijke- en milieukwaliteit (zoals natuurdoeltypen en mate van verstening). In de hydrologische beïnvloedingsgebieden vindt eerst een watertoets plaats. Ook zijn op deze kaart aangegeven welke gebieden de meeste potenties hebben voor recreatie. In het Ontwerpplan zullen eisen die gesteld worden aan de recreatie verder worden uitgewerkt.

5.5 Maatregelen en kosten

Het voorkeursalternatief wordt de komende 12 jaar, telkens in modules van 4 jaar, in zijn geheel uitgevoerd. Indien blijkt dat er te weinig middelen zijn, wordt een gefaseerde uitvoering voorgestaan van samenhangende integrale onderdelen. Bij te weinig middelen kunnen wel spanningen ontstaan tussen de gewenste aanvullende planologische bescherming en uitvoering.

In onderstaande tabel en bijlage 8 zijn de maatregelen behorende bij het voorkeursalternatief uitgewerkt met daarbij de kosten.

De kosten zijn gebaseerd op normbedragen. Op basis van de plankaarten, de beschrijvingen en aanwezige achtergrondinformatie is een inschatting gemaakt van de eenheden en aantallen. De maatregelen zijn op hoofdlijnen beschreven en de kosten zijn in dit voorontwerp vooral indicatief – de orde van grootte – bedoeld. In het ontwerpplan en de 1e uitvoeringsmodule wordt één en ander nader uitgewerkt. De hier weergegeven kosten zijn meestal de kosten voor overheden. De verdeling over de verschillende overheden en, waar relevant, de benodigde eigen bijdrage van particulieren zal in het ontwerpplan nader worden uitgewerkt. De reeds voorgestelde maatregelen in V2010 zijn in deze bijlage opgenomen. In V2010 gaat het met name om verbetering van kwaliteit, procesafspraken en beleidsvorming. In reconstructie gaat het met name om ruimtelijke aanpassingen gevolgd door kwaliteitsverbetering. Daar waar V2010 en reconstructie elkaar aanvullen is dit als reconstructiemaatregel opgenomen in de tabel. In de andere gevallen wordt alleen melding van de projecten uit V2010 gemaakt en worden deze projecten buiten reconstructie om gerealiseerd. De kosten voor deze V2010 projecten die niet zijn meegenomen in het reconstructieproject worden geraamd op 365 miljoen euro.

Dit betekent dat de totale kosten voor reconstructie worden geraamd tussen de 780 en 850 miljoen euro en met V2010 er bij is dat tussen de 1,1 en de 1,2 miljard euro.

Tabel 5.1 maatregelen en kosten voorkeursalternatief

Kansrijke oplossingen	Maatregelen	Kosten VKA in milj. euro's
Algemeen	Wettelijke herverkaveling	22,1
	Kavelruil	7,5
	Onroerend goed bank	5,0
	Onteigening planschade	0,0
Landbouw	Bedrijfsverplaatsing of -beëindiging	38,6
	Hervestiging en nieuw vestiging	3,5
	Extra extensivering grondgebonden landbouw	55,5
	Voorlichting advies en experimenten	10,2
Natuur, landschap en cultuurhistorie	Realisatie EHS, nieuwe natuur en EVZ	54,5
	Realiseren robuuste verbindingen en ecologische poorten	25
	Opstellen inrichtingsplannen groene witten	0,8
	Uitvoeren soortenbeleid	1
	Aanleg landschappelijke beplanting in incl erfbeplanting	46,2
Milieu	Terugdringen ammoniak emissie	Zie 2.2.1
	Terugdringen fosfaat	Zie 2.2.3
	Terugdringen nitraat en stikstof	Zie 2.2.3
	Saneren verontreinigde bodems in kwetsbare natuur- en water gebieden	Zie 2.2.3 en 5.2.1
Water	Verbeteren waterkwaliteit	61,6-105,7
	Verbeteren waterkwantiteit (+ comp. natschade)	61,2-86,4(+pm)
	Waterberging	12,8
	Drinkwatervoorziening	19,5+pm
Wonen nieuwe economische dragers en leefbaarheid	Stimuleringsregeling nieuwe buitens	PM
	Stimuleringsregeling sloop VAB's	0,4
	Ruimte voor ruimte regeling	PM
	Nadere uitwerking procesafspraken	9,5
	Behoud en herstel van cultuurhistorische en aardkundige waarden	0,2
Recreatie	Uitvoeren krimp en groei principe (ook begroot in V2010)	100,0
	Aanleggen routestructuren	16,0
	Bevaar maken Apeldoorns Kanaal	180,0
Planvorming (10% uitv kosten)		70,0
Totaal		781,6-850,9

6 Hoe nu verder?

6.1 Status van dit voorontwerpplan/MER

Het voorontwerpplan/MER is opgesteld door de reconstructiecommissie Veluwe en wordt als advies aangeboden aan de provincie Gelderland. Het voorontwerp bevat tevens een milieueffectrapportage. Deze milieueffectrapportage dient ter onderbouwing van de besluitvorming. De provincie Gelderland (Gedupteerde Staten) zal het voorontwerp/milieueffectrapport (VOP/MER) 4 weken ter inzage leggen (zie ook H 1), waarbij de vraag centraal staat: "of het voorontwerp voldoende inzicht geeft in de gevolgen voor het milieu van de voorgenomen reconstructie van het landelijk gebied op de Veluwe en de daarbij in beschouwing genomen alternatieven". Deze inspraak op de milieueffectrapportage is geregeld in de Wet Milieubeheer.

Het voorontwerpplan is een plan op hoofdlijnen dat inzicht probeert te geven in de gemaakte keuzes en de voorgestelde richting voor de verdere uitwerking. Het overleg over het voorontwerp moet antwoord geven op de volgende belangrijke vragen.

- Bent u het eens met de gemaakte keuzes op hoofdlijnen, zo niet welke alternatieven ziet u.
- Op welke onderdelen van het plan is verbetering mogelijk, zo ja hoe ziet die verbetering eruit.
- Wat moet er bij het opstellen van het ontwerpplan zeker nog nader uitgewerkt worden.
- Hoe gaan we zorgen dat het plan ook daadwerkelijk gerealiseerd kan worden. Hierbij spelen de financiering, de verdeling van de kosten over partijen, de wijze van uitvoering e.d. een rol.

6.2 Verdere procedure

De provincie Gelderland beoordeelt het door de reconstructiecommissie opgestelde voorontwerpplan/MER. Dit oordeel zal, met de ontvangen reacties uit het gebied, de basis zijn voor verdere uitwerking van het ontwerp.

De reconstructiecommissie stelt vervolgens het ontwerp op. Dit ontwerp wordt als advies aangeboden aan de provincie Gelderland, die dit vervolgens in de inspraak brengt. Deze inspraak is in de Reconstructiewet geregeld (zie H 1). Vervolgens neemt de provincie een besluit over de ingebrachte bezwaren en stelt het plan vast. Het vastgestelde plan is de basis voor de uitvoering, met dien verstande dat een aantal onderwerpen nog nadere uitwerking behoeft alvorens tot uitvoering kan worden overgegaan.

Het plan heeft een uitvoeringsduur van 12 jaar en kan iedere 4 jaar herzien worden. Voor de een nadere uitwerking of herziening geldt een vergelijkbare procedure als die van ontwerpplan tot planvaststelling.

6.3 Ontwerpplan – nadere uitwerking van het voorontwerp

Het ontwerpplan dient volgens de Reconstructiewet binnen 9 maanden na het in werking treden van die wet (1 april 2002) te zijn opgesteld. Het blijkt dat voor het opstellen van een omvangrijk plan als het reconstructieplan meer tijd nodig is. Rijk en provincies zijn daarom gezamenlijk tot de conclusie gekomen dat enige vertraging onvermijdelijk is. Dit neemt niet weg dat de reconstructiecommissie de vaart er in wil houden en het ontwerpplan in het najaar van 2003 gereed wil hebben. De inspraak op het plan vindt dan plaats in maart 2004, waarna het plan in juni 2004 kan worden vastgesteld door Provinciale Staten.

Na afronding van het VOP/MER gaat de Veluwecommissie verder met het uitwerken van het voorkeursalternatief in het ontwerp reconstructieplan. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de reacties uit de inspraak op het VOP/MER, de opmerkingen van Gedeputeerde Staten en het advies van de commissie MER.

Het ontwerp reconstructieplan is opgebouwd uit een planologisch deel en een uitvoeringsdeel, te weten:

- Planologische uitwerking van het voorkeursalternatief op streekplanniveau;

- Aanwijzen en uitwerken van onderdelen waarvoor de doorwerking geldt voor het bestemmingsplan volgens artikel 27 Reconstructiewet;
- Uitvoeringsstrategie komende 12 jaar;
- Uitvoeringsmodule eerste vier jaar (2004-2008).

Bij de planologische uitwerking komen in elk geval aan de orde:

- Planologische uitwerking zonering intensieve veehouderij ;
- Convenant Agrarische Enclave;
- Planologische uitwerking zoekgebieden verblijf- en intensieve dagrecreatie;
- Planologische uitwerking Plankaart (regiozonering) voor wonen, ned en beeldkwaliteit;
- Planologische uitwerking groene wiggen.

Uitwerking extensiveringsgebieden in relatie tot Wet Ammoniak en Veehouderij en Habitatrichtlijn

De Veluwecommissie heeft een voorlopige keuze gemaakt voor extensiveringsgebieden vanuit een gebiedsgerichte benadering. Daarbij is gekozen voor een zone van 500 meter rond het CVN en een zone van 250 meter rond de voor verzuring gevoelige parels buiten het CVN.

De keuze in het voorontwerp is een voorlopige omdat op rijksniveau nog discussie plaatsvindt over de zonering rond voor verzuring gevoelige natuur in het algemeen (WAV, motie Schreijer) en rond de habitatrichtlijngebieden in het bijzonder. De minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij heeft aangekondigd in de zomer van 2003 hieromtrent duidelijkheid te verschaffen.

De Veluwecommissie zal op basis van de invulling van de zonering door het rijk de uitwerking van de extensiveringsgebieden nader bezien.

Uitwerking landbouwontwikkelingsgebieden en verwevingsgebieden met accent sterlocaties

De Veluwecommissie heeft in het plan zoekgebieden voor landbouwontwikkeling en verwevingsgebieden met sterlocaties aangegeven. Op basis van de inspraak op het voorontwerp zullen deze gebieden nader begrensd worden. Hierbij zullen de feitelijke mogelijkheden voor daadwerkelijke hervestiging en nieuwvestiging van intensieve veehouderijbedrijven binnen de huidige zoekgebieden een belangrijke rol spelen. De noodzaak om ruimte te hebben voor hervestiging en nieuwvestiging van intensieve veehouderij blijft uitgangspunt.

Zonering - overige

In het voorontwerpplan is de regio zonering alleen in hoofdlijnen uitgewerkt. Deze regio zonering is de in de opdracht aan de commissie gevraagde integrale zonering. De regio zonering zal in samenhang met het in voorbereiding zijnde nieuwe streekplan in het ontwerpplan nader uitgewerkt worden.

De zoneringen zullen nader uitgewerkt moeten worden in de gemeentelijke bestemmingsplannen. Om de bestemmingsplannen beter op elkaar aan te laten sluiten en om beter inhoud te kunnen geven aan het begrip ruimtelijke kwaliteit zullen de gemeenten ondersteund worden om een aantal uitwerkingen op te pakken. Deze uitwerkingen zullen mede gericht worden op de zoekgebieden verblijf- en intensieve dagrecreatie, hoe om te gaan met wonen, nieuwe economische dragers en beeldkwaliteit en de groene wiggen. Het ontwerpplan zal hier een eerste aanzet voor geven.

In het ontwerpplan wordt aangegeven voor welke delen van de zonering artikel 27 van de Reconstructiewet (rechtstreekse doorwerking in bestemmingsplannen) van toepassing is.

Voor de fase tot aan de vaststelling van het reconstructieplan wordt binnenkort een bestuursovereenkomst (artikel 14 Reconstructiewet) met gemeenten en waterschap afgesloten.

Ruimte voor de Rivier

In het voorontwerpplan is geen rekening gehouden met de plannen 'Ruimte voor de rivier'. De besluitvorming hieromtrent is nog niet afgerond. Wel valt te constateren dat in het kader van 'Ruimte voor de rivier' bergingslocaties in de Veluwe in discussie zijn (vb: weidevogelgebieden in Noord-oost IJsselvallei) die ook nodig zijn om in de regionale bergingsopgave te voorzien. In hoeverre de geplande regionale en in discussie zijnde 'landelijke' berging (grote rivieren) samen kan gaan is nog niet helemaal duidelijk. Hiervoor wordt aandacht gevraagd bij de verdere uitwerking van de plannen 'Ruimte voor de rivier'.

6.4 Uitvoeringsmodules

Voor de uitvoering van de reconstructie geldt een duur van twaalf jaar na planvaststelling. De uitvoering van het plan zal in modules plaatsvinden. Een module geldt voor vier jaar en bevat maatregelen die in die termijn voldoende voorbereid zijn om tot uitvoering te kunnen komen. Dit wordt onder meer bepaald door de technische mogelijkheden, het draagvlak, de financiële haalbaarheid en het evenwicht tussen de verschillende functies die bij de maatregelen betrokken zijn. Ook het stellen van beleidsprioriteiten kan een rol spelen bij het opstellen van een uitvoeringsmodule.

Het is de bedoeling het ontwerpplan vergezeld te laten gaan van een concept voor een eerste uitvoeringsmodule. Hierin worden ook de projecten van Veluwe2010 opgenomen, die ook onder de verantwoordelijkheid van de Veluwecommissie vallen. Hiermee wordt de relatie tussen plan, Veluwe2010 en eerste vierjarige uitvoeringsmodule zichtbaar. Het reconstructieplan moet immers in belangrijke mate een op de uitvoering gericht plan zijn.

De Veluwecommissie heeft een belangrijke rol bij de uitvoering van het reconstructieplan. Natuurlijk zijn de betrokken partijen in het gebied daarbij een belangrijke gesprekspartner. Dit betekent dat zij nadrukkelijk betrokken worden bij het opstellen van de uitvoeringsstrategie en module.

Bij het uitvoeringsdeel komen aan de orde:

- realisatiestrategie (per deelgebied)
- uitvoeringsorganisatie
- opbouw in modules, zodat afhankelijk van beschikbare middelen meer of minder modules kunnen worden uitgevoerd.
- Onderdelen van het reconstructieplan die in aanmerking komen voor een nadere uitwerking
- Uitwerking in majeure projecten voor de eerste 4 jaar met daarbij een korte omschrijving van doel, uitgangspunten vanuit het reconstructieplan, opdrachtgever, betrokken partijen, kosten, beschikbare middelen, prioriteit en fasering

6.5 Nieuwe ontwikkelingen

Elk jaar zijn er weer nieuwe ontwikkelingen die niet zijn meegenomen in het huidige reconstructieplan. Het reconstructieplan wordt elke 4 jaar geactualiseerd. Op dat moment kunnen nieuwe ontwikkelingen worden ingepast in het reconstructieplan en meegenomen worden in een volgende uitvoeringsmodule. Verder kunnen bij de nadere uitwerkingsplannen en de majeure projecten nieuwe ontwikkelingen worden meegenomen.

Een van deze nieuwe ontwikkelingen is de Havikerwaard: om grondwaterwinning Ellecom duurzaam in te passen is het gewenst hier een infiltratierugwinproject te realiseren. Dat is daar mogelijk door de inzet van schoon oppervlaktewater uit de Havikerwaard. In het kader van het project Havikerpoort is er een begin gemaakt met de planvorming in deze richting. Gedacht wordt aan inname van 2-3 mln m³ oppervlaktewater per jaar bij het overstortpunt van een te ontwikkelen kwelmoeras ten noorden van snelweg A48.

7 Leemten in kennis en evaluatie

7.1 Algemeen

In dit hoofdstuk worden de in het MER gesignaleerde leemten in kennis en informatie aangegeven (§ 7.2). Tevens is vermeld in hoeverre deze leemten van belang zijn bij de uiteindelijke besluitvorming over het voorontwerp reconstructieplan. De leemten in kennis en informatie zullen ten dele worden betrokken bij het concept-evaluatie en monitorings-programma (§ 7.3), dat ten behoeve van de inventarisatie en beoordeling van de daadwerkelijk optredende milieugevolgen is opgesteld.

7.2 Leemten in kennis en informatie

Het voorontwerp reconstructieplan / milieueffectrapport heeft een hoog abstractieniveau. Daardoor is het aangeven van leemten in kennis over bijvoorbeeld gebiedsinformatie, detailinformatie over (onderdelen van) de voorgenomen activiteit, ingreep-effectrelaties in dit stadium niet van belang voor het te nemen besluit. Deze leemten worden met name relevant bij de nadere uitwerking van de uitvoeringsprogramma's.

In het kader van het VOP/MER is een aantal leemtes te onderscheiden, die op het abstractieniveau van het VOP/MER relevant zijn. Deze zijn hieronder aangegeven.

Financiering

De beschikbare financiering voor de uitvoering van maatregelen is in dit stadium nog in onvoldoende mate duidelijk. De komende onderhandelingen over een nieuw regeerakkoord, de nieuwe provinciale college-akkoorden en de gemeentelijke begrotingen, zullen meer duidelijkheid scheppen over het budget van de reconstructie. Tevens worden momenteel nieuwe financieringsstromen in beeld gebracht. Hierdoor is in het kader van het voorontwerp reconstructieplan niet mogelijk om eventuele prioriteiten aan te geven. In het kader van het besluitvormingstraject van het ontwerpplan zal meer duidelijkheid over de financiering bestaan.

Wet- en regelgeving

Het VOP / MER is gebaseerd op de huidige inzichten ten aanzien van beleid, wet- en regelgeving. Met name ten aanzien van de doorwerking van de Europese Kaderrichtlijn water en de Vogel- en Habitatrichtlijn is er onvoldoende inzicht.

Om te voorkomen dat bij de uitvoering van de reconstructieprojecten hinder wordt ondervonden van ingewikkelde regelgeving, gaan Rijk, provincie en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) samen een werkmethode voor de reconstructie opzetten.

Gestapelde milieuproblematiek

In het VOP/MER is momenteel het effect van de gestapelde milieuproblematiek onvoldoende duidelijk. Dit wordt momenteel onderzocht. In het ontwerpplan zal hierover meer duidelijkheid worden gegeven.

Gevolgen Flora- en faunawet

Gezien het hoge abstractieniveau van het voorontwerpplan zijn de gevolgen van flora- en faunawet niet tot in detail inzichtelijk gemaakt. In de achtergrondrapportage (effecten Natuur) is hier wel wat aandacht aan besteed, maar met name in relatie tot de gewenste natuurdoeltypen. In uitwerkingsplannen, projecten en bij de besluitvorming over het bestemmingsplan zal dit nadere aandacht vragen.

7.3 Concept-evaluatie en monitoringsprogramma

In deze paragraaf wordt aangegeven op welke wijze en op welk termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden. In het MER worden veel uitgangspunten gehanteerd. Tevens is uitgegaan van de beschreven maatregelen en zijn effecten voorspeld op basis van inzichten in 2003. Deze uitgangspunten en maatregelen vormen het kader voor de effectbeschrijving. Naar de toekomst toe is het van belang om te monitoren of de uitgangspunten nog gelden en welke gevolgen veranderingen in uitgangspunten en maatregelen hebben op de te verwachten effecten.

Deze paragraaf geeft een eerste aanzet voor de opstelling van een evaluatie en monitoringsprogramma. In het kader van het ontwerpplan zal het evaluatie- en monitoringsprogramma verder worden vormgegeven.

De monitoring van het plan zal voornamelijk plaatsvinden op basis van concrete maatregelen uit de uitvoeringsprogramma's, welke voortkomen uit het reconstructieplan. In de Reconstructiewet staat aangegeven dat het reconstructieplan om de vier jaar herzien dient te worden.

Het uitvoeren van evaluaties is noodzakelijk om te bezien op welke punten het reconstructieplan moet worden herzien.

Gezien de brede doelstelling van de reconstructie wordt zoveel mogelijk aangesloten bij bestaande monitoring en evaluatie programma's van (provinciale) beleidsplannen.

Het programma zal in een later stadium door het bevoegd gezag worden opgesteld met de volgende hoofdvragen:

- Wat zijn de maatgevende effecten van de maatregelen die worden uitgevoerd?
- Op welke wijze wijken deze effecten al dan niet af van wat in dit MER is voorspeld?
- Wat voor bijsturing is nodig om toch aan het beeld van dit MER te kunnen voldoen? Welke argumenten zijn er zonnodig om te constateren dat afwijkingen ten opzichte van het hier geschetste kader geaccepteerd moeten worden?

Op deze wijze wordt getoetst in hoeverre de inrichtingsmaatregelen voldoen aan de uitgangspunten zoals deze in het MER geformuleerd zijn.

In tabel 7.1 is een aanzet gegeven voor het evaluatie- en monitoringsprogramma.

Tabel 7.1: Evaluatie- en monitoringsprogramma

Milieuaspect	Methode	Tijdstip
Uitvoeringmodules	Nieuw te ontwikkelen evaluatiemethode (aansluiten bij gebiedsgerichte en landinrichtingevaluaties)	Om de vier jaar
Water	Aansluiten bij evaluatie en monitoring van het Waterhuishoudingsplan	om de vier jaar
Milieu	Aansluiten bij evaluatie en monitoring van het Gelders Milieuplan	om de vier jaar
Natuur	Aansluiten bij evaluatie en monitoring van de natuurgebiedsplannen	om de vier jaar
Landschap en cultuurhistorie	Aansluiten bij evaluatie en monitoring van Belvoir en het Streekplan	om de vier jaar
Landbouw	Streekplan/Waterhuishoudingsplan/Gemeentelijk Milieuplan	om de vier jaar
Recreatie en toerisme	Streekplan	om de vier jaar
Wonen, werken en leefbaarheid	Streekplan	om de vier jaar
Ruimtelijke kwaliteit (Beeldkwaliteit)	Nieuw te ontwikkelen methode ruimtelijke kwaliteit voor de beoordeling van procesafspraken en criteria ruimtelijke kwaliteit, aansluiten bij ontwikkelingen nieuw streekplan	om de vier jaar

Het verdient aanbeveling om in het kader van het evaluatie en monitoringsprogramma aandacht te besteden aan een goede onderlinge afstemming en coördinatie van de door de verschillende partijen te nemen maatregelen. Hierbij kan bij voorkeur worden aangesloten bij reeds aanwezige bestuurlijke planvormen en overlegstructuren.

Literatuurlijst

- *Berekening kosten reconstructie Noord-Brabant*, versie 8, november 2002;
- *Concept-voorontwerp Reconstructieplan Achterhoek en Liemers*;
- *Europese Kaderrichtlijn Water*, Ministerie van Verkeer en Waterstaat, december 2000;
- *Gebiedsplan Natuur en Landschap, Veluwe*, Gedeputeerde Staten van Gelderland, Arnhem, juni 2002;
- *Gebiedsplan Natuur en Landschap, IJsselvallei en Randmeerkust*, Gedeputeerde Staten van Gelderland, Arnhem, september 2002;
- *Informatiemap Welstandsnota*, Gelders Genootschap, november 2001;
- *Kader voor de Beoordeling van de Reconstructieplannen vanuit het Rijk (KBR)*;
- *Nationaal Bestuursakkoord Water*, Ministerie van Verkeer en Waterstaat, maart 2003;
- *Ontwerp stroomgebiedsvisie*, Provincie Gelderland en Waterschap Veluwe, 2003;
- *Reconstructie Veluwe, Gebiedsvisie/startnotitie milieu-effectrapportage*, provincie Gelderland, april 2002;
- *Ruimte voor water*, Tauw, Deventer, 2002;
- *Stroomgebiedsvisie Gelderland*;
- *Structuurschema Groene Ruimte 2, samen werken aan groen Nederland*, Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, januari 2002;
- *Studie Ecologische poorten*, DHV;
- *Studie Robuuste verbindingen*, DHV;
- *Subsidieregeling Natuurbeheer en Agrarisch natuurbeheer*, provincie Gelderland;
- *Vierde Nota Waterhuishouding*, Ministerie van Verkeer en Waterstaat, februari 1998;
- *Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening*;
- *Waterbeheersplan Veluwe 2002 tot 2006*, Waterschap Veluwe, Apeldoorn, 2001;
- *Waterbeleid voor de 21^e eeuw, Geef water de ruimte en aandacht die het verdient*, Advies van de Commissie Waterbeheer 21^e eeuw, Stumpe en Tielrooij, 2000;
- *Waterhuishoudingsplan Gelderland 1996-2000*, provincie Gelderland, 1996;
- *Waterkoersen voor de Veluwe*, Waterschap Veluwe, Apeldoorn, 2002.

Verklaring begrippen en afkortingen

Afwentelen

Het ongevraagd aan anderen overdragen van problemen met aan- en afvoer van water, of de daaraan gepaard gaande kosten en bestuurlijke verantwoordelijkheid.

Agrarisch bedrijventerrein zie projectvestiging

Archeologie

Wetenschap van oude historie op grond van bodemvondsten en opgravingen.

Autonome ontwikkeling

Ontwikkelingen die optreden zonder dat er een reconstructieplan wordt gemaakt en uitgevoerd.

Beïnvloedingsgebied

Gebied waar maatregelen noodzakelijk zijn om de vereiste milieu- en wateromstandigheden te kunnen realiseren.

Bergen van water

Het tijdelijk opslaan van water door extra ruimte te creëren in een gebied (waterconservering boven maaiveldniveau). Het gaat hierbij vooral om extremere situaties en gebieden die met een lage frequentie gebruikt worden om in tijden met hoge afvoeren de waterstanden te verlagen om elders schade en overlast te beperken of te voorkomen.

Bevoegd gezag

De overheidsinstantie die bevoegd is het m.e.r.-plichtige besluit te nemen en die de m.e.r.-procedure organiseert.

CHW

Cultuurhistorische Waarden

Commissie m.e.r.

Onafhankelijke commissie die het bevoegd gezag adviseert over de richtlijnen voor de inhoud van het MER en de kwaliteit van het MER.

Compensatie

Het creëren van nieuwe waarden die vergelijkbaar zijn met de verloren gegane waarden.

Compenserende maatregel

Maatregel waarbij in ruil voor het aanbrengen van milieuschade op de ene plaats vervangende waarden elders worden gecreëerd.

CVN

Centraal Veluws Natuurgebied

Depositie

Neerslag van stikstofverbindingen uit de lucht die met zuurstofatomen geoxydeerd worden tot het sterke zuur HNO_3 en aldus leiden tot verzuring.

Diffuse bronnen

Verontreiniging afkomstig van met name landbouw, verkeer, atmosferische depositie en uit- en/of afspoeling, die het grond- en oppervlaktewater bereikt.

Droogteschade

Schade door lagere opbrengst van gewassen en/of hogere productiekosten door watertekorten in droge perioden.

Duurzame landbouw

Landbouw die voorziet in de behoeften van de huidige generatie zonder daarmee voor toekomstige generaties de mogelijkheid in gevaar te brengen om ook in hun behoeften te kunnen voorzien.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

Ecologische hoofdstructuur. Een samenhangend stelsel van natuurkern- en ontwikkelingsgebieden en ecologische verbindingzones zoals afgewogen vertaald uit het rijksnatuurbeleid in de Gelderse Natuurdoelenkaart.

Ecologische verbindingszone (EVZ)

Routes tussen natuurgebieden, waarlangs planten en dieren zich kunnen verplaatsen.

Emissie

Het in de lucht brengen van stikstofverbindingen (meestal ammoniakgas)

EU

Europese Unie

EVZ

Zie Ecologische VerbindingsZone

Extensiveringsgebied

Ruimtelijk begrensd gedeelte van het reconstructiegebied met het primaat wonen of natuur, waar uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van in ieder geval intensieve veehouderij onmogelijk is of in het kader van de reconstructie onmogelijk zal worden gemaakt. De ligging van extensiveringsgebieden sluit aan bij de kwetsbare bos- en natuurgebieden en kernrandgebieden.

Geomorfologie

Wetenschap die de natuurlijke vorm van het landschap bestudeert, zoals die ontstaan is door geologische processen en eventueel beïnvloed is door menselijk handelen.

GGOR

Gewenste Grond- en OppervlaktewaterRegime: De hoedanigheid van het waterhuishoudkundig systeem in een begrensd gebied, welke gericht is op een gewenste grondwaterstand, oppervlaktewaterpeil, waterstroming en waterkwaliteit in relatie tot aanwezige grondgebruiksfuncties en eigenschappen van het waterhuishoudkundig systeem.

Groene wiggen

Groene wiggen zijn verbindingen groene tussen het Centraal Veluws Natuurgebied en de randen, waardoor de kwaliteiten van de Veluwe als geheel beter benut worden. Belangrijke aanknopingspunten voor een duurzame invulling van deze groene wiggen zijn ruimtelijke kwaliteit, benutting van het watersysteem, uitwisseling van soorten en verbetering van de milieumomstandigheden. (Een aantal van de groene wiggen valt samen met de ecologische poorten uit Veluwe2010 en de blauw/groene dooradering.)

Grondgebonden veehouderij

Graasdier- en melkveebedrijven die voldoen aan de milieunorm; geen mestafzetten; in eigen ruwvoer voorzien; zelf jongvee opfokken en weidend (melk)vee 2,25 gve op droge zandgrond 1,75 gve/ha (zie Koopmans). Als norm voor een intensief melkveebedrijf is uitgegaan van 2,5 gve/ha.

Hervestiging

Landbouwbedrijven die verplaatsen uit een extensiveringsgebied of barkensvrijzone en zich vestigen in een bestaande vrijkomend agrarisch bedrijf (sterlocatie) in een verwevingsgebied met accent sterlocatie.

Bestaande verblijfsrecreatiebedrijven die zich verplaatsen vanuit het CVN naar een nieuwe locatie in de zoekgebieden verblijfsrecreatie buiten het CVN.

HEN-wateren

Oppervlaktewateren waaraan in het Waterhuishoudingsplan de functie A Water van het Hoogst Ecologisch Niveau is toegekend. Deze betreffen het meest schaarse en kwetsbare deel van de bijzondere waternatuur.

Hydrologie

De leer van het voorkomen, het gedrag en de chemische en fysische eigenschappen van het water in al zijn verschijningsvormen op en beneden het aardoppervlak.

Infiltratie

Het wegzakken van regenwater in de bodem.

Initiatiefnemer

Een natuurlijk persoon, dan wel een privaatrechtelijk rechtspersoon die een bepaalde activiteit wil (doen) ondernemen en daarover een besluit vraagt.

Intensieve veehouderij

Het houden van varkens, kalveren, kippen, pelsdieren en eenden in hokken, eventueel met een beperkte uitloopmogelijkheid (bedrijfsmatige scharrelvarkens- en kippenhouderij vallen hier dus ook onder).

Inundatie

Het onder water lopen van land vanuit de watergang.

Kwel

Opwaartse toestroming van grondwater vanuit de ondergrond naar oppervlaktewater/greppels, wortelzone van planten of maaiveld. Deze toestroming vindt plaats vanuit een bovenstrooms gelegen infiltratiegebied.

Landbouwontwikkelingsgebied

In een landbouwontwikkelingsgebied ligt het primaat bij de landbouw. Een landbouwontwikkelingsgebied voorziet geheel of gedeeltelijk in de mogelijkheid tot uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van intensieve veehouderij, of zal daar in het kader van de reconstructie in voorzien.

Landschap

De waarneembare ruimtelijke verschijningsvorm van het aardoppervlak, die wordt bepaald door de onderlinge samenhang en wederzijdse beïnvloeding van de factoren reliëf, bodem, water, klimaat, flora en fauna alsmede de wisselwerking met de mens.

Meanderen

Natuurlijk, bochtig verloop van een beek.

M.e.r-plicht

De verplichting tot het opstellen van een milieu-effectrapport voor een bepaald besluit over een bepaalde activiteit.

M.e.r.-procedure

Geheel van wettelijk voorgeschreven stappen voor het totstandkomen en gebruiken van een milieu-effectrapport.

Meest milieuvriendelijk alternatief (MMA)

Alternatief waarbij de best bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu zijn toegepast.

Micro-verontreinigingen

Een kwantitatief geringe verontreiniging, die echter vanwege de schadelijke eigenschappen ongewenst is.

MINAS

Mineralen Aangifte Systeem.

Mitigerende maatregel

Maatregel om de nadelige gevolgen van de voorgenomen activiteit voor het milieu te voorkomen of te beperken.

Natuurkernen

Grote natuurgebieden (exclusief beheersgebieden) of samenhangende kleinere natuurgebieden (op maximaal 400 meter van elkaar) met een minimum omvang van 2.000 hectare op zand en 1.000 hectare op klei/veen.

Natuurontwikkeling

Het scheppen van zodanige omstandigheden dat natuurlijke ecosystemen zich kunnen ontwikkelen.

Natuurparels

NB-wet

Natuurbeschermingswet.

NGE

Nederlandse Grootte Eenheid is een norm die wordt gebruikt voor de bepaling van de bedrijfsomvang van landbouwbedrijven

NH3

Ammoniak

Nieuwe Buitens

Een nieuw gebouw van allure met daaromheen een natuurgebied van 5 ha of meer dat is opengesteld voor het publiek.

NieuweLandgoederen

Een instrument om nieuwe buitens te realiseren.

NMP 3, NMP 4

Nationaal Milieu Beleidsplan.

Nutriënten

Voor planten en algen beschikbare voedingsstoffen (vooral stikstof en fosforverbindingen).

NW4

Vierde Nota Waterhuishouding

Omgevingskwaliteit

Omgevingskwaliteit is het samenhangende systeem van water, milieu-, natuur- en landschapskwaliteit.

Plangebied

Dat gebied waarbinnen de voorgenomen activiteit of een der kansrijke oplossingen kan worden gerealiseerd. Vergelijk: studiegebied.

Pluslocatie

Een hervestigingslocatie in de agrarische enclave.

Projectvestigingslocatie of agrarisch bedrijventerrein

Een vestigingslocatie waar dicht bij elkaar ruimte voor meerdere intensieve veehouderijbedrijven (plaatselijk = 3-10 bedrijven, regionaal = 10-25 bedrijven). Hierbij kan sprake zijn van hervestiging en nieuwvestiging. Deze bundeling kan naast voordelen voor de omgevingskwaliteit ook financiële voordelen voor de bedrijven met zich meebrengen, bijvoorbeeld door gebruik te maken van gezamenlijke voorzieningen en/of een goede ontsluiting.

Recreatiecluster

Een ruimtelijk organisatorisch concentratie op het CVN van een aantal van oudsher aanwezige accommodaties. Kwaliteitsverbetering en uitbreiding van bestaande accommodaties heeft de prioriteit in clusters. Daarnaast kunnen in clusters gemeenschappelijke innovatieve voorzieningen worden ontwikkeld zoals een milieuvriendelijk speelbos.

Recreatiecomplex

Een meer extensieve ruimtelijke concentratie van recreatiebedrijven buiten het CVN, waarbij de ontwikkeling gestuurd wordt op samenhang en differentiatie. Criteria hierbij zijn invloed op natuur, type aanbod, aanvullendheid.

Retentie van water

Achterblijven, verblijven of vertragen van water in een traject tussen bron en uitgang van een watersysteem.

RO

Ruimtelijke ordening

RUN

Rijks Uitgangspunten Nota

SED-wateren

Oppervlaktewateren met een Specifieke Ecologische Doelstelling. Voor deze wateren gelden eisen aan inrichting, beheer en onderhoud die verder gaan dan het basisniveau, maar minder ver dan de HEN-wateren.

SGR2

Structuurschema Groene Ruimte 2, beleidsdocument van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

Sterlocatie

Een bestaand bedrijf met intensieve veehouderij dat op een plek ligt met ook in de toekomst goede ontwikkelingsmogelijkheden, bijvoorbeeld op voldoende afstand van kwetsbare gebieden en woningen. Indien een dergelijke sterlocatie vrijkomt door bedrijfsbeëindiging, kan deze sterlocatie overgenomen worden door een bedrijf dat zich niet verder kan ontwikkelen op de huidige ongunstige locatie. Sterlocatie liggen in het verwevingsgebied met accent sterlocatie.

Stroomgebied.

Internationaal op basis van Europese Kaderrichtlijn Water: een gebied vanwaar al het over het oppervlak lopende water (inclusief grondwater) via een reeks van stromen rivieren en eventueel meren door één riviermond, estuarium of delta in zee stroomt. In Gelderland: stroomgebieden van Rijn en Maas. Binnen deze stroomgebieden onderscheiden we deelstroomgebieden; voor Gelderland vallen deze grotendeels samen met de waterschapsgrenzen.

Regionaal: een gebied waaruit het afstromende water (inclusief grondwater) uiteindelijk door één bepaalde watergang wordt afgevoerd.

Stroomgebied- of watersysteembenadering

Samenhangende ruimtelijke benadering van het grond- en oppervlaktewatersysteem binnen de begrenzing van het beschouwde stroomgebied in relatie tot de verschillende grondgebruiksfuncties in dat stroomgebied.

Studiegebied

Dat gebied waarbinnen de milieugevolgen kunnen worden beschouwd. De omvang van het studiegebied kan per milieu-aspect verschillen. Vergelijk: plangebied.

SWOT analyse

Analyse van sterktes en zwaktes, kansen en bedreigingen

Tijdelijke effecten

Het begrip wordt in dit verband gebruikt voor effecten die optreden bij de aanleg van de voorgenomen activiteit.

Uitponden recreatieterreinen

Splitsen en per stuk verkopen van recreatieterreinen

V2010

Veluwe 2010

VAB

Vrijkomende Agrarische Gebouwen

Variant

Alle onderverdelingen van de alternatieven worden aangeduid als varianten.

Varkensvrije zones

Varkensvrije zones hebben tot doel de veterinaire kwetsbaarheid (varkensziekten) te beperken. Deze zone is ten minste 1000 meter breed en moet zo veel mogelijk aansluiten bij natuur, infrastructuur, waterlopen en stedelijk gebied.

Vasthouden van water

Het opslaan van water in de bodem en in het oppervlaktewatersysteem (waterconservering onder maaiveldniveau, hiertoe behoren gegraven retenties of verbrede watergangen). Met als doel het vertragen van de afvoersnelheid van het water, waardoor wateroverlast en verdroging worden beperkt. Het gaat hierbij om frequent gebruik; dit kan meerdere keren per jaar zijn.

Veerkracht

Het vermogen van een systemen (of onderdelen daarvan) om zodanig te reageren op veranderende omstandigheden of verstoringen dat essentiële kenmerken hersteld worden.

Verbindingszone

Zone die deel uitmaakt van de ecologische hoofdstructuur en dienst doet als migratieroute voor organismen tussen kerngebieden en natuurontwikkelingsgebieden. Aanleg van verbindingszones heeft als doel barrières tussen deze gebieden op te heffen.

Verdroging

Schade aan (grond)waterafhankelijke natuur, die optreedt als door menselijk ingrijpen de grondwaterstand daalt of de kwel afneemt, of als de waterkwaliteit verslechtert door het inlaten van gebiedsvreemd water. Verdrogingsbestrijding richt zich op herstel van de gewenste grond- en oppervlaktewatersituatie.

Vermesting

De belasting van natuurgebieden, grond- en oppervlaktewater met de meststoffen nitraat, stikstof en fosfaat.

Versnippering

Proces in het landschap waarbij eerder aaneengesloten natuurgebieden worden verkleind en de onderlinge afstand tussen deze gebieden wordt vergroot (als gevolg van intensieve landbouw, aanleg van infrastructurele werken enz.).

Verwevingsgebied

Een verwevingsgebied is gericht op de verweving van landbouw, wonen en natuur. In een verwevingsgebied is hervestiging of uitbreiding van de intensieve veehouderij mogelijk mits de ruimtelijke kwaliteit of functies van het gebied zich daar niet tegen verzetten.

VKA

Voorkeursalternatief

VOP/MER

Voorontwerpplan/Milieueffectrapport

Waterbeheer

Het geheel van activiteiten die de waterbeheerder onderneemt, in samenhang met andere beleidsterreinen, om de juiste hoeveelheid water op tijd op de juiste plaats te krijgen met de gewenste kwaliteit.

Wateroverlast

Een niet direct levensbedreigende situatie veroorzaakt door extreme neerslag of hoge afvoeren van waterlopen, waarbij inundatie optreedt die leidt tot waterschade aan huizen, gebouwen, gewassen, etc.

Waterretentiegebied

Gebied waarin tijdelijk overtollig water opgeslagen wordt door actief water in het gebied te laten. Deze gebieden behoren tot reguliere maatregelen om maatgevende omstandigheden binnen een jaar op te vangen (dus niet voor calamiteiten).

Watertoets

De Watertoets omvat het hele proces van vroegtijdig informeren, adviseren, afwegen en uiteindelijk beoordelen van de waterhuishoudkundige aspecten van ruimtelijke plannen en besluiten.

WAV

Wet Ammoniak en Veehouderij